SOPRONKÖVESDI NEFELEJCS ÓVODA

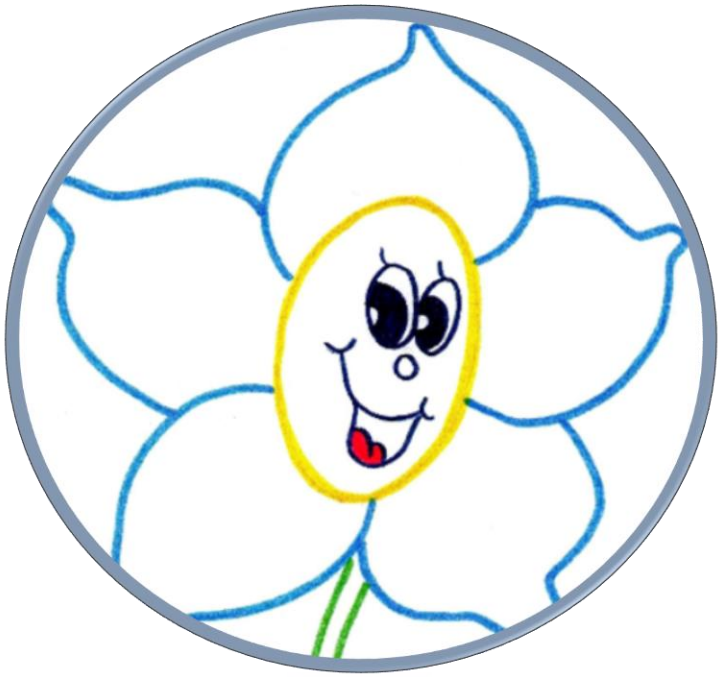

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2021

Az óvodai pedagógiai program felülvizsgálata és módosítása a törvényi és egyéb szükségszerű változások miatt vált aktuálissá. A partnereinknek való megfelelés a folyamatos felülvizsgálatot, és ennek megfelelően óvodapedagógiai kultúránk korszerűsítését igényli.

1.1. Törvényi háttér:

- Alapító okirat (2018. augusztus 1-től hatályos)
- A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről valamint módosításai, végrehajtási rendeletei (2017. évi CCII. törvény, 229/2012. (VIII.28.) Kormányrendelet, 102/2016. (V.13.) Korm. rendelet, 2021. évi LII. törvény)
- 2016. évi LXXX. törvény az oktatás szabályozására vonatkozó és egyes kapcsolódó törvények módosításáról
- 2017. évi LXX. törvény az oktatás szabályozására vonatkozó és egyes kapcsolódó törvények módosításáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési- oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 20/2016. (VIII. 24.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet módosításáról
- 27/2017. (X. 18.) EMMI rendelet A nevelési-oktatási intézmények által szervezett országhatárt átlépő autóbuszos kirándulások biztonságáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet A pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 63/2017. (III. 20.) Korm. rendelete a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet és az egészségügyi felsőfokú szakirányú szakképzési rendszerről

- A Kormány 235/2016. (VII. 29.) Korm. rendelete a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet módosításáról

- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 202/2012. (VII.27.) Korm. rendelet a Klebelsberg Intézményfenntartó Központról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2017. évi XCVI. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról
- 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 137/2018. (VII.25.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet módosításáról
- A 2019. évi LXX. törvény, ezen belül:

  - A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény módosítása

  - Az oktatási nyilvántartásról szóló 2018. évi LXXXIX. törvény módosítása
- 1993. évi Közoktatási Törvény és módosításai
- 277/1997. (XII.22.) Korm. rendelet a pedagógus- továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- Az 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2011. évi CXCV. törvény Áht.
- A Kormány 455/2020. (X.20.) Korm. rendelete a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelet módosításáról
- az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata és Házirendje is szorosan illeszkedik az óvoda helyi Pedagógiai Programjához

1.2. Helyi célkitűzéseink:

- A legideálisabb feltételek megteremtése azoknak a gyermekeknek, akik a felvételtől számított fél éven belül a 3. életévüket betöltik.

- A gyermek személyiségéhez igazodó, játékát valóban elsődlegesként kezelő óvodai gyakorlat megvalósítása.

- Olyan gyermekek nevelése, akik környezettudatos magatartásukkal hozzájárulnak a környezet védelméhez, és megóvásához.

- Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a befogadó, elfogadó, segítő és támogató attitűd természetessé válik. .(3.3., 5.1.)

- Az élethosszig tartó tanulás megalapozása az alapképességek és kulcskompetenciák bontakoztatásával. (8.4., 8.5.)

- Az óvodáskorban prioritást élvező alapkészségek pedagógiai programban történő beillesztése, a megszerzett szakmai tudás gyakorlati munkánkban való alkalmazása és továbbadása.

- A gyerekek esélyegyenlőségének növelése, a különböző élethelyzetekben eligazodni tudó, változáskezelésre felkészült, tanulásra motivált gyermekek nevelése.

- A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek biztosítása, az egyéni megsegítés módjának megkeresése. (7.4., 7.5., 7.7.)

- Tehetséggondozás, tehetségígéretek felfedezése a csoporton belüli tevékenységek gazdagításával, a különböző tevékenységek felajánlásával.

- Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez, minden munkatárs azonos célokért, azonos elvek alapján, változatos módszerekkel dolgozik (1.7., 2.11.,7.4.,7.7.)

1.3. Dokumentumok rendje, egymásra épülése:

Óvodai nevelés Országos Alapprogramja

Helyi Pedagógiai Program, SZMSZ, Házirend

Munkaterv Értékelése

Intézmény Éves Munkaterve

Csoportnapló

Fejlődési naplók

Felvételi-és mulasztási napló

2.1. AZ ÓVODA ADATAI

Az intézmény neve:	Sopronkövesdi Nefelejcs Óvoda
Székhelye:	9483 Sopronkövesd, Iskola u.7.
Telefonszáma:	99 / 363-025, +36/30 6773 671
E-mail címe:	skovesd.nefelejcsovi@gmail.com
Honlap címe:	www.sopronkovesdiovi.hu
Fenntartó szervének neve:	Sopronkövesd Községi Önkormányzat
Fenntartó székhelye:	9483 Sopronkövesd, Kossuth Lajos u.77.
OM azonosító:	201663
Óvodai csoportok száma:	3 csoport Felvehető maximális létszám: 75 fő
Működési területe:	Sopronkövesd Község közigazgatási területe
Az intézmény alaptevékenysége:	Óvodai nevelés, a sopronkövesdi gyermekek 2,5 éves korától a tankötelezettség kezdetéig tartó nevelési feladatok ellátása, amely magában foglalja a gyermekek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat, a teljes óvodai életet átfogó foglalkozásokat, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését, a gyermekétkeztetés és munkahelyi étkeztetés ellátást, valamint a pedagógiai szakszolgáltató tevékenység szakmai és működtetési feladatait.
Szakágazati besorolás:	851020 Óvodai nevelés

Költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

	kormányzati funkciószám	**kormányzati funkció megnevezése**
1	091110	óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
2	091120	sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
3	091140	óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
4	096015	gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
5	096025	munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben
6	098021	pedagógiai szakszolgáltató tevékenység szakmai feladatai
7	098022	pedagógiai szakszolgáltató tevékenység működtetési feladatai

Gazdálkodásával összefüggő jogosítványok:

Pénzügyi – gazdasági feladatait a Sopronkövesdi Közös Önkormányzati Hivatal látja el.

2.2. AZ INTÉZMÉNY RÖVID TÖRTÉNETE:

1962 óta működik Sopronkövesden óvoda, mely a község központi helyén található. Három csoportos intézménynek épült, de a folyamatosan csökkenő gyermeklétszám miatt 2004. szeptember 1-től egy csoporttá szerveződött. Az üresen maradt csoportszobák közül az egyiket alvó szobának, a másikat torna szobának használtuk. 2010-től ismét 2 csoportot tudtunk kialakítani a megnövekedett gyermeklétszám miatt. 2010-től 2014 augusztusáig a harmadik csoportszobában a Családi napközi kapott helyet.

2008-tól 2012-ig az óvoda az általános iskolával közösen többcélú intézményként működött, majd a Fenntartó döntése alapján a két intézmény szétválasztása 2012.08.01. hatállyal életbe lépett. Ebben az időben az Újkéri óvoda a tagintézményünk volt.

Óvodánk a Sopronkövesdi Nefelejcs Óvoda nevet viseli. 2015. szeptembertől tagintézmény nélkül, ismét 3 csoporttal működik.

A falunk központi, de mégis csendes övezetében, az új családi napközi és az iskola szomszédságában, a Lurkó liget játszótér közelében helyezkedik el.

Falunkat átszeli a szomszédos Ausztriában eredő Füles-patak, így élővilágban nagyon gazdag. Sétákra, kirándulásokra alkalmas az Agg-hegy és környéke. Legmagasabb pontján van a múlt században épült remetelak, ma Szent László-kápolna.

2.3. Személyi feltételek:

A Sopronkövesdi Nefelejcs Óvoda dolgozóinak létszáma:

7 fő óvodapedagógus

3 fő dajka

1 fő pedagógiai asszisztens

Intézményünkben innovatív, rugalmas, változások kezelésére alkalmas, kreatív, a képességfejlesztés speciális eszközkészletének alkalmazására felkészült óvodapedagógusok dolgoznak. Minden óvodapedagógus felsőfokú végzettségű. Jelenleg 2 fő pedagógus szakvizsgával rendelkezik, 1 fő mesterpedagógus fokozatban van.

1 fő óvodapedagógus gyógy testnevelő végzettséggel rendelkezik, 1 óvodapedagógus szerezte meg a Tehetséggondozó pedagógus szakmódszertan oklevelet, 2 fő rendelkezik német nemzetiségi óvodapedagógus végzettséggel és egyikük Fejlesztőpedagógiai szakmódszertanos pedagógus is egyben. Pedagógiai asszisztensünk és dajkáink is szakképzettek. (1.1., 1.2.)

A pedagógusminősítés, és a tanfelügyeleti rendszer és az önértékelés is bevezetésre került, és folyamatosan működik.

2.4. Az óvoda tárgyi, dologi feltétele, eszközrendszere:

Az óvoda jelenleg 3 csoporttal, 75 férőhellyel működik. A csoportszobák esztétikusak, berendezéseikkel harmóniát, szeretetet sugallnak.

A csoportszobák természetes és mesterséges megvilágítása jó. A bútorok a gyermekek testméreteinek megfelelőek, színviláguk harmonikus.

Az óvodaépület helyiségeinek berendezése segíti a környezetbarát szemléletmód, valamint az egészséges életmód megalapozását. Az óvoda berendezése az egyszerűség, a takarékosság, a praktikusság jegyeit mutatja, természetes anyagok felhasználása érvényesül. A csoportokban beépített fa bútorok, bio fenyő asztalok, fenyőből készült kisszékek vannak. Minden csoportszobának egyéni hangulata van. Növényekkel, a természet által adott kincsekkel, azokból készült dekorációkkal próbáljuk a természet közeliséget érzékeltetni. A gyerekek rendszeresen, folyamatosan növényápolási, állatgondozási feladatokat látnak el az egészségügyi előírásoknak megfelelő és megengedett mértékben.

A játék, étkezés, alvás a csoportszobákban zajlik. A gyermekfektetőket a csoportszobában elkülönítve tartjuk.

A régi épületben található gyermekmosdók, WC-k felújítása, korszerűsítése 2011 nyarán megtörtént, illetve 2015 nyarán a harmadik csoportszoba önálló vizesblokkal bővült. A folyosót 2014 nyarán felújítottuk: járólapozás történt, a tűzveszélyes falburkolatot eltávolíttattuk. 2017-ben a gyermeki öltözőszekrényeket lecseréltük, és 75 férőhelyre új bútorok kerültek, majd tovább bővítettük a bútorzatot, így jelenleg 90 fő elhelyezésére elegendő. A Maci és Süni csoportba szintén ebben az évben beépített szekrények kerültek. 2015-ben só-szobát alakítottunk ki, egészségmegőrzés, prevenció céljából.

2018 nyarán az udvari játékok felújítása és két új hinta beszerzése történt.

A folyamatosan magas gyermeklétszám, ill. annak emelkedése szükségessé tette az óvoda bővítését, nagyobbítását. A fenntartó önkormányzat saját erőből valósította meg ezt a beruházást, és a megújult épületet 2020. szeptemberében vehettük birtokba. Új óvodaszárnnyal bővült az intézmény, és a régi épületben is átalakítások történtek. A régi szárnyban az egyik csoportszobából fejlesztőszoba-, nevelőtestületi iroda, felnőtt öltöző került kialakításra. Az új

szárnyban kapott helyet a harmadik csoportszoba hozzá tartozó gyermekmosdókkal, WC-vel, valamint akadálymentes WC, egy nagy tornaterem és szertár került kialakításra.
A nevelői szoba a szakmai megbeszéléseken túl, szülőkkel való személyes találkozásra (fogadóóra), fejlesztő foglalkozásokra ad lehetőséget (8.1. 3.8. 4.9.)
Óvodánkban van telefon, számítógép, multi-funkciós készülék, projektor vetítővászonnal, melyeket az óvodapedagógusok mindennapi munkájuk során használhatnak. (1.4. 2.6. 3.6. 3.8.)
Az óvoda épülete, udvara, berendezései biztosítják a gyermekek egészségének megőrzését és fejlődését. Az óvoda felszereltsége mind a munkavégzéshez, mind pedig a gyermeki tevékenységekhez szükséges eszközök terén jónak mondható.
Az udvar játszóterülete az új beépítéssel csökkent. Az árnyékos és napos terület aránya megfelelő. Udvarunk mentes a legtöbb allergiát, az esetleges mérgezést és sérülést okozó növényektől. Zöldséges- és virágos kert, gyógy- és fűszernövény kert tarkítja környezetünket. A gyermekek a kertgondozáshoz kisméretű szerszámokat használnak. A füvesített udvarban esztétikus és biztonságos mászókák, hinták állnak a gyermekek rendelkezésére. A játékok többsége fából készült, amiket folyamatosan karban tartunk, felújítunk. Az udvar rendben tartása a dajkák napi feladata, a fűnyírást a falugondnokok végzik. Játékokat, eszközöket szükség szerint vásárolunk a költségvetésből.
Az óvodában a főzőkonyha a győri székhelyű Rába-kész Kft. üzemeltetésében működik.
Intézményünk kötelező (minimális) eszközeinek és felszerelésének jegyzékét a melléklet tartalmazza.
Az óvoda működtetése során az óvoda vezetősége kiemelten törekszik a környezetkímélő anyaghasználatra (környezetbarát tisztítószerek használata), a tudatos takarékosságra (energiatakarékos izzók, napelem). Levegő illatosítására gyógynövényt (az óvoda parkolójából begyűjtött levendulát) illatgömbként elkészítve használjuk.

3. ERŐSSÉGEINK -ÉS SAJÁTOSSÁGAINK

- Büszkeséggel tölt el bennünket, hogy évek óta folyamatosan növekszik gyermeklétszámunk, ami azt mutatja, hogy a helyi és más településről is óvodánkat választó szülők ismerik és elismerik óvodapedagógusaink szakmai munkáját, elfogadják környezeti és tárgyi feltételeinket.

- Stabil, egymást támogató, munkájára igényes, jó szakmai kondícióval bíró nevelőtestület várja a gyermekeket. Munkánkat speciális szakirányú képzettséggel

rendelkező óvodapedagógusok segítik, gazdag kínálatot teremtve a gyermekek személyiségének minél teljesebb kibontakoztatásához (szakvizsgával rendelkezők, mester pedagógus, gyógy-testnevelő, tehetséggondozó-, fejlesztő-, német nemzetiségi óvodapedagógus) (1.4. 2.5. 3.1. 3.5. 4.9.)

- Erősségünk az integráció és az inkluzív pedagógiai gyakorlat alkalmazása, mellyel hatékonyan valósul meg a többségtől bármilyen szempontból eltérő-de közösségben nevelhető- gyermekek elfogadása, és a többséggel történő együttnevelése. (2.5. 4.1. 4.3. 4.7.4.9.)

- Tehetséggondozás szemléletében a gyermekben rejlő adottságokra építünk, sok olyan lehetőséget igyekszünk számukra adni, amelyben minden gyermek kipróbálhatja önmagát. (4.6. 4.8. 4.9.)

- Törekszünk arra, hogy a prevenció, a kompenzáció és a tehetséggondozás komplexen érvényesüljön fejlesztő munkánkban.

4. ÁLTALÁNOS PEDAGÓGIAI ALAPELVEK

Óvodánkban törekedtünk arra, hogy minden óvodapedagógusra és dajkára egyaránt érvényes, az általános pedagógiai alapelvek mellett megjelenjenek azok a sajátosságok, melyek intézményünk, egyes óvodai csoportunk arculatát leginkább meghatározzák, a tartalmi munkát sokszínűvé teszik.

4.1. Küldetésnyilatkozat- Jövőkép:

Óvodánk szakmailag önálló intézmény. A családi nevelést kiegészítve vállalja a nevelő, esetenként hátránycsökkentő szerepet a gyermek nevelése során, s végzi a 2,5 éves kortól a tankötelezettség kezdetéig tartó nevelést, fejlesztést.

Óvodai nevelésünk célja:

✓ az óvodás gyermekek élménygazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése, biztosítása

✓ az emberi értékek közvetítése, a kultúra átadása

✓ a közösségi élet szabályainak formálása, a mindennapi életben való helytállásra nevelés

Óvodánkban arra törekszünk, hogy:

- nevelőmunkánk gyermekközpontú legyen, biztosítsuk a gyermeket megillető jogok érvényesülését (2.5. 3.1.)
- gyermekeink óvodás életüket boldogan, kiegyensúlyozottan, biztonságban éljék, (3.4.)
- a gyermekek személyiségfejlesztésekor az egyéni fejlettségéhez, érési tempójához igazodó, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, differenciált személyiségfejlesztést valósítsunk meg (2.5. 3.2. 4.9.)
- megvalósuljon a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek képességeinek, részképességeinek megalapozása, kiemelkedő képességek felismerése (SNI, BTM, HH, HHH tehetséges)
- partnereinkkel jó kapcsolatot alakítsunk ki, bizalmukat és együttműködésüket elnyerjük.(78.1. 9.2.)

Az óvoda minden dolgozója arra törekszik, hogy a község elismert intézménye legyünk!

4.2. Óvodakép: *(2.1. 2.5. 3.1. 4.2. 4.3. 4.5. 4.9.)*

- Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a befogadó attitűd természetessé válik, az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt.

- A felgyorsult élettempó, a rohamos változások, a modern élet stressz-hatásai miatt egyre fontosabb feladatnak érezzük - megőrizve a gyermekkor derűjét - felvértezni a gyermekeinket mindazokkal a tapasztalatokkal, amelyek segítik a világban való eligazodásukat.

- Óvodapedagógusaink elkötelezettek a pozitív életszemlélet kialakítása iránt, hogy boldogan neveljünk, melynek eredményeképp képesek lesznek észrevenni az élet szépségeit, az örömteli pillanatokat, és boldog, határozott, önálló, pozitív énképpel rendelkező iskolássá, felnőtté váljanak.

- Figyelembe vesszük, hogy a mai gyermekek szükségletei, az egyén boldogulásához szükséges személyiségjegyek a társadalmi folyamatok hatására folyamatosan változnak. Nevelőtestületünk arra törekszik, hogy nevelésünk állandó értékeket

sugározzon, melyben kiemelkedő helyet kap: a szeretet, az összetartozás, az egymásra figyelés, az elfogadás, a tisztelet, a bizalom.

- Hangsúlyosnak tartjuk az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközének, a szabad játék elsődlegességének biztosítását.

- Óvodánkat az esélyegyenlőség megteremtésének korai és hatékony színterének tekintjük, mert nyitott, befogadó, elfogadó légkörben egyaránt segíti a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési-tanulási és magatartási problémákkal küzdő, a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint a kiemelkedő és átlagos képességű gyermekek harmonikus fejlődését, és képességeik kiteljesedését.

Óvodaképünk formálásában fontosnak tartjuk a biztonságos, derűs, nyugalmat adó, bizalmat sugárzó óvodai élet megteremtését, a környezettudatos magatartás kialakítását, biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit, közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

A gyermek sokféle tevékenységkínálatból válogatva esélyt kap arra, hogy:

- önmaga értékeit felismerhesse,
- saját lehetőségeinek megfelelően fejlődhessen,
- pozitív élményt szerezve, tanulásra motiváltan, szellemileg feltöltődve,
- fizikailag megerősödve léphessen át a következő életszakaszba.

4.3. Gyermekkép: *(2.5. 2.6. 3.1. 4.3. 4.5. 5.7.)*

Olyan gyermekeket nevelünk, akik:

- számára egyenlő esélyeket biztosítunk az óvodai nevelés során.
- saját állapotuknak és képességeiknek megfelelően elérik személyiségük optimális szintjét, mert minden gyermek egyedi, más – más individuum és szociális lény, változó testi – lelki szükségletekkel.
- kellő önbizalommal és problémamegoldó képességgel rendelkeznek ahhoz, hogy az egymást követő életszakaszok közötti váltásokat kezelni tudják.

- motiváltak az ismeretek megszerzésére, az alapképességek és készségek birtokában felkészültek tudásuk gyakorlatban történő alkalmazására.
- képesek a különbözőségekkel természetes módon együtt élni, koruknak megfelelő mértékben empatikus, szolidáris játszótársszá, csoporttárssá válni.
- felkészültek egyéni önálló problémamegoldásra, ugyanakkor kooperációs szituációkban is megállják a helyüket.
- akik érzékenyen reagálnak a szűkebb és tágabb környezetükben végbemenő változásokra, érdeklődve tekintenek a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeire, fontosnak tartják ezek szeretetét, védelmét, amelyek a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapjai.

4.4. Óvodai nevelésünk alapelvei:

Gyermekközpontúság

A gyermek személyiségének teljes kibontakoztatására törekszünk (4.2.). Alapul vesszük a gyerekcsoport sokszínűségét, érdeklődését, életkori sajátosságait, az érés sajátos törvényszerűségeit. Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni fejlődési ütemét, és képességeit, biztosítva mindenki számára az egyenlő hozzáférést, jogainak érvényesítését. A gyerekek önállóan, személyes érdeklődésüktől vezetve, tevékenységeken keresztül fedezzék fel a világot. (2.3., 3.1., 4.2., 4.3. 4.7., 6.1.)

Lelki-testi biztonság

Érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkört teremtünk, a gyermek mindenekfelett álló érdekének figyelembe vételével. A gyermeknek adott szeretetünktől megnyílik a fejlődés lehetősége, - a megszerzett biztonságérzettől –egészséges személyiségű gyermek fejlődik. Közösségünk pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására. (3.4. 7.1. 7.2. 7.3.)

Természet közeliség

Óvodánk a környezeti nevelés alapján működik. Helyi nevelési programunk kiemelt feladatnak tekinti a környezeti nevelést. Környezettudatos szemlélet kialakításával szeretnénk elérni azt,

hogy a gyermekek tiszteljék környezetüket, bátran alakítsák azt anélkül, hogy kárt tennének benne.
Séták, kirándulások, alkalmával próbáljuk a gyermekeket fejleszteni, és kihasználni a falunk, közvetlen környezetünk adta lehetőségeket. (1.4. 2.7.)

Identitástudat

Óvodánkban hiszünk a hagyományok nevelő, értékközvetítő, a műveltségi hátrányokat kompenzálni tudó erejében. Feladatunknak tartjuk a magyarságunkat megalapozó értékek őrzését és hiteles átadását. Meggyőződésünk, hogy nevelésünk eredményessége érdekében a gyermek én-tudata mellett a magyarságtudatuk formálása is rendkívül fontos. A hagyományőrzés, a szokások, a népi kultúra rendszeres és tudatos beépítésével az óvodai nevelőmunkába, érzelmi, esztétikai, erkölcsi, ezen belül a szülőföld iránti szeretet valósulhat meg. (4.5. 5.6.)

Önmegvalósítás

Középpontba helyezve a gyermeket, lehetőséget nyújtunk a személyiség kibontakoztatására.
A gyerekek nevelése egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján, tevékenységközpontú módszerekkel történik, kiterjed a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésére is.(2.5. 2.7. 4.2. 4.7. 4.8. 4.9.)

Szabad mozgás kiemelt szerepe

a komplex személyiség fejlesztéséért. A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítésére törekszünk, melynek fő megvalósítási színtere a természeti környezet. Kiemelt szerepet kap az irányított mozgásformákon túl a szabad játékba ágyazott mozgástevékenység, az egyéb tevékenységekbe beépített testmozgás. Propagáljuk és lehetőséget teremtünk a különböző sportolási lehetőségeken való részvételre. (2.3. 4.2.)

5. A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA FOLYAMATÁBAN AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOKKAL SZEMBENI ELVÁRÁSOK, A PEDAGÓGUSKOMPETENCIÁK ALAPJÁN

5.1. Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás:

- Ismerje az óvodai nevelés országos alapprogramját, a pedagógiai programot, ezek alapján szervezze a gyermekek tevékenységeit, tervezeteit ennek megfelelően készítse el. (1.1., 1.2. 2.1.)
- A pedagógiai programban megfogalmazott célokat bontsa le a mindennapi nevelőmunkában, módszerei, eszközei változatosak legyenek. (1.4., 2.1.)
- A gyermekek életkori sajátosságaihoz alkalmazkodva kommunikáljon, dokumentumaiban szakszerű nyelvhasználat jellemezze. (1.1. 1.6. 8.3.)
- Vázlataiban, a gyermeki tevékenységek során minden esetben törekedjen a komplexitásra. (1.3. 2.2., 2.7., 4.2.,)
- Tervezeteiben, vázlataiban építsen a gyermekek ismereteire, az előzményekre, előzetes tapasztalataira, adjon lehetőséget az egymástól való tanulásra is. (1.3. 1.4. 2.4. 2.7. 3.10. 4.2. 5.5.)
- Ismerje és használja felkészülése során, kapcsolattartás során, esetenként a gyermekek tevékenységekor is az IKT eszközöket. (2.6. 3.6. 3.8.)
- Törekedjen a tudatos és változatos eszköz-és módszerhasználatra. (1.4. 2.2. 2.6. 3.3. 3.8.)
- Nevelési folyamatait úgy építse fel, hogy az önálló megtapasztalással segítse a gyermekek gondolkodásának, értelmi képességeinek fejlesztését. (1.4. 2.3. 2.7. 3.10. 7.2. 7.3.)
- Adjon lehetőséget a gyermeki ismeretek gyakorlatban történő alkalmazására. (2.3. 2.7. 3.10.)

5.2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése, és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók:

- Vázlataiban és pedagógiai munkájában törekedjen a célok konkrét megfogalmazására, s ezek legyenek koherensek a PP céljaival, illetve a gyermek egyéni fejlesztési céljaival. (1.2., 2.1., 2.5.,)
- A tevékenységek tervezésénél, valamint a tanulási folyamatok során is érvényesüljön a logikai –és rendszerszemlélet, az egymásra épültség. Pedagógiai folyamatait az eredményesség és hatékonyság függvényében folyamatosan vizsgálja felül. (1.3., 2.2., 2.4., 6.6., 6.7., 8.4.)
- Tervezéseiben, tevékenységeiben építsen a gyerekek életkori - és egyéni sajátosságaira, érdeklődésére, vegye figyelembe a környezet lehetőségeit, illetve korlátait. (3.1., 3.2., 4.1., 4.6. 4.7. 4.8. 7.2.)
- Használja ki a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket, biztosítsa az egyéni és társas tanulás lehetőségeit, együttműködést támogató módszereket válasszon, közösségfejlesztésre törekedjen. (2.4. 4.2. 5.2. 5.5.)
- Alkalmazza a differenciálás elvét, dokumentumaiban és tevékenységeiben, reflexióiban is mutatkozzon meg, hogy hogyan veszi figyelembe a gyermekek egyéni képességeit, egyéni fejlettségét. (1.1. 2.5. 3.1. 4.1. 4.7. 4.8. 4.9.)
- Tudatosan törekedjen a gyermekek érdeklődésének folyamatos fenntartására, a változatos eszközök és módszerek megválasztására. (1.4. 2.6. 3.2. 3.3. 4.1.)

5.3. A tanulás támogatása:

- Tevékenységek alkalmával vegye figyelembe a gyerekek aktuális érzelmi állapotát, szükség esetén képes legyen rugalmasan változtatni előzetes tervein. (3.2. 4.1.)
- Törekedjen a nyugodt, bizalommal teli, elfogadó légkör kialakítására, melyben a gyermekek jól érzik magukat. (3.4. 4.1.)
- Törekedjen a tanulást támogató környezet kialakítására. (3.4.)
- Ismerje fel és ennek megfelelően forduljon a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekhez, illetve képes legyen számukra segítséget nyújtani vagy kérni. (1.1. 3.5. 3.9. 4.7. 4.8)

5.4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség:

- A gyermekek személyiségét mindig saját magához, egyéni fejlettségéhez mérten változatosan értékelje, és a személyiségfejlesztés pozitív, egyértelmű visszajelzésekkel, önbizalom erősítéssel történjen. A nevelőmunkájában a gyermekek önállóságát erősítse, bánásmódja, személyes példamutatása a gyermeki személyiség tiszteletét, és elfogadását tükrözze. (1.1. 2.5. 2.8. 4.1. 4.3. 4.7. 4.9. 6.8. 8.3.)
- Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készítsen, és hatékonyan megvalósítsa azt. (2.5.)

5.5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi- kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység:

- Vegye figyelembe a gyerekek eltérő társadalmi, illetve kulturális hátteréből adódó sajátosságait. (5.6. 5.7.)
- Ismerje fel a csoportban felmerülő konfliktusokat, törekedjen azok megelőzésére, csoportszabályok kialakítására, azok következetes betartatására. (5.3. 5.4.)
- Mutasson példát kommunikációjával, fejlessze a gyermekek egymás közötti kommunikatív képességét, vitakultúráját, a gyerekek kérdéseire nyitott legyen, hallgassa meg őket. (5.4. 8.3.)

5.6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése:

- Kövesse nyomon a gyerekek képességeinek alakulását, az életkorhoz igazodó feladatok, eszközök biztosításával, alkalmazásával, valamint a kapott információkat, adatokat értékelje, elemezze, és a további tervezésnél figyelembe vegye. (1.4. 2.8. 3.1. 6.6. 6.7. 9.4.)

5.7. A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselete és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja (7.1. 7.2. 7.3.)

- Ismertesse meg a gyermekekkel a természeti és kulturális környezet gazdagságát, változatosságát.
- A gyermekek életkorához igazodva tanítsa meg a gyermekeket az erőforrások tudatos, takarékos és felelősségteljes használatára megújulási képességüknek megfelelően.
- Törekedjen környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett gyermeki magatartás kialakítására, tevékenysége, hozzáállása példaként szolgáljon.

5.8. Kommunikáció és szakmai együttműködés, probléma megoldás:

- Kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemezze, hatékony és nyugodt kommunikációs tér kialakítására törekedjen. (3.4. 8.1.,8.3.)
- Képes legyen minden partnerrel a szakmai együttműködésre, intézményen kívül is, akár online formában is (1.3. 4.7. 8.1. 9.3.)

5.9. Elkötelezettség, szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért:

- Ismerje személyiségének sajátosságait, önértékelése reális legyen.
  (9.1. 9.4.)
- Szakmai fejlődése érdekében folyamatosan tájékozódjon a pedagógia tudományára vonatkozó legújabb eredményekről, használja ki a továbbképzési lehetőségeket, képes legyen a szakmai megújulásra.
  (9.3. 9.5.)
- Lehetőségekhez mérten vegyen részt intézményi innovációban, pályázatokban, jó gyakorlatok kidolgozásában. (9.3.)

6. MÓDSZERLISTA -ÉS MOTIVÁCIÓS ESZKÖZTÁR

Módszer: valamely cél elérésének módja, meghatározott módon rendezett tevékenység, a kitűzött nevelési cél elérésének érdekében alkalmazott eljárás. A nevelés, oktatás hogyanja, mikéntje.

6.1. A Mese-vers tevékenység során alkalmazható módszerek

6.1.1. Az irodalmi élményátadás módszerei:

- bemutatás: az óvodapedagógus mese-és versmondása
- bábjáték
- mesejáték/színjáték: az óvodapedagógusok mesedramatizálása

6.1.2. Az irodalmi élményének kiteljesedését segítő fejlesztő módszerek:

- beszélgetés: felidéző, véleménykérő, kitaláló, alkalmazó, gondolatbefejező
- magyarázat
- szemléltetés
- gyakorlás és ismétlés
- egyéb módszerek:
  - a gyerekek önálló mesemondása
  - mese folytatása, befejezése
  - mesehősről vagy kulcsszavakról való mesemondás
  - ismert mese átstrukturálása
  - mesemondás eszközökkel, eszközökről
  - mese- mimetizálás (némajáték, mozdulat, gesztus, mimika)
  - alkalmazott gyermeki bábjáték
  - dramatikus játék, mesedramatizálás
  - diavetítés

6.1.3. Mese-vers tevékenységhez alkalmazható motivációk:

- spontán motiváció
- indirekt érdeklődéskeltés
- direkt kezdeményezés
- meselégkör megteremtése
- kötetlen szervezeti forma előnyeinek kihasználása
- mintaértékű pedagógusi bemutatás

6.2. A zenei nevelés során alkalmazható módszerek

Alapmódszerek: bemutatás, gyakorlás, ismétlés, beszélgetés, kérdve kifejtés

Motiváló módszerek: körjáték, képességfejlesztő játék, felfedező játék, vita, projekt módszer

6.2.1. Ritmusérzék fejlesztése

- metrum érzék (egyenletes lüktetés)
- ritmusérzék
- ütemérzék
- tempóérzék

6.2.2. Zenei hallásfejlesztés

- hangmagasság iránti érzék fejlesztése
- hangerő iránti érzék fejlesztése (halk-hangos)
- hangszínérzék fejlesztése (eltérő és hasonló zörejek, ütő- és dallamjátszó hangszerek hangjának megfigyeltetése)
- belső hallás fejlesztése (zenei emlékezőképesség fejlesztése, dalfelismerés, visszhangéneklés, dallambújtatás)

6.2.3. Zenei formaérzék fejlesztése

- motívumhangsúly kiemelése mozgással
- dallammotívum (visszhangjáték, kérdés-felelet játék)
- ritmusmotívum

6.2.4. Zenei alkotókészség fejlesztése

- visszhangjáték
- kérdés-felelet

6.2.5. A zene hallgatására nevelés

- játékdalok
- népdalok
- komponált gyermekdalok
- alkalmi szövegű dalok
- énekes mesék
- rokon és más népek gyermekdalai, népdalai
- műzenei szemelvények

6.2.6. Zenei neveléshez alkalmazható motivációk:

- A zenei anyag érzelmi sokszínűségének hatása.
- Élményszerű éneklésen, hangszerjátékon, mozgáson alapuló zenei tevékenység.
- Differenciált, játékos képességfejlesztés.
- Zenei aktivitás biztosítása.
- Az óvodapedagógus személye: énekhangja, hangszertudása.

6.3. A vizuális nevelés terén alkalmazható módszerek

- bemutatás (a gyermek számára új, ismeretlen technikák és eljárások munkafolyamatainak a gyakorlatban történő szemléletes közlése)
- szemléltetés
- magyarázat (új anyagok, eszközök és technikák bevezetésekor)
- beszélgetés (az ábrázolandó tárgy vagy téma kibontására irányul)
- elbeszélés, mesélés (a vizuális nevelés terén az elbeszélés legfőbb célja a gyermek érzelmi megragadása, amivel fokozzuk alkotó-alakító aktivitását)

- gyakorlás
- ellenőrzés
- értékelés

6.3.1. A vizuális nevelés motivációi:

- közvetlen látvány élménye
- az adott élmények vagy kontraszt élmények felidézése
- más művészeti ágak alkotásainak élménye: vers, dal, zene, fotó
- az aktuális eszközök használatának, technikának izgalmas bemutatása

6.4. A mozgás, a mozgásos játék terén alkalmazható módszerek

- ismeretközlés módszerei: magyarázat, beszélgetés, bemutattatás
- gyakorlásvezetés módszerei: játékos és utasításra történő gyakorlásvezetés
- utánzás
- ellenőrzés (hibajavítás), mely vonatkozhat a mozgás pontos technikai végrehajtására, a feladatok sorrendjének betartására, pontos feladatvégzésre, szabályok betartására

6.4.1. A mozgás, a mozgásos játék motivációi:

- az udvari játékeszközök, növények, különböző játékszerek beépítése a mozgásos tevékenységbe
- maga a mozgás
- a versenyszellem
- változatos munkaformák alkalmazása

6.5. A külső világ tevékeny megismerésének, matematikai tapasztalatszerzésének módszerei

6.5.1. A cselekvéssel kapcsolatos módszerek:

- didaktikus játékok
- feladatlappal (munkalappal) végzett tevékenységek
- gyakorlati munkák, kísérletek
- érzékelés, észlelés
- tapasztalati úton történő ismeretszerzés pl. erdei ovi, kirándulások

6.5.2. A szemléltetéssel és a képszerű megismeréssel kapcsolatos módszerek:

- bemutatás
- önálló megfigyelések

6.5.3. A szóbeli megismeréssel kapcsolatos módszerek:

- elbeszélés
- magyarázat
- beszélgetés
- ellenőrzés
- értékelés

6.5.4. A külső világ tevékeny megismerésének, matematikai tapasztalatszerzésének motivációs eszközei:

- játékosság biztosítása
- a gyermek természetes kíváncsiságára való építés
- irodalmi, zenei eszközök alkalmazása
- új, ismeretlen eszközök alkalmazása

6.6. A kulcskompetenciák fejlesztése érdekében az óvodapedagógusok által alkalmazható munkaformák és módszerek

- hatékony gyermek megismerési és segítő technikák, pedagógiai diagnosztizálás
- az inkluzív nevelés

- attitűdváltást segítő programok pedagógusoknak
- multikulturális tartalmak
- foglalkozási differenciálás (heterogén csoport)
- kooperatív nevelés
- a drámapedagógia eszközei
- tevékenységközpontú pedagógiák eszközei
- projektmunka

6.6.1. A foglalkozás-szervezés módszerei

Alapmódszerek:

- óvodapedagógusi magyarázat (frontális): mesélés, beszélgető-kör, kérdezve kifejtés, előadás, szemléltetés
- cselekedtetés, tevékenykedtetés (egyéni, de nem önálló): variációs módszer
- individuális (egyéni és önálló fejlesztés): egyéni feladatok.

Motiváló módszerek:

- csoport játék
- egyéni játék
- szerepjáték (drámapedagógia)
- bábozás
- kutató-felfedező módszer
- kooperatív módszerek
- projekt módszer.

A foglalkozás-szervezés alapelvei:

- differenciálás, egyéni különbségek figyelembevétele,
- nevelési tartalom, nevelési idő rugalmas kezelése
- szociális készségek fejlettsége-szociális kompetencia,
- értelmi képességek - divergens gondolkodás, problémamegoldó képesség, kreativitás,

- kommunikációs készségek (metakommunikáció), önismeret, önkifejezés, társismeret,
- motiváló módszerek alkalmazása - kooperatív-, projekt módszer, drámapedagógia, bábozás.

6.7. Az IKT (információs és kommunikációs) eszközök használatának lehetőségei az óvodában (1.5. 2.7. 3.6. 3.8.)

Az óvodába járó gyermekek nagy része ismeri az infokommunikációs eszközöket, és használja is otthon a mindennapi élete során. A gyors fejlődés következtében az ismeretek elsajátításának módja is változik. Épp ezért fontosnak tartjuk óvodánkban az IKT eszközök megfelelő és céltudatos használatát. (projektor, számítógép, laptop, nyomtató, CD, digitális fényképezőgép, diavetítő, mobiltelefon). Az óvodánkban dolgozó pedagógusok az IKT eszközök használatához felhasználói szintű ismerettel rendelkeznek.

Célunk, olyan játékos tevékenységek biztosítása, amelyben a gyermekek ismerkedhetnek az informatikai eszközök adta lehetőségekkel, ahol életkoruknak megfelelő információkat gyűjthetnek a tágabb, szűkebb környezetükről.

Feladataink:

- az IKT eszközök használata a nevelőmunkánk során
- játékszereink bővítése (nyomtatott puzzle, memóriakártya és egyéb játékok készítése)
- a szülők informatikai szemléletének formálása
- információk feldolgozása változatos tevékenységek során
- irányított figyelem, auditív, vizuális figyelem, memória fejlesztése

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- a gyermekek ismerik az informatikai eszközöket
- örömmel és szívesen vesznek részt az IKT eszközöket használó játékokban, tevékenységekben

- ismerik az informatikai eszközök használatának szabályait, életkornak megfelelően

7. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Az óvodai nevelés az óvodavezető által jóváhagyott pedagógiai program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.
A gyermekek óvodai életrendjét, helyes életritmusát a nevelés céltudatos megtervezésével alakítjuk ki. .(1.1. 1.2. 2.1. 4.1.)

Célunk: a nevelés tervezése és időkeretei összhangban érvényesüljenek, hosszú távon szolgálják a gyermeki tevékenységek zavartalanságát elősegítő szokásrendszer alakulását.
Koordinálja az aktív tevékenységek és a pihenés életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelő váltakozását.

A **heti rend és a napirend** szervezeti kereteinek kialakításával, a tevékenységek közötti harmonikus arányok biztosításával az a célunk, hogy megteremtsük a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezetet, és a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek szervezését. A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez napi- és heti rendünk biztosítja a feltételeket.
A napi és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki. A gyermekek **napirendjét** a folyamatosság, stabilitás, rendszeresség, rugalmasság figyelembe vételével alakítjuk ki. Fontosnak tartjuk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napirenden belül figyelembe vesszük az egyes tevékenységek időigényét. A napirend annak megfelelően, ahogy az évszakok változnak, vagy a gyermeki tevékenységek fejlődése azt indokolttá teszi, változtatható, módosítható.
Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.
Legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenységének, a játéknak szentelünk.

Időkeretünk 10 órás nyitva tartás esetén:

Játék és játékba ágyazott tapasztalatszerzés	6 óra
Étkezés, pihenés	3 óra
Öltözködés, egészségügyi öntevékenység	1 óra

Heti rendünkben is érvényesítjük a folyamatosságot, rendszerességet, rugalmasságot és a nyugalmat az óvodai csoportokban. A heti rend segíti a tervező és szervezőmunkát, csoportjaink zökkenőmentes működését. (2.2., 2.5.) A heti rend kialakításakor figyelünk arra, hogy elegendő idő jusson a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatásra, közös megmutatására. (2.3. 3.10.)

A heti rendnek életkortól függően naponta biztosítani kell a tervezett, és rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó, szervezhető kezdeményezett vagy kötött formában, heti egy alkalommal minden korosztály számára kötelező a tornatermi testnevelés foglalkozás. Más napokon az óvodapedagógus felajánlja a mozgásfejlesztést.

A június 1-augusztus 31 közötti időszakban a nyári napirend és heti rend szerint szervezzük a gyermekek óvodai életét. A szokások megtartása mellett ez annyiban jelent változást, hogy a gyerekek lehetőség szerint napjukat a szabadban töltik. Tevékenységi lehetőségeik bővülnek, pl. pancsolás, kirándulások, utazások.

Csoportszervezés: 2018 szeptemberétől vegyes életkorú csoportok.

8. AZ ÓVODAI TERVEZŐMUNKA ÍRÁSOS DOKUMENTUMAI

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített – nem kötelező – feljegyzések, dokumentumok is szolgálják.

Törvény által előírt dokumentumok

- Pedagógiai Program
- Az óvoda helyi éves munkaterve
- Csoportnapló
- Felvételi- és előjegyzési napló
- Óvodai törzskönyv
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Házirend
- Felvételi és mulasztási napló
- Étkezési nyilvántartás

A Felvételi és mulasztási napló, valamint az étkezési nyilvántartás naprakész, hiteles vezetése az óvodapedagógusok feladata.

8.1. Az óvoda éves munkaterve

Éves lebontásban, a kapcsolódó dokumentumokkal összhangban tartalmazza:

- a kiemelt stratégiai célokat, feladatokat,
- az intézmény működésének rendjét,
- a személyi és tárgyi feltételeket,
- a kiemelt szakmai célokat, feladatokat, a tervezés módját,
- az ellenőrzés rendjét, felelősök, határidők kijelölését,
- az értékelési szempontokat, értékelésre, mérésre vonatkozó eljárásokat,
- a dokumentumok tartalmát, tervezésének módját,
- a kapcsolattartás formáit,
- a felelősök körét, határidőket.

8.2. Csoportnapló

A csoportnapló vezetés törvényi hátterét a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 91. §., valamint a 22/2013. (III. 22.) EMMI rendelet 16. § adja.

Az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál.

A nevelés tervezése, jellemzői:

- rendszert alkotva foglalja magában a nevelés – képesség és kompetenciafejlesztés komplex folyamatát
- egymásra építettségével irányt mutat célok – feladatok – értékelés vonatkozásában
- kiemelt szerepet kap a gyermekek csoporton belüli egyéni fejlesztése és a differenciálás
- az óvodapedagógus a kapott mérési, értékelési, gyerekekre vonatkozó eredményeket felhasználja a saját pedagógiai gyakorlatában, pedagógiai munkájának fejlesztésében. Az eredmények felhasználása a csoportnapló reflexiójában történik

A nevelés tervezése, értékelése: féléves időtartamra történik.

Az éves terv alapján a **tematikus terveket** havi bontásban, a **tevékenység terveket** heti, kétheti időszakra készítjük, esetenként projektrendszerben tervezünk.

A szervezési feladatokat hónapokra bontva készítjük elő.

8.3. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

Gyermekek fejlődésének nyomon követése dokumentációs anyag a törvényi előírásoknak megfelelően a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 41.§(4) pontjának, a 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról IV. Az óvodai élet megszervezése pontjának, valamint a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 63.§, valamint 93. § figyelembevételével készült.

- A gyermek fejlődésével kapcsolatos megfigyeléseinket folyamatosan nyomon követjük és írásban rögzítjük.
- Rögzítése félévente történik a fejlődési naplóban.
- A gyermekek fejlődési naplóit közös alapelvek és követelmények alapján dolgoztuk ki, melyben hangsúlyos szerepet kap a fejlesztő jelleg.
- A kapott eredményeket felhasználjuk a pedagógiai gyakorlatban. (pl: a visszahúzódó gyermekeket buzdítással sikerélményhez juttatjuk, pozitív megerősítést alkalmazva.)
- Szükség esetén fejlesztési terv készítése
- A gyermekek eredményeit felhasználjuk a pedagógiai munka fejlesztésére, az eredmények felhasználása a csoportnapló reflexiójában történik

Tartalmi elemei:

- Gyermek személyes adatai.
- Anamnézis.
- Gyermek fejlődésének mutatói (egészségi, érzelmi-szociális, testi, értelmi, beszéd, mozgásfejlesztés, és a pedagógiai programban meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos megfigyelések).
- Gyermek fejlődését segítő megállapítások (fejlesztési javaslatok, tehetséggondozás, intézkedések, elért eredmények).
- Fejlődést szolgáló intézkedések, javaslatok
- Amennyiben a gyermeket Szakértői Bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításai.
- A Szakértői Bizottság felülvizsgálatának megállapításai.
- Szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzések.

Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer (DIFER):

Az iskolai tanulmányok megkezdésekor a sikeresség meghatározó feltétele, hogy a gyermek milyen szinten sajátította el azokat a készségeket, amelyekre az iskolai tanulás építkezik. Minden alapvető készség, képesség optimális elsajátítása időben elnyúló, több évig tartó folyamat. A gyermekek fejlesztése folyamatos, figyelembe véve egyéni sajátosságaikat. Ezért tartjuk fontosnak a készségek, képességek optimális elsajátítása érdekében a gyermekek képességeinek megismerését, az egyéni különbségek követését. Az óvodai (és iskolai) készségfejlesztő munka alapját adja a Diagnosztikus fejlődésvizsgáló és kritériumorientált fejlesztő rendszer. A DIFER mérés során képet kapunk arról, hogy a gyermek mely készségeket sajátította már el, mely területen szükséges fejlesztés.

A DIFER hét elemi – a személyiségfejlődés és az iskolai tanulás szempontjából kiemelkedő jelentőségű - alapkészség fejlesztését segíti:

- Írásmozgás-koordináció, melynek megfelelő fejlettsége alapvető feltétele az eredményes írástanulásnak.
- Beszédhanghallás, mely spontán fejlődő készség, az olvasás-írástanulás egyik fontos kognitív feltétele.

- Relációszókincs, melynek szavai térbeli, időbeli, mennyiségi, hasonlósági, cselekvési viszonyokat fejeznek ki. A nyelvi alkotóelemek közötti viszonyok kifejezésének eszközei (pl. tulajdonságok összehasonlítása, történések viszonyítása).
- Elemi számolási készség, melynek fejlettségi mutatói és az értelmi fejlettség között szoros összefüggés van.
- Tapasztalati következtetés fejlettsége meghatározza a hallott, későbbiekben az iskolában olvasott szöveg értelmezését.
- Tapasztalati összefüggés-megértés, amely egyik fontos feltétele tudásszervező képességnek, a tanulásnak, gondolkodásnak. Ebből következően alapvető feltétele az iskolai eredményességnek.
- Szocialitás, a társas kapcsolatok kezelésének fejlettségét mutatja (társakkal és felnőttekkel), amely a sikeres iskolai beilleszkedés alapja.

A tesztek felvétele egyéni vizsgálati keretben történik. Az első vizsgálatra középső csoportban tavasszal kerül sor, ezt követően a kontrollmérés nagycsoportban ősszel történik. A felméréseket követően a gyermekek fejlődésnek nyomon követéhez használt dokumentációban is rögzítjük az eredményeket, és meghatározzuk a szükséges fejlesztéseket. Az eredményekről tájékoztatjuk a szülőket. Minden nevelési év elején dönt a nevelőtestület és az intézményvezető arról, hogy a teljes vagy a rövid DIFER-t alkalmazzuk a gyermekek fejlődésének vizsgálata során.

8.4. Beszámoló:

Az óvodapedagógusok évente készítenek írásos beszámolót a vezetőnek az aktuális év eredményeiről, elismerésekről. Az összesített eredményekről nevelőtestületi értekezleten ad tájékoztatást az óvodavezető. Az eredmények elemzése és a szükséges szakmai tanulságok levonása és visszacsatolása nevelőtestületi feladat.

9. PDCA CIKLUS AZ INTÉZMÉNY PEDAGÓGIAI MUNKÁJÁBAN

A **PDCA-ciklus** egy ismétlődő, négylépéses menedzsment módszer, amelyet a termékek és folyamatok kontrolljára és folyamatos fejlesztésére használnak.

PDCA: plan - tervezés, do – cselekvés, check – ellenőrzés, act - beavatkozás

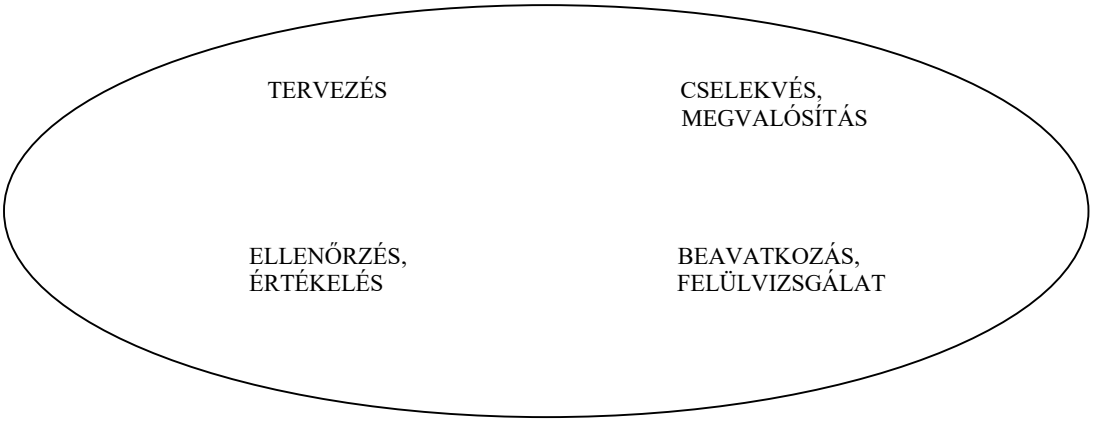

Az átgondolt, minőségi munkára való törekvésünket a PDCA ciklus segítségével fogalmaztuk meg. A ciklus során a tervezett és megvalósított tevékenységek közötti különbség mérése, ellenőrzése, elemzése majd a beavatkozás alapján érhető el a kitűzött eredmény. A ciklus újbóli indulása esetén az előzőekben szerzett tapasztalatok szolgálnak kiindulásként.

TERVEZÉS

- intézményi helyzetértékelés
- érdekelt felek azonosítása
- érdekelt felek igényeinek és elégedettségének felmérése
- igények elemzése
- célok, prioritások megfogalmazása

⇩

CSELEKVÉS, MEGVALÓSÍTÁS

- tervek készítése
- tervek megvalósítása

⇩

ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS

- tervek megvalósításának elemzése

⇩

BEAVATKOZÁS, FELÜLVIZSGÁLAT

- korrekciós tervek pl. munkaterv értékelése

10. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladatai szerteágazó, egymásra épülő, egymással összefüggő, komplexen érvényesülő tevékenység, mely átszövi az óvodai nevelés rendszerét.

Általános feladatunk az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészségnevelés megvalósítása
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

10.1. Egészségnevelési program - Az egészséges életmód alakítása

Az embert körülvevő környezet jelentősen befolyásolja annak egészségi állapotát és életkilátásait. Ugyanakkor az emberi tevékenység is megváltoztatja a környezetet és ez a kölcsönhatás mind az emberi egészségre, mind a környezetre komoly hatással van. Óvodásaink testi-lelki fejlődésének megalapozására a családdal együttműködve szervezzük az egészségnevelő és prevenciós munkánkat. Éves tervünkben konkrét feladatokat és időpontokat rendelünk a kitűzött célokhoz.

Célunk:

Testileg, lelkileg egészséges, kiegyensúlyozott gyermekek nevelése, egészségkultúrájuk kialakítása, testi fejlődésük elősegítése.

Alapelveink:

❖Testi-lelki egészség elve:

az intézmény minden dolgozója törekedjen a komplex testi-lelki-szociális értékek védelmére, az ökológiailag fenntartható, egészséges élő és élettelen környezet kialakítására. Tudatosítsuk gyermekeinkben, hogy az egészség érték, tenni kell érte. Alakítsuk gyermekeinkben az egészséges életmód iránti igényt, hangsúlyozzuk az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságát.

❖ Társas készségek fejlesztésének elve:

Ismertessük meg gyermekeinkkel a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit a foglalkozások, és szabadidős-tevékenységek nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával. Alakítsuk gyermekeinkben a társas környezetükre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra késztető érzelmeket.

Feladataink:

- ❖ Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásrendszerének kialakítása a differenciált életritmus figyelembe vételével.
- ❖ Az élet tiszteletét, védelmét, a testi-lelki egészség megőrzését alapvető értékként kezelő életvitel attitűd megalapozása
- ❖ A gyerekek testi szükségleteinek nyugodt, egyéni igények szerinti kielégítése
- ❖ A mindennapos testmozgás biztosítása, mozgásos tevékenységek, séták, kirándulások szervezése, a gyermekek mozgásigényének kielégítése.
- ❖ A mozgás és sport személyiség- és közösségfejlesztő hatásának érvényesítése: az eltérő adottságú gyermekek számára is jelentsen sikerélményt a testmozgás
- ❖ A gyerekek érdekében a víz, a levegő és a napfény edző hatásának kihasználása a fokozatosság betartásával és az egyéni érzékenység figyelembe vételével
- ❖ A gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet kialakítása. A környezet (levegő, víz, eszközök) tisztasága, a balesetvédelem szempontjából a biztonságos eszközök és térberendezés, a zajmentesség, megfelelő fényviszonyok biztosítása
- ❖ Betegségmegelőzés: az ellenálló képesség erősítésével, edzéssel, és a fertőzések megakadályozásával

- Mozgáskultúrájuk és egészség megóvásuk érdekében láb-és testtartásjavító torna tartása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása. (Szelektív hulladékgyűjtés, természetvédelem)
- Gyümölcs-és zöldségnapok fontosságának kiemelése.
- Együttműködés az óvoda védőnőjével, háziorvosával.
- a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Az egészségfejlesztés területei, tartalma:

Helyes életritmus

- a gondozás központi kérdése

Egészséges táplálkozás

- a növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltétele

Testápolás

- a tisztaságigény kialakulását szolgálja, személyi higiéné

Öltözködés

- védekezés az időjárás változásai ellen, fejleszti a gyermekek ízlését, önállóságát

Mindennapos testnevelés, testmozgás, testedzés

- a gyermek fontos élettani eleme; e nélkül nincs egészséges élet, harmonikus testi fejlődés

Pihenés – alvás

- éppúgy hozzátartozik az egészséges életritmushoz, mint bármi más.

10.1.1. **Egészséges táplálkozás**

Alapelvek:

Az óvodás gyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A

fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Az óvodai étkeztetés napjainkban - minden igyekezet ellenére - sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik. A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania.

Kialakítandó és rögzítendő szokások, feladatok:

- Megfelelő mennyiségű folyadék biztosítása a nap bármely szakában.
- Gyümölcsnapok szervezése a szülők bevonásával. A csoportokban kialakított szokások alapján szülők egészítik ki a napi gyümölcs-és zöldségmennyiséget, ezzel naponta megkínáljuk a gyerekeket.
- Óvodai napirend keretében ösztönözzék az óvodapedagógusok a gyermekeket az új, ismeretlen ételféleségek megismerésére. Ismertessék meg az óvónők a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel. Tegyék az étkezést örömtelivé, teremtsenek jó hangulatot az ételek elfogyasztásához.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében teremtsenek játékos alkalmat arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés)
- Az óvoda udvarán van magas ágyás, illetve fűszernövény kert, amit a gyerekek gondoznak (veteményezés, ültetés, öntözés, gyomlálás, betakarítás, elfogyasztás)
- A foglakozások során kerüljön lebonyolításra az egészséges táplálkozást népszerűsítő foglalkozás. Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a foglakozásoknak. Így a gyerekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóbbá a gyermekek részére az óvó nénik.
- Kulturált étkezési szokások biztosítása:

- esztétikus, alkalomhoz illő teríték,
- helyes, korcsoportnak megfelelő evőeszköz használat,
- nyugodt étkezés,
- étkezés közbeni helyes viselkedés.

- Segédkezés, majd önálló munkavégzés (naposi, és önkiszolgáló munka)

10.1.2. Személyi higiénia biztosítása

A testápolás a gyermekek tisztaságigényének kialakítását szolgálja. Az óvodapedagógus a gyermekek ápolása közben teremtsen interakciót, hogy a gyermek kívánsága, kérése alapján tudjon segíteni. Ezen a téren is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Az óvodai és a családi szokások összehangolása segít az azonos elvek betartásában. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC-használathoz a felnőttek teremtsék meg a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhessék ezeket a teendőket.

Az óvodába érkező, nem szobatiszta gyermekeknél igyekszünk minél hamarabb elérni a megfelelő WC használatot, ebben számítunk a szülők együttműködésére, és következetes hozzáállására.

Kialakítandó és rögzítendő szokások, feladatok:

Tisztálkodás:

- Étkezések előtt és után, egyéb szennyező tevékenységek alkalmával használják a mosdót, ügyeljenek ruhájuk tisztaságára.
- Környezeti higiéné: allergén anyagokat kiszűrjük, felületeket napi rendszerességgel tisztán tartjuk.
- Megismertetjük a tisztálkodási folyamatok helyes sorrendjét, technikáit, az egészségügyi szokásokat.
- A betegségek megelőzése érdekében higiéniai szokásokat alakítunk ki.
- Életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben a betegségek, fertőzések megelőzésének jelentőségét.
- Fokozatosan segítjük az önállóság kialakulását.

Öltözködés:

- Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermeket, ezért az óvodapedagógus hasson a szülőkre, hogy többrétegűen öltöztessék gyermekeiket. Ennek kialakításában a szülők lehetnek a partnerek, akiket fontos meggyőzni a réteges, a praktikus öltözködés előnyéről.
- Fokozatosan kialakítjuk az önállóságot.
- Javaslatot teszünk a megfelelő minőségű ruházat és cipő biztosítására (pl. műszálas anyagok kerülése, lábboltozatot, lábfejet védő cipők biztosítása).

Alvás, pihenés:

A gyermekek alvásigényének egy részét az óvoda elégíti ki. A pihenés feltétele a csend, a nyugalom. Az elalvás előtti mesélés, és az azt követő altatók dúdolása kondicionáló reflexként hat. Ha lehet, minden alkalommal éljék át az altató hatására kialakult szendergés állapotát.

- Nyugalom, csend, és jó levegő, altató zene biztosítása.
- A gyermekek gerincét egyenesen tartó ágyak használata.
- Otthoni, alvást segítő játékok, cumi beengedése kiscsoportban, a befogadás segítése.

Levegőzés:

- Délelőtt, és délután is sok időt töltenek a gyerekek a szabadban.
- Szabadban történő tevékenységek szervezése.

10.1.3. Mindennapos testnevelés, testmozgás

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek, hozzájárulnak a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez.

A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a prevenciós fejlesztő tornák, a mozgási igény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható. A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, hogy minden nap edzési lehetőséget biztosítunk számukra. Többször igénybe vesszük a focipálya, teniszpálya, Lurkó-liget nyújtotta kiváló lehetőségeket a gyermekek edzésére. A felnőttekkel végzett rendszeres kocogások, futások ösztönzően hatnak rájuk, és fokozzák a szív jó vérellátását, a rugalmasságot, állóképességet. Edzési lehetőség a kerékpározás, rollerezés, futóbicikli használat, és a téli időszakban szánkózás, csúszkálás, a lehetőségek szerint korcsolyázás. Arra törekedünk, hogy a kondicionáló mozgások adjanak igazi felfrissülést, felüdülést a gyermekeknek. Fontosnak tartjuk, hogy lehetőség szerint minél több időt töltsünk a szabadban. (naponta kétszer)

- Szabad levegőn való tartózkodás
- A mozgásfejlesztő játékok használata
- Mindennapos mozgás
- Testnevelési, mozgásos játékok szervezése
- Séták, kirándulások szervezése

10.1.4. Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

Az óvodai egészségnevelési program egyik tevékenysége lehet a mesélés. Olyan mesékről lehet szó, amelyekben a helyes magatartás „pozitív" élményei jelennek meg.

10.1.5. A bántalmazás, erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás, vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul."

A gyermekvédelem a gyermek jogainak érvényesítéséhez, a szülők kötelességeinek teljesítéséhez, a veszélyeztetés megelőzéséhez nyújt jogi hátteret. A gyermek jogainak érvényesítése (ellátása, gondozása, nevelése) elsődlegesen a családra tartozik, ebből az óvodai nevelés kompetenciakörébe a személyiségfejlesztése, a veszélyeztetettség megelőzése, a gyermekvédő szolgáltatás megelőző, ellenőrző, gyámhatósági területei kapcsolódnak.

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése, kötelessége, hogy közreműködjön a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásban, megszüntetésében.

Észreveszi és jelzi a gyermekek fejlődését veszélyeztető jeleket. Szükség esetén a gyermekérdekében intézkedést kezdeményez. Jelzőrendszert működtet.

A veszélyeztetettség felderítése családlátogatással, fogadóórán történő egyéni beszélgetéssel valósítható meg.

10.1.6. Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás

Nem elég az egészséget megvédeni, de a váratlan események, balesetek megelőzésével az életet is szükséges védeni. Az óvodás korú gyermekeknek életkori sajátosságából eredően nincs veszélyérzete, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése, és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire.

Feladatunk: egészségvédő, balesetmegelőző ismeretek, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása, ellenőrzés, folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása: A nevelési év elején megbeszéljük az óvoda belső és külső terének balesetvédelmi szabályait, a helyes és helytelen viselkedésmódokat, amit rögzítünk a csoportnapló megfelelő fejezetében. Megismertetjük a helyes magatartási formákat, a játék, valamint a tevékenységek során használt egyéb eszközök biztonságos használatát. A közlekedés szabályainak megismertetését séták során a valós környezetben ismertetjük meg a gyerekekkel, szituációs, valamint szabályjátékok során gyakoroljuk. Hasonló pedagógiai tudatossággal, szituációs játékok kezdeményezésével fordulunk a háztartásokban található háztartási gépek használatára vonatkozó szabályok megismertetése felé.
Az előírt szabályzók betartásával gondoskodunk az óvodában használatos vegyszerek zárható szekrényben történő elhelyezéséről, és minden egyéb, a balesetvédelmi és tűzvédelmi utasításban foglalt tudnivaló betartásáról. Ez minden óvodai dolgozó kötelessége! Biztosított az óvodai elsősegélynyújtó alapfelszerelés.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Váljék a gyermekek szokásává a rendszeres, gondos, önálló tisztálkodás igénye.
- Szilárduljon meg az étkezés közbeni kulturált magatartás.
- Alakuljon ki az önállóság a vetkőzés és öltözködés területén.
- Törekedjenek környezetük esztétikus kialakítására, vigyázzanak rendjére és tisztaságára.
- Váljék a gyermekek szükségletévé a rendszeres gyümölcs és zöldség fogyasztás.
- Ismerjék meg a környezetünket és egészségünket károsító, ártalmas hatásokat (média, alkohol, dohányzás).

Módszertani alapelvek:

- A tiszta, egészséges, balesetmentes környezet megteremtése.
- Testi, érzékszervi problémák megelőzése, korrekciója.
- Az egyéni igények, sajátosságok, képességek figyelembe vétele.
- Magas fokú önállóság fejlesztése.
- Együttműködés a családdal.
- Fokozatosság, rendszeresség.
- Tevékenykedtetés minden tevékenységben.

10.1.7. **Biztonságra nevelés**

A gyerekek óvodás korban még nem kerülnek kapcsolatba a bűnözéssel (elkövetőként), azonban gyakorta áldozatokká válhatnak. Ez elmondható nem csak a közterületen bekövetkezett balesetekre, bűncselekményekre, hanem a lakókörnyezetben előforduló esetekre is. Ezért a korai megelőzés elkerülhetetlen, a figyelemfelhívás fontossága nem kérdőjelezhető meg. Minél korábbi a figyelemfelhívás, ismeretanyag átadás, annál hatékonyabb módszerré válhat. Fontos, hogy vegyük figyelembe az életkori sajátosságokat, ne keltsünk félelmet a gyermekben, hanem a magabiztos viselkedést, a veszély elkerülésének lehetőségét erősítsük meg bennük. Ez a célja az „OVI-ZSARU" programnak, mely óvodás korúaknak szól, információközlésen alapszik, és rendőri segédlettel, közvetítéssel valósul meg. Ebben segítségünkre vannak a Soproni Rendőrkapitányság, valamint a településen működő Sopronkövesdi Körzeti Megbízott Iroda munkatársai.

Célunk:

- az óvodás korú gyermekek biztonságérzetének segítése, erősítése
- pozitív viselkedésminták közvetítése
- az áldozattá válás megelőzése
- az ovi zsaru program beépülése az óvodás mindennapokban

Feladataink:

- az életkori sajátosságoknak megfelelő és szintű információk átadása a témában
- a mese eszközeivel új gyermeki nézőpontok megismertetése

- a témakörök feldolgozása során megjelenő fogalmak tisztázása, okokozati összefüggések feltárása, melyek a későbbi viselkedésüket befolyásolhatják
- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében fejlettségi szintnek megfelelő ismeretátadás, hosszabb rögzülési folyamat beiktatása

Program témakörei:

- ismerkedés szabályai (ki az idegen számunkra, mit mondhatok el idegen embernek magamról és családomról)
- szabályok, utasítások betartásának fontossága (kinek az utasításait tartsuk be, kinek fogadjuk szót s miért)
- idegen személlyel történő találkozás, kapcsolat, ajándékelfogadás szabályai (utcán, játszótéren, idegen lakásában)
- egyedüli otthon tartózkodás szabályai (telefonálás, idegen beengedése a lakásba)
- veszélyes eszközök használata (háztartási eszközök, szúró-vágó eszközök, testi épség megóvása)
- közlekedés szabályai (gyalog, kerékpárral, utasként gépkocsival)

10.2. Érzelmi, erkölcsi nevelés és szocializáció biztosítása

Célunk:

A szűkebb és a tágabb környezetükben eligazodó, önérvényesítő, egészséges önbizalommal rendelkező, kapcsolatokat kialakító, együttműködő és alkalmazkodó gyermekek nevelése. (2.4. 4.1., 4.2., 4.3., 4.4. 4.5. 7.3.)

Feladataink:

- Családlátogatás szervezése az azt igénylő gyerekeknél.
- Bensőséges, családias, kiegyensúlyozott, szeretetteli légkör biztosítása.
- A gyermekek beilleszkedésének segítése az óvodapedagógus, és a dajka gondoskodó, szeretetteljes magatartásával.
- Neveljük gyerekeinket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Pontos, körülhatárolható szokás és normarendszer kialakítása, mely növeli a gyermekek biztonságérzetét.

- A természet szépségeire való rácsodálkozás, az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, tiszteletre és becsületre való hajlam kialakítása.
- A gyermekekben megfelelő önfegyelem, önbizalom, önértékelés kialakítása.
- Egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével szocializációjuk segítése.
- A gyermekek minél gazdagabb kapcsolatrendszerének kialakítása.
- Az erőszakmentes konfliktuskezelés támogatása, a konfliktushelyzetek megfelelő kezelésének segítése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek személyiségének figyelembe vétele, számukra az esélyegyenlőség biztosítása, fejlesztésük megvalósítása szakemberek közreműködésével.

Az érzelmi fejlesztés tartalma:

- **Beszoktatás**
- **Napirend** szerinti tevékenykedés /szabad játék, tevékenységekben megvalósuló tanulás)
- **Hagyományok** és ünnepek alakítása
- Az egész óvodát érintő, illetve a csoportokon belüli **közösségi élet** szokásai

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek aktívan vegyenek részt a közös tevékenységekben.
- Fogadják el az egyes tevékenységek által megkívánt magatartási formákat.
- Viselkedjenek tisztelettel a felnőttekkel és társaikkal szemben.
- Bizalommal forduljanak a velük foglalkozó felnőttekhez.
- Alakuljon ki szabály, és feladattudatuk és vállalják tetteik következményeit.
- Késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Társas kapcsolataikban egyszerű konfliktusaikat legyenek képesek megoldani.
- Élményeiket és gondolataikat egyre könnyebben és árnyaltabban, választékosabban fogalmazzák meg, hogy ez által alkalmassá váljanak a másokkal való együttműködésre.
- Értsék meg és tartsák tiszteletben társaik közötti különbözőségeket.

Módszertani alapelvek:

- Az óvodapedagógus viselkedése legyen modell, legyen hiteles.
- Határozott, barátságos, szeretetteljes, empatikus őszinte óvodapedagógusi magatartás.
- Az egyéni sajátosságokhoz igazodó bánásmód.
- Az óvodapedagógus részéről a gyermek érzelmi elfogadása, magatartásának megértése.
- Gyermeket segítő, ösztönző bizalom.
- Az óvodapedagógust tűrő -és konfliktusmegoldó képesség jellemezze.

10.3. Közösségfejlesztés (2.1. 2.4. 4.2. 4.4. 4.5. 5.1. 5.2. 5.5. 5.6.)

Célunk az egyetemes emberi értékek közvetítése, a helytörténeti értékek megismertetése, a település közösségi életének további erősítése és fejlesztése óvodáskorú gyermekeinken keresztül a családokkal is.
A közösségfejlesztés egyik színterét ünnepeink adják, melyeknek nagy jelentősége van a hagyományápolás szempontjából is: a magyarság, a magyar nép kultúrájával, és hagyományaival való ismerkedésre, kultúránk megismerésére, ill. saját hagyományaink megteremtése adnak lehetőséget.
A közösségfejlesztés tartalma:

- modellnyújtás néphagyomány ápolás tekintetében a településen és intézményünkön belül egyaránt
- élményteremtés együtt játszással a népi kultúra autentikus helyszínén (helyi Tájház)
- új tudásmegosztási lehetőség teremtése
- múzeumpedagógiai jellegű foglalkozásokkal érdeklődés felkeltése a 3-7 éves korú gyermekek körében

Közösségi élményt adó alkalmak:

Helyi Hagyományok: KÖN napok, Márton nap, Adventi forgatag, Mikulás (futás), Lucázás, Farsang, Kiszézés, Tojásfa, Mesés délelőtt, Életfa, Gyermekek Hete, Pünkösvesd, Anyatejes világnapi séta, Juniális bál,
Ünnepeink: Karácsony, Húsvét, Anyák napja, Évzáró-ballagás, Születésnapok
Nemzeti ünnepeink: Március 15.

Környezettudatos jeles napjaink:

Szeptember utolsó hete: Európai Mobilitas Hét

Okt.4. Állatok Világnapja

November utolsó hete: európai Hulladékcsökkentési hét

Márc. 22. Víz világnapja

Ápr. 22. Föld napja

Május 10. Madarak és fák napja

Június 5. Környezetvédelmi Világnap

Ünnepek, megemlékezések, rendezvények:

Ünnepeinket az értékteremtési folyamat továbbvitelének, hétköznapokat megszínesítő, közösséget formáló színterének tartjuk.

- Ünnepeink értékének tekintjük, hogy lehetőséget adnak a szülőkkel való nyílt párbeszédre és szoros együttműködésre.
- Lehetőséget nyújtanak a sajátos egyéni arculat megteremtésére és bemutatására.
- Megtörik a hétköznapok egyhangúságát és ez által nagyobb aktivitásra és kreativitásra ösztönöznek.
- Közös élményre épülő, közös tevékenységek gyakorlása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek:

- A közös tevékenységek révén tapasztalatokat szereznek a kooperatív együttműködésre épülő tevékenységekben.
- Elsajátítják az alapvető erkölcsi, viselkedési normákat, szabályokat.
- Szituáció-érzékennyé válnak.
- A pozitív élmények hatására szokásrendszerükben továbbviszik a közös tevékenységek igényét, örömét.
- Átélik a közös sikerek örömét.

10.4. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk:

Olyan gyerekek nevelése, akik szabad önkifejezésre képesek, meg tudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat, kialakul tanulási vágyuk, képességük, kreatív személyiségük.
Az életkoruknak megfelelő beszédészleléssel, beszédmegértéssel, kifejezőkészséggel rendelkezzenek. (2.6. 3.1. 3.7. 3.10. 7.3.)

Feladataink:

- A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztése / érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, akarat, gondolkodás /
- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása.
- A képzelet, kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- Szabad önkifejezés, közlési vágy, kapcsolatteremtési készség elősegítése.
- A gyermekek kommunikációs, metakommunikációs képességének fejlesztése.
- A képességbeli lemaradások korai felfedezése után szakemberek bevonása.
- Egyéni adottságok, hajlam, rátermettség, kiemelkedő képesség felfedezése, versmondó, mesemondó versenyeken való részvétel.
- Szókincsbővítés, alapozó funkciók megteremtése. Anyanyelvi játékok alkalmazása.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosítása.
- Mindennapos mesehallgatás biztosítása, bábszínház, könyvtár, színvonalas előadások látogatása.
- Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Beszédük jól érthető, mondataikban jelenjenek meg a főnevek, igék, melléknevek, számnevek.
- Megfelelő tempóban, hangnemben, hangsúllyal beszéljenek kifejezve érzelmeiket, gondolataikat.
- Beszédükben jelenjenek meg az elvont fogalmak, és az ok-okozati összefüggéseket jelölő szavak.

- Mutassanak érdeklődést az új, és ismeretlen kifejezések iránt.
- A könyveket szívesen nézegessék, meséljenek a képekről, élményeiket képi ábrázolásban jelenítsék meg.
- Alakuljon ki nyelvi fejlettségük, írás, olvasás iránti érdeklődésük.

Módszertani alapelvek:

- A tapasztalatszerzés természetes körülmények között történjen.
- Az önállóság támogatása a tanulási folyamatokban.
- A feladattudat, feladattartás kialakítása.
- Az óvónő minden helyzetben, minden megnyilvánulásában legyen a gyermek számára követendő példa.
- Beszéde legyen tiszta, érthető, színes, kifejező.
- Éljen a nonverbális kommunikáció adta lehetőségekkel.
- Az egyéni fejlődés ütemének, a különbözőségeknek elfogadása és elfogadtatása.
- A gyermek kérdéseire mindenkor kapjon életkorának, érettségének megfelelő, kielégítő választ.
- Az óvónő gyakran kezdeményezzen beszélgetést, a gyermeket segítse a különböző beszédminták elsajátításában, törekedjen a szép beszéd megerősítésére.

10.4.1. Idegen nyelvi kompetencia fejlesztés

Napjainkban felértékelődött a nyelvtanulás jelentősége. Megtapasztalhattuk, hogy az emberek, népek, kultúrák közeledésének alapja a kommunikáció. Multikulturális világunkban mára a mindennapi élet számtalan olyan helyzetet teremt, amelyben nyelvtudás nélkül nem vagy csak alig lehet boldogulni, ezért az idegen nyelvek ismeretének ma igen magas a társadalmi értéke, hiszen a hasznossága egyértelmű. Ahhoz, hogy a mai kor igényeinek megfelelő, jól hasznosítható nyelvtudással rendelkezzünk, fontos, hogy minél hamarabb elkezdődjön az idegen nyelv elsajátítása. A korai nyelvtanulás mellett szól még az a tényező is, hogy a szociális gátlások még kevésbé működnek, ekkor még nagyobb mersszel merünk megszólalni idegen nyelven, és amúgy is sokkal nyitottabbak vagyunk a világra. Intézményünk lehetőségként kínálja fel az idegen nyelvvel való ismerkedést. A nyelvi foglalkozások élményt adóak, tevékenységközpontúak, több módszertani elemet tartalmaznak. A gyerekek foglalkozásokba kapcsolódását dalok, mondókák, mesék, vizuális tevékenységek motiválják.

Célja:

- A sajátélményű tanuláshoz fűződő motivációs bázis, és nyitott beállítódás bővüljön az idegen nyelvek iránti fogékonysággal.
- A játékos nyelvhez szoktatás tegye lehetővé az életkor specifikumok figyelembe vételével, hogy kommunikációs szituációban gyakorolhassák az idegen nyelv használatát.
- Alakuljon ki más nemzetiségek nyelve iránti érzékenység.
- Fejlődjön hangképzésük, intonációjuk, ritmusérzékük.
- Befogadóként az idegen nyelv juttassa átélt örömhöz, élményhez a gyerekeket

Feladatok:

- sikerélmények biztosítása az idegen nyelvi nevelés folyamatában
- használjuk ki a gyermekek vele született egészséges kíváncsiságát és nyelvtanulás iránti fogékonyságát
- az idegen nyelvvel való ismerkedés külső kényszertől mentes legyen
- élményt nyújtó tevékenységek biztosítása
- dalok, versek, játékok tanulása
- mozgással, mozgássorokkal ötvözzük az idegen nyelvvel való ismerkedést
- fontos hogy az idegen nyelv a játékhoz hasonlóan a gyermek számára örömforrássá váljon
- stresszmentes, biztonságot nyújtó környezet megteremtése az idegen nyelvvel való ismerkedéshez

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- beszédkedvük maradjon fent
- bátran, gátlások nélkül alkalmazzák az idegen nyelvet, élvezze az idegen nyelvi beszélgetést
- ismerjen idegen nyelvi dalokat, énekeket, mondókákat, énekelje, mondogassa azokat
- nyitott legyen a további tanulásra.

10.5. Az óvodai élet tevékenységformái (1.4. 2.1.2.2. 2.3. 2.6. 3.1. 3.3. 4.1. 4.2. 5.3.)

10.5.1. Játék

A játék a fejlődésnek természetes közege, alapvető tevékenységi formája és leghatékonyabb eszköze. A játék legyen az öröm és élmény forrása, az érzelmi hatások feldolgozásának lehetősége. A játék komplex tevékenységforrás, melyet tudatosan felhasználunk a nevelés folyamatában céljaink eléréséhez. A játék, mint domináns tevékenység, magában hordja a másik két tevékenység elemeit is (munka, tanulás). Motívuma az öröm, a bánat, a kaland feszültsége, az erő próbálgatása, az önkifejezés és kommunikáció igénye. Olyan körülményeket teremtünk, amelyben a gyermekek fogalomalkotása fejlődik, a magyaros mondatalkotást, és a szóbeli kapcsolatteremtés lehetőségét biztosítjuk.

Gyermekeink szükségletei, érdekei és igényei szem előtt tartásával törekszünk arra, hogy játéktevékenység közben jól érezze magát. Gyermekeink a játékban kiélhetik, kipróbálhatják, feldolgozhatják és gyakorolhatják az életben előforduló szituációkat, élményeiket. Ugyanakkor megoldási módot kapnak bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhatnak, kiélhetik szorongásaikat, problémáikat és feldolgozhatják kellemes és kellemetlen élményeiket. A játékban megismerhetjük a gyermekek adottságait, jellemvonásait, ismereteiket, egész személyiségüket.

Célunk: boldog, derűs, vidám, nyugodt légkör biztosításával a szabad, önfeledt játék, együttjátszás feltételeinek megteremtése

Feladatunk:

- esztétikus játékkörnyezet, ízlésformáló játékok biztosítása
- a gyermeki önállóság tiszteletben tartása, a szabd játék védelme
- a feltételek biztosítása
- változatos ötletek, helyzetek biztosítása
- egyszerű, teljesíthető szabályok kialakítása
- igény szerinti pedagógusi együttjátszás, támogatás
- ösztönző magatartás
- társas kapcsolatok alakítása
- kreatív személyiségvonások kialakítása
- beszédkészség, metakommunikáció fejlesztése
- újrahasznosítható, és fantáziaébresztő anyagok gyűjtése, felhasználása
- értelmi képességek fejlesztése

A játékhoz szükséges feltételek:

A nyugodt, derűs játékhoz szükséges feltételeket folyamatosan biztosítjuk a gyermekek számára:

- Hely
- Idő
- Eszköz
- Tapasztalatszerzés, élmények.

A csoportokban vannak kialakított állandó játékhelyek, amelyek a gyermeki igénytől függően mobilizálhatóak. A játéktémák megválasztásánál, kialakításánál nagymértékben és rugalmasan a projekteknek megfelelően a gyermeki ötletekre alapozunk. A gyermekek személyiségének sajátosságait figyelembevevő módszereket alkalmazunk a játéktevékenységek során pl. megfigyelés, buzdítás, bátortalanabb gyermekeknél páros játékok, szereposztás.

A játék színtere nem szűkül le a csoportszobára, igyekszünk minél több lehetőséget megragadni az udvaron való tartózkodásra, a szabad levegőn történő tevékenykedésekre.

Itt is közvetlen kapcsolatba kerülnek a gyerekek a különböző anyagokkal (víz, homok, kavics, ágak). Formálhatják azokat, tevékenykedhetnek velük, felhasználhatják játékigényüknek, ötleteiknek megfelelően.

Minden játékhoz biztosítjuk a szükséges eszközöket. A gyermekek számára hozzáférhető helyen, átlátható rendszerben helyezzük el a játékszereket. Olyan szokásrendszert alakítunk ki, amelyben a gyermekek az eszközöket önállóan használják és helyezik vissza a helyükre.

Ezáltal alakítjuk igényességüket is. Szívesen barkácsolunk a gyermekekkel közösen játékeszközöket, újrahasznosítjuk a szülők által gyűjtött „hulladékot”, a gyermekek ötleteire alapozva.

A pedagógusok, a pedagógiai munkát segítő munkatársak, és a szülők feladata is, hogy a gyermeknek a szabad játékhoz való jogát biztosítsa.

Szükséges a folyamatos megerősítés, segítségadás, a konfliktusok feloldásának segítése, és az eszközök biztosítása.

A gyermekek szabad játéka leggyakrabban közösségi játék, de tisztelnünk kell az egyedül játszókat is. A szabad játékba csak az adott gyermek és szituáció ismeretében avatkozhatunk be.

Játékformák:

- Gyakorló játékok
- Konstruáló(építő) játék

- Szimbolikus játékok (színlelő, szerep, fantáziajáték, bábozás, dramatizálás, alkotójátékok, barkácsolás)
- Szabályjáték

Kiscsoportban a gyakorló játék a legjellemzőbb, de nagy hangsúlyt kapnak a szimbolikus játékok, melyek fokozatos bővítésével érhetjük el a nagycsoportosok által kedvelt szerep-és szabály játékok kialakulását.

A pedagógus által kezdeményezett játék:

Gondoskodunk az adott feltételek, körülmények biztosításáról, rugalmasan kezeljük és korosztálytól függően, a gyerekekkel határozzuk meg:

- a célt
- a témák, a helyek alternatíváit
- a felhasználható eszközök többségét
- a szabályokat.

A gyermek szabadon választ:

- a részvételben
- a felkínált szerepben
- a játékszituáció elfogadásában
- a játék idejében
- játszótársat.

A kezdeményezett játékban együtt játszunk a gyermekekkel.

Játéksegítő módszereink szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, az óvónő irányítása legyen játékot követő, szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni. A játéktémához kapcsolódva –ha szükség van rá – az óvónő legyen játékkezdeményező, modellt nyújtó. Ebben támogató, ösztönző, engedő és elfogadó játszótárs. Segíti azok játékát, akik ötletszegények, kevésbé kreatívak. Szükségszerűen avatkozunk be a játékba, például, ha a gyermekek veszélyeztetik egymás testi épségét, vagy ha agresszívak egymással, szóbeli kommunikációjuk nem megfelelő.

A nevelés folyamatában nemcsak direkten és indirekten irányítunk, hanem magatartási mintát is nyújtunk. Fontos, hogy mit és hogyan mondunk, hogyan viselkedünk, öltözködünk.

Programunk teljes egészében a játéktevékenység köreire épül, megkülönböztetve a szabad játék tevékenységeit, és az óvónő által felajánlott tevékenységeket, melyek a szervezettebb játékos tanulást jelentik, és tervszerűen előkészítettek, és felajánlottak.

Az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg a hatékony tanulást.

A játékfejlesztés tartalma:

Gyakorlójáték:

ismétléses cselekvések közben ismerkednek a környezetük anyagaival, eszközeivel,tulajdonságaival, viszonyával,

Szimbolikus játék - Szerepjáték:

a valóság mozzanatait – szubjektív módon – szerepeken keresztül jelenítik meg,

Barkácsolás:

különböző eszközök és anyagok felhasználásával építenek, szerelnek, létrehoznak alkotásokat; játékok javítása, ajándéktárgyak készítése,

Dramatizálás, bábozás:

a gyermekek saját vagy irodalmi élményeiket játsszák el kötetlen módon,

Építő – konstruáló játék:

összerakosgatások, szerelések különböző összekapcsolási móddal; alkotnak, építenek,

Szabályjáték:

mozgásos szabályjáték, értelemfejlesztő szabályjáték.

A fejlődés várható jellemzői óvódáskor végére:

- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz, elviseli a kudarcot
- Játékhelyzetben újra alkotja a felnőttek tevékenységeit.
- Társaival a játék során cselekvéseit összehangolja.
- A barkácsolás természetes része a szerepjátéknak.
- A játékhoz készített eszközöket felhasználja a további játék során.
- Képes megérteni és elfogadni játszótársai elgondolásait.
- képes a tartalmas, kifejező párbeszédre
- Le tud mondani egy-egy kedves játékszerről.
- Játékában önálló, kezdeményező, képes a szerepek elosztására.
- Játékában igényli a társakat, bekapcsolódik a közös játékba.

- Játékában elmélyült, kreatív. Hosszantartóan, tartalmasan játszik.
- Egyszerűbb kiegészítő eszközöket önállóan elkészítenek, játékukban felhasználják azokat (bábok, kiegészítő eszközök dramatizáláshoz).
- Logikai gondolkodása fejlett, képes bonyolultabb szabályjátékok eljátszására is
- szabálytudata fejlett, ehhez kialakult erkölcsi tulajdonságokkal rendelkezik (becsületesség, kitartás, türelem)

Módszertani alapelvek:

- A játék kiemelt jelentőségű a napirend tervezése során.
- A játékhoz szükséges feltételek: élmény, tér, idő, eszköz biztosítása.
- A szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

10.5.2. Játékba ágyazott tanulási tevékenységek

10.5.2.1. Verselés, mesélés (1.3. 1.4. 2.6. 3.3. 5.1.)

Helye a nevelés folyamatában:

Az óvodai nevelésnek fontos területe az irodalmi nevelés: a mesélés, verselés. Része az óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek. Helye és ideje van mindig, ahányszor a nap folyamán lehetőség nyílik rá.

Pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmény feldolgozásában. A mesék gerincét a népmesék adják, de az igényes modern, kortárs és klasszikus mesék is helyet kapnak az anyaggyűjtésünkben. Fontosnak tartjuk, hogy a mesét többször meghallgatva különböző módszerekkel, eszközökkel dolgozzuk fel, mert ez erősíti a gyermekekben a mese pozitív személyiségfejlesztő hatását. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. Mágikus világképe ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra, és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

Lehetőséget teremtünk az önálló szöveg,- és mesemondásra, - alkotásra.

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek, hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

Kiscsoportban:

- rövid, egyszerű állatos meséket
- rövid verseket, verses meséket
- láncmeséket
- mondókákat ismertetünk meg a gyermekekkel.

Középső csoportban:

- hosszabb verseket, meséket tanulunk
- önálló versmondásra ösztönözzük a gyermekeket
- próbálkozunk a dramatizálással, bábozással

Nagy csoportban:

- több versszakos verseket
- verses meséket
- tündérmeséket, tréfás meséket ismerünk meg
- hosszabb történeteket memorizálunk
- dramatizálunk
- egyéni mesemondásra ösztönözzük a gyermekeket
- kitalált mesék vagy történetek elmondására adunk lehetőséget

Fontosnak tartjuk, hogy a családban is meséljenek, mondókázzanak, verseljenek a gyermekeknek. Az óvodáskorúak irodalmi nevelésében a csupa ritmus, csupa játék, a gyermeki szemléletet sugárzó alkotásoknak van helye.
A dramatizálás, bábozás formálja a gyermekek alkotó fantáziáját.
Irodalmi élményeik hatására fejlődnek érzelmeik, értelmi képességeik, és erkölcsük. Hetente ugyanazt az egy vagy két mesét meséljük a délelőtt folyamán, így biztosítjuk –a többszöri ismétléssel- a ráismerés, átélés örömét, gazdagítjuk szókincsüket, kifejezőkészségüket. A gyermekek kérésére otthonról hozott mesét is mesélünk, ha az elveinkkel megegyezik.
Vers, - és mesemondó versenyeken szerepelnek tehetséges óvodásaink.
Könyvtárba, bábszínházba, előadásokra járunk a gyermekekkel, bízva abban, hogy kultúrakedvelő felnőttekké válnak. (Soproni Petőfi Színház, Csemete Bábszínház, Sopron Trió, helyi könyvtár, GYÍK Rendezvényház)

Célunk: irodalmi alkotásokkal a gyermeki személyiség sokoldalú formálása

Feladatok:

- Alakítsuk ki a gyermekek irodalmi művekhez fűződő pozitív viszonyát.
- A gyermekek aktív bevonásával fejlesszük a nyelvi kommunikációt.
- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállításával ízlésformálás.
- Biztosítsuk számukra a változatos irodalmi élményeket (diafilmvetítés, színházlátogatás, könyvtárlátogatás, bábelőadás).
- erkölcsi érzelmek formálása, erkölcsi értékek közvetítése
- humor és vicc eszköztárának használata
- Biztosítsuk a gyermek számára a nap folyamán saját vers-és mesealkotást.
- kihasználjuk az IKT adta lehetőségeket (CD, diavetítő, projektor)

Az anyanyelvi fejlesztés tartalma:

Az anyanyelvi nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét és megjelenik az óvodai élet minden tevékenységi formájában.

A mese és a vers pedig része az egész óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek.

Játékos beszédfejlesztés anyanyelvi játékok segítségével:

Hangképzést segítő játékok:

hangutánzó gyakorlatok,

fúvási gyakorlatok,

ajak - nyelv – lágy szájpad gyakorlatok,

ritmusgyakorlatok

Hallásjavító játékok, gyakorlatok

Szókincsfejlesztés – szókincs-gyarapító játékok

Összefüggő beszédet, **szövegmegértést** segítő játékok.

Népi mondókák:

höcögtetők, ringatók, lovagoltatók, simogatók, tapsoltatók, hintáztatók, állathívogatók, altatók, kiszámolók

Versek:

ritmikus, zenei hatású játékos versek, halandzsa-szövegű kiolvasók, lírai versek, találós kérdések, környezetükben hallható közmondások,

Mesék:

mese-mondókák, halmozó- és láncmesék, verses mesék, állatmesék, tündérmesék, tréfás-és műmesék, meseregények,

Novellák, elbeszélések, történetek:

A kisebb beszédhibák javításánál nem a logopédus szerepét akarjuk átvenni, hanem játékos, előkészítő gyakorlatokkal próbáljuk a gyermek gátlásait feloldani, türelmes, tapintatos bánásmóddal beszédfejlődését elősegíteni.

Az értelmi fejlesztés tartalma:

Érzékelés: A megismerő tevékenység legegyszerűbb lelki folyama /látás, hallás, szaglás, ízlelés, bőr-érzékelés/.

Észlelés: Pillanatnyi figyelemmegtapadás /tér-, idő- és mennyiségészlelés/.

Megfigyelés: Meghatározott céllal történő észlelés.

Figyelem: Tudatunk egy meghatározott tárgyra, jelenségre irányul /önkéntelen, szándékos/.

Emlékezet: Múltbeli tapasztalataink, élményeink során, emléknyom formájában megőrződik /önkéntelen, szándékos/.

Képzelet: Emlékezeti elemek egymás utáni felidézése és újszerű egésszé formálása /reproduktív, produktív képzelet/.

Gondolkodás: Probléma felismerése, megértése és megoldása /analízis, szintézis, fogalomalkotás/.

A feladatok megvalósítását szolgáló pedagógiai módszerek:

- differenciált foglalkozásszervezés,
- kooperatív technikák alkalmazása,
- projekt-módszer elterjesztése,
- tevékenységközpontú pedagógiák,

- individuális fejlesztés előtérbe helyezése,
- fejlesztő értékelés bevezetése,

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szereti és igényli a mesét, figyelmesen végighallgatja azt. Részt vesz a mesemondás feltételeinek kialakításában.
- Folytatásos mesét, verses mesét, meseregények szálait össze tudja kötni. Van kedvelt mesehőse, a mese fordulatait beviszi a játékába.
- A meséről beszélget, szófordulatait mindennapi beszédében alkalmazza, udvariassági kifejezéseket használ.
- Bábozás, dramatizálás, mesejelenetek ábrázolása kedvelt tevékenységei közé tartozik. Mesekönyveket önállóan nézeget. A játékában verset, mondókát az alkalomhoz illően mond.
- Önállóan kezeli a könyvespolc könyveit, vigyáz rájuk.
- Tud történetet kitalálni, azt elmondani, megjeleníteni.
- Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni.

Módszertani alapelvek:

- A mese és a vers élmény legyen a gyermek számára.
- Biztosítottak legyenek a meséhez szükséges feltételek és eszközök.
- A mese kiválasztása igényes, a gyermekek korának megfelelő legyen.
- Legyen minden nap mesélés, verselés.
- Beszéde feleljen meg a helyes magyar nyelv szabályainak.
- Ossza meg érzéseit, érzelmeit a gyermekekkel, ösztönözzön az érzelmeik megfogalmazására.

10.5.2.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc (1.3. 2.1. 2.2. 2.6. 3.1. 3.2. 3.3.)

Helye a nevelés folyamatában:

A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre. Az énekes zene fogékonnyá teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását.

Az óvodai zenei nevelés a gyermekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Megszeretteti a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat és a szép, tiszta éneklésre szoktatja őket.

Fejleszti a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját: elsősorban az érzelmekre hat, de egyidejűleg az értelemre is. A képességek fejlődését az élet során szerzett tapasztalatok, az ebből adódó tevékenységek határozzák meg.

Az óvodai ének-zenei nevelés szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez, az évszakokhoz, népszokásokhoz, az óvodai élethez.

Zenei élményeket szereznek a gyermekek játék közben, kezdeményezéseken és foglalkozásokon.

Az óvodai ének-zenei nevelés hatással van a gyermek érzelmeire. A gyerekek együtt örülnek, bánkódnak és mindez erősíti az együttlét társas örömét.

Célja: Szerezzen az éneklés örömet a gyerekeknek, a közös ének és zene alapozza meg a zenei anyanyelv kialakulását, zenei ízlés formálását.

Feladatok:

- Keltsük fel a gyermekek zenei érdeklődését, formáljuk zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Fedezzék fel a közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés és zenei kreativitás örömét.
- Ismerjék meg a népdalokat, a gyermek néptáncokat és népi játékokat, a hagyományokat.
- Biztosítsuk az énekléshez, a mozgásos játékhoz a megfelelő teret és feltételeket.
- A kiválasztott népi gyerekdalok, ölbeli játékok, dalos játékok, énekek, mondókák a gyermek életkori sajátosságainak megfelelőek legyenek, igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokkal kiegészülve.
- Éneklési készség fejlesztése.
- A zenei hallás fejlesztése (magas és mély hang különbsége, halk-hangos közötti különbség, hangszínek felismerése, a belső hallás fejlesztése).

- A ritmusérzék fejlesztése (az egyenletes lüktetés, az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása, a tempóérzékelés, a mozgáskultúra, tánc, gyerekhangszerek).
- A zenei formaérzék fejlesztése (motívumhangsúly kiemelése mozgással, dallammotívumok, ritmusmotívumok).
- Zene hallgatására nevelés elsősorban élő zenével.
- Természetes és újrahasznosított anyagokból hangszerek készítése az óvónő és a gyermek által.
- Segítsük a családi nevelést az otthoni énekelgetésben (dal, mondóka, mozgásanyag megismertetése.)
- A zenehallgatási anyag kiválasztásánál vegyük figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek önként, szívesen énekel.
- Egyszerű dallammotívumokat visszaénekel. A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondja.
- Dallamfelismerést, ritmusvisszaadást változatos formában alkalmazza. Halk-hangos éneklést, gyors-lassú tempó érzékeltetését, felelgetős játékot, magas-mélyéneklés közötti különbséget képes érzékeltetni.
- Természethez kapcsolódó hangok utánzására, hangszínek megkülönböztetésére, hangszerek hangjának felismerésére képes.
- Körjátékot szép testtartással játszik. Egyszerű táncos mozgások elemeit ismeri (dobbantás, koppantás, páros forgás, kilépés stb.), alkalmazza.
- Térformák kialakítására képes.
- Dalokhoz egyszerű mozgást kitalál. Figyelmesen hallgatja az élőzenét, népdalokat, műdalokat.
- Örömet jelent számára a zene.

Az ének-zenei fejlesztés tartalma:

Éneklési készség fejlesztése:

tiszta éneklés; gyenge hallású gyermekek zenei hallásának fejlesztése; gyermekhang ápolása és fejlesztése,

Zenei hallás fejlesztése:

a magas és mély hang különbsége; a halk és hangos közötti különbség; hangszínek felismerése, zörejhangok; belső hallás fejlesztése,

Ritmusérzék fejlesztése:

egyenletes lüktetés; mondókák, dalok ritmusa; az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása; kettős lüktetés – ütemhangsúly; tempóérzékelés – gyors-lassú közötti különbség; mozgáskultúra az óvodában, tánc; gyermekhangszerek,

Zenei formaérzék fejlesztése:

A motívumhangsúly kiemelése mozgással; dallammotívum; ritmusmotívum,

Zenei alkotókészség fejlesztése

A zene hallgatására nevelés

Zenei anyagunk:

- magyar népi játékok és dalok, műdalok, rokon- és más népek dalai, mondókák, alkalmi dalok,
- énekes játékok - szerepváltó, párcserélő, kiforduló, lánykérő, különféle vonuló, táncos játékok,
- egy- és kétszemélyes játékok - höcögtetők, tapsoltatók, altatók, hintáztatók, simogatók, sétáltatók, táncoltatók, hajladozók
- zenehallgatásra - nagyobb lélegzetű játékdalok, műdalok, vidám többszakaszos népdalok, énekes mesék, rokon népek dalai, műzenei és népzenei szemelvények.

<u>Módszertani alapelvek:</u>

- Zenei élmény biztosítása változatos módszerekkel.
- A felhasznált zenei anyag igényes kiválasztása, életkornak és adottságnak megfelelően.
- A gyermeki képességek, adottságok tiszteletben tartása.

10.5.2.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka (1.3. 2.1. 2.2. 2.3. 2.6. 3.1. 3.3. 3.10. 4.8. 4.8.)

Helye a nevelés folyamatában

Tartalmában és feladataiban konkrét összefüggést mutat a játékkal (pl. konstruálás, környezetalakítás stb.) a környezet megismerésére neveléssel (pl. színek, formák megfigyelése stb.) az anyanyelvi neveléssel (mesék, versek képi megjelenítése) és egyéb nevelési területekkel.

Rajzolással, mintázással, festéssel, barkácsolással a gyermekek élmény- és fantázia világát gazdagítjuk, gondolkodásukat fejlesztjük, esztétikai érzéküket, érzékenységüket, szép iránti igényességüket, nyitottságukat folyamatosan formáljuk.

Vizuális eszközeink felhasználásával állandó lehetőséget biztosítunk élményeik, gondolataik különböző technikákkal történő kifejezésére.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka különböző fajtái a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszközei a gyermeki személyiségfejlesztésének.

A kisgyermek emlékezete és képzelete alapján rajzol, fest, mintáz, így ábrázolásaiban sohasem „hibázik", hanem próbálgatva alakítgatja saját formanyelvét.

Segítséget nyújtunk egyéni elképzeléseik érvényesítéséhez, önkifejezésükhöz. A szem-, kéz koordinációjukat, finom-motorikus képességüket változatos formában fejlesztjük. Olyan élményeket biztosítunk, amelyek segítik önkifejezési vágyukat, alkotó kedvüket. Spontán alkotókedvre építünk, ebből bontakoztatjuk ki a vizuális esztétikai alkotóképességüket, kerülve a siettetést. A csoportszobában az eszközök elérhetőek a gyermekek számára. A nap bármely szakában rajzolhatnak, mintázhatnak, festhetnek, kézimunkázhatnak, barkácsolhatnak. Az elkészült műveket kiállítjuk a folyosón elhelyezett faliújságon. Az aktuális témának megfelelően a legszebb gyerekmunkákkal díszítjük az óvoda folyosóit.

Az óvodásoknak kiírt rajzpályázatokra a vállalkozó szellemű gyermekek munkáit rendszeresen elküldjük.

Célja: Élmények biztosításával sokszínű alkotótevékenység, esztétikai érzék, kreativitás kibontakoztatása.

Feladatok:

- A feltételek megteremtése a gyermekek képi, plasztikai, ábrázoló és konstruáló-képességének fejlődéséhez.

- Biztosítsuk a megfelelő teret és változatos eszközöket.
- Fejlesszük a gyermekek képi gondolkodását.
- Vegyük figyelembe a gyermekek közötti képességbeli különbségeket.
- Keltsük fel a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát.
- Biztosítsuk élményeik, fantáziájuk, megfigyeléseik, képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét
- Juttassuk el a gyermekeket az alkotás, az önkifejezés örömához.
- Biztosítsuk a gyermekek fejlődését serkentő motiváltságot.
- Gyűjtsük és időszakonként (év végén) hazaadjuk a gyermekek munkáit, szükség esetén szakember rendelkezésére bocsátjuk.
- Biztosítsuk a gyermek rajzfejlődéséhez szükséges feltételeket, megfelelő motivációval érjük el, hogy mindegyik gyermek részt vegyen az ábrázoló tevékenységben.
- Alakítsuk ki a gyermekekben az igényt az esztétikai élmények befogadására és az esztétikus környezet kialakítására.
- Segítsük elő, hogy a szülők otthon is adjanak lehetőségeket gyermekeik számára a rajzolásra, mintázásra, kézimunkázásra.
- Vonjuk be a szülőket az anyagok, elsősorban természetes anyagok gyűjtésébe, az óvodában használatos eszközök elkészítésébe.

A vizuális fejlesztés tartalma:

Képalakítás:

firkálgatás, rajzolgatás, festés

tájékozódás a kép síkján - szélen, közepén;

térkifejezés a kép síkján - fent, lent, egymás mellett, jobbra, balra;

színek nevei, színhasználat, színkeveréssel új színek;

formaképzés - emberalak, állat, virág, ház…

anyagok tulajdonságai, technikai tapasztalatok.

Plasztikai munkák:

mintázás, díszítés, hajtogatás, nyírás, ragasztás, varrás, szövés-fonás

anyagok tulajdonságai; felület; formák jellemző jegyei;

alkalmazott technikák megismerése és elsajátítása;
arányviszonyok, részekre osztás.

Építés: térbeli tájékozódás; formák térbeli helyzete; arányviszonyok;
soralkotás térben; ritmusképzés; irányok.

Találkozás műalkotásokkal:
kép, szobor, épület, tárgy, dísztárgy, reprodukció, fotó, diakép, illusztráció, festmény,grafika, természeti tárgy, népművészeti elemek és tárgyak, használati tárgy.

Gyűjtőmunka:
Gyűjtsék sétákon és egyéb alkalmakkor - a család bevonásával is – a legkülönfélébb megmunkálható anyagokat, terméseket, dobozokat, képeket, képeslapokat, faleveleket, textildarabokat, kavicsokat.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Élményeit, tapasztalatait, érzelmeit vizuálisan képes megjeleníteni, örömmel kezdeményez ábrázoló tevékenységet.
- A rendelkezésére álló tér alakításában ötletes, célszerű.
- A tárgyak térbeli kiterjedésével tisztában van, főbb formai jellemzőket képes megnevezni.
- Tud egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- Színhasználata gazdag, vannak kedvenc színei.
- Formaábrázolása változatos, arányok, mozgás és térbeliség létrehozására képes.
- Emberábrázolása részletező, mozgásábrázolással próbálkozik.
- Tárgydíszítésben önálló, az ábrázolás technikákat alkalmazza.
- Tevékenységében kitartó, egymás munkáit értékeli.
- Fejlettségi szintje a részletgazdagságban, kompozíciókészítésben, bonyolultságban, tervszerűségben tükröződik.
- Önállóan és csoportosan is készít játékot, kelléket, ajándékot.
- Díszítőjellegű feladatokat szívesen old meg.
- Az ábrázoló tevékenység során a balról-jobbra haladás irányát alkalmazza.
- nyitottak a modern és a népi technikák iránt is

Módszertani alapelvek:

- Folyamatosan álljon rendelkezésre megfelelő minőségű és mennyiségű anyag, eszköz.
- A gyermeki alkotást kezeljük értékként.
- A gyermeki önkifejezés önkéntessége domináljon.
- Az óvoda értékrendszere a gyermeki és szülői ízlés formálója is legyen.
- Valósuljon meg a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka közösségformáló ereje.
- Kerüljön előtérbe a látási, mozgási, tapintási, szaglási, hallási érzékelés összerendezettsége.
- Vegyük figyelembe az egyes gyerekek közötti ábrázolás képességbeli különbségeket. Nem kell (és nem is lehet) egy szintre hozni őket.

10.5.2.4. MOZGÁS (1.2. 1.3. 1.4. 2.1. 2.2. 2.3. 2.6. 3.1. 3.2. 3.3. 4.1.)

Helye a nevelés folyamatában:

A mozgás a gyermekek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szívesen mozognak. A mozgás és tevékenység útján szerzett tapasztalatok érthető és jól feldolgozható információt jelentenek számukra, ezért a mozgásnak az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepe van.

Rendszeres mozgással, egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelő mozgásos játékokkal, és feladatokkal biztosítjuk a gyermekek egészséges életmódjának kialakulását. Ez az eszköze a pszicho-motoros képességek, és készségek kialakításának, formálásának, és fejlesztésének is. A természetes hely-és helyzetváltoztatás a gyermekek legalapvetőbb mozgásformája. A mozgásos tapasztalatokból gyökereztethetőek az értelmi műveletek, -egyben az önmagukról kialakított testséma is.

A finommotorika fejlesztésén keresztül több struktúrát is kedvezően befolyásolhatunk, -lateralitás, testdimenziók, térpercepció alakulását is. Ez a szakasz a mozgáskoordináció fejlődésének legintenzívebb szakasza is. A mozgás szocializációs hatása a következőkben mutatkozik meg:

A sikeresen elvégzett mozgásos feladat növeli a hatékonyság / kompetencia / érzését,a mozgás feletti kontroll az én-kontrollt erősíti, a mozgásos feladatok kivitelezésére fordított összpontosítás a figyelemkoncentráció a kitartás, az erőfeszítésekre való képességet fokozza. A társakkal végzett együttmozgás konkrét tapasztalatokat hordoz a gyermek én-határának a másik észlelésének megtanulásához, végső soron a kooperáció kialakulásához.

A mozgás a gyermek napi tevékenységében állandóan jelen van.

Az óvodai életet úgy szervezzük meg, hogy minden gyermek számára biztosítva legyen a mozgáslehetőség, amit szervezete és idegrendszere igényel. Mozgásukat az óvónő csak akkor korlátozza, ha az veszélyt jelent saját magára vagy társára. Az óvónő mintaadó magatartással járul hozzá, hogy a mozgás hozzátartozzon az életformához, és öröm forrása legyen.

Mozgás, mint prevenciós eszköz

Intézményünkben az óvodai gyógytestnevelés alapvető követelménye, hogy biztosítsa a gyermekeknek mindazt, ami a fejlődésükhöz szükséges. Feladatunk az egész test fejlesztése, a gyermekek alkalmazkodóképességének növelése, általános kondíció javítása, erőnléti állapotuk fokozása, a mozgás iránti igény kialakítása.

A mozgás a gyermekek számára nélkülözhetetlen, semmi mással nem helyettesíthető és nem pótolható a testi és lelki fejlődésük során. A mozgás hatással van a gyermekek egész életére, növekedésükre. Minden tevékenységi formájukban jelen van. A mozgásszervek egészséges fejlődésében a 3-7 éves kor igen jelentős.

Amire elsősorban törekednünk kell, az a biomechanikailag helyes testtartás kialakítása. Ez biztosítja a későbbiekben, hogy ne alakuljanak ki deformitások, elváltozások.

Ennek alapjait próbáljuk megteremteni az óvodai gyógytestnevelés foglalkozásokkal. A gyógytestnevelés foglalkozások éves terve *kifejezetten prevenciós céllal került kidolgozásra.* (Természetesen amennyiben vannak olyan gyermekek az intézményünkben, akik valamilyen elváltozás miatt kell, hogy gyógytestnevelésben részesüljenek, számukra egyéni tervet készítünk a betegség típusától függően.)

Ma már bizonyított tény, hogy a kora gyermekkori évek mozgásai fontos szerepet játszanak a beszéd, a tanulás, gondolkodás fejlődésében is. Éppen ezért kiemelt figyelmet fordítunk az egyensúly fejlesztésére az udvari- és játszótéri játékok használatára. (csúszdák, hinták, libikókák, trambulin…)

A prevenciós mozgás foglalkozások jellemzői:

- a mozgást, mint „gyógy tényezőt” alkalmazzuk
- nem gyakorlatanyagában különbözik az egyéb mozgásfoglalkozásoktól, hanem módszerében
- a rendszeres foglalkozások hatására javul a gyermekek kondíciója, ügyesednek, bátrakká, magabiztossá válnak, kialakul mozgás iránti igényük
- a foglalkozásokat kis csoportokban tartjuk (max.5-6 fő)

- az egész gyermeket tartjuk szem előtt, így a fizikai állapoton túl a gyermek személyiségét is alakítjuk

A mozgás hozzájárul:

- az egészséges életmódra nevelés részeként, hogy számtalan tevékenység – főként a szabadban – a gyermekek természetes igényévé váljon.
- az egészség megőrzéséhez, megóvásához, az egészséges életmód kialakításához.
- az értelmi nevelés megvalósításához a különböző mozgások ismétlésével, felidézésével.
- a téri irányok, és különböző formák megismerésével a gyermeki ismeret gyarapításához.
- a hallott, látott és elvégzett cselekvésekkel a fogalomalakítás és keresztcsatornák fejlődéséhez.
- a környezet tapasztalati megismeréséhez. A gyermek saját testének, mozgásos képességeinek megismerésével fejlődik „én" tudata, szociális énje.
- a társas kapcsolatok alakulásához, segíti a társakhoz való alkalmazkodást, mozgás közben fejlődik a gyermek önuralma, együttműködő képessége, akarata.
- az egészséges versenyszellem kialakulásához.
- a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.

Célja:

- A személyiség sokoldalú fejlesztése, változatos tevékenységek során, fizikai aktivitáson keresztül.
- A gyermeki szervezet egészséges fejlődésének elősegítése, természetes mozgáskedvének megőrzése.

Feladatok:

- mozgásigény kielégítése
- testi képességek és fizikai erőnlét differenciált fejlesztése
- helyes testtartás kialakítása

Fejlesszük:

- a fizikai állóképességet,

- alakítsuk ki az önértékelést és növeljük az önbizalmat, a személyi akarati tényezőinek alakulását,
- a nagy és finom mozgásokat és a fizikális erőnlétet, szem-kéz, szem-láb koordinációt, ritmusérzéket,
- a testsémát, ezáltal fejlődik a testrészek ismerete, a test koordinációja, aktiválása, testfogalom, kezesség, dominancia, térben való tájékozódás,
- a vizuális - és auditív percepciót, ill. kiegészítő mozgásokat,
- a mozgással kapcsolatos szókészletet,
- természetes mozgását (járás, futás, ugrás, egyensúlyozás stb.),
- testi mozgásos képességeit (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés).

- Alakítsuk ki bennük az egészséges versenyszellemet.
- Erősítsük a problémamegoldó képességet mozgásos tevékenységekkel, elvégzett feladat megoldásokkal.

<u>A mozgásfejlesztés tartalma:</u>

Rendgyakorlatok:

állások - alap, vigyázz, pihenj; *testfordulatok* - balra, jobbra, hátra; *menet lépéstartással – ütemtartásos járás* - természetes, rendes lépéssel való, helyben illetve tovahaladó járás; *alakzatok* - vonal, oszlop, kör, szétszórt elhelyezkedés.

Gimnasztikai szabadgyakorlatok:

tartásos gyakorlatok: kartartások - nyújtott, hajlított, vegyes; *testhelyzetek* - állások, térdelések, ülések, fekvések, kéz- és lábtámaszok, függések, vegyes helyzetek.

mozgásos gyakorlatok - emelés, lendítés, leengedés, lengetés, lebegtetés, hajlítás,nyújtás, döntés, fordítás, forgatás, körzés, szökdelés, ugrás, rugózás, helyzetcsere.

Koncentrációs mozgásgyakorlatok:

kézi szer használata - bot, babzsák, labda, karika, szalag, körkötél.

Járások, futások:

természetes járás és futás – irányváltoztatás; *ritmusra járások, futások* - tapssal,dobbal, kopogással, számolással, zenével; *különböző járásmódok* - lábujjon, sarkon, talp külső élén, óriás- és törpejárás, térdemeléssel gólyajárás; járás-futás egyenes vonalon és párhuzamos

vonalak között irányváltoztatással; meghatározott jelre lassítás-gyorsítás; *versenyfutás* – sorverseny; hullámvonalban való járás – futás tárgyak kerülgetésével, akadályok átlépésével; *egyensúlyozó járásgyakorlatok* - talajon,padon előre-hátra, vonalak, tárgyak átlépésével.

Ugrások:

előkészítő ugrások - szökdelés páros lábon helyben és haladással, akadályon át, után lépéssel haladás előre, oldalra; *ugrások: mélyugrás*; *átugrás* - helyből távolugrás és magasugrás, nekifutásból történő távolugrás és magasugrás; *felugrás*.

Dobások; labdás gyakorlatok:

fogás - labdaészlelés, tapasztalás, gurítás, labdavezetés; *egykezes hajítás* - célba és távolba; *alsó- és felsődobás* - két kézzel, egy kézzel, majd elkapás.

Támaszgyakorlatok:

talajon csúszás – kúszás – mászás; vízszintes és függőleges irányba történő gurulások bukfenc, gurulóátfordulás, gurulás a test hossztengelye körül, kézállás elő-gyakorlata, tarkóállás, gurulóátfordulás hátra; *függések* - vízszintes, rúdon, bordásfalon gyűrűn, mászókán.

Játékok:

szerep–utánzó játékok - futójátékok; *szabály-feladatjátékok* - fogójátékok, versengések, sorversenyek, váltóversenyek, labdajátékok; *küzdőjátékok* - húzás,tolás, emelés.

Foglalkozások a szabadban:

téli játékok - hógolyózás, szánkózás, csúszkázás; *túrák, kirándulások, séta a* szabadban; *atlétikai vonatkozású gyakorlatok* - futás, ugrás.

<u>A mozgás fejlesztésének területei:</u>

Szabad játék kereteiben végzett mozgásos játékok

A mozgásos játékok, tevékenységek rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

Mivel a gyermekek mozgásigénye eltérő, fontos, hogy az aktívabb mozgást és a nyugodtabb tevékenységet kedvelő gyermekek is megtanulják az egymáshoz való alkalmazkodást.
A célunk az, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet. Fontos, hogy felkeltsük-, fenntartsuk a gyermekek mozgáskedvét, megszerettessük a mozgást.
Lényeges a motiváció, a körülmények megteremtése, szabályok kialakítása, a pozitív megerősítés. Ezeknek megfelelően biztosítjuk a megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekhez a csoportszobában. Időjárástól függően a lehető legtöbb időt töltjük a szabadban.
Az eszközök és tevékenységek kiválasztásánál szem előtt tartjuk a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét és a csoport összetételét.

3–4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. A csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket biztosítjuk a csoportszobában, illetve lehetőséget adunk az asztalok alatti bújócskázáshoz.
4–5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. A koordináció fejlesztését szolgálják a célba dobó játékok, kugli, ugróiskola, ugrókötelezés, barkácsoló tevékenység is. Az egyensúly fejlesztésére a szabad játékban a különböző hinták, libikókák,(játszótéri) a füles labda, a lépegető alkalmasak.
5–6–7 éves korban a finommotorika fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni. A játékban nagyon sok lehetőség nyílik ennek spontán fejlesztésére, például az ábrázolási technikák gyakorlása során, tépés, vágás, varrás, gyöngyfűzés vagy legózás, konstruálás stb.
Meggyőződésünk, hogy a kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységekben a gyermek örömmel vesz részt.

Irányított mozgásos tevékenységek

Hetente több alkalommal szervezzük a tornateremben, e mellett jó idő esetén az udvaron. A testnevelés foglalkozások során teremtünk alkalmat speciális gyakorlatok beiktatásával a testi deformitások megelőzésére is (lábboltozat erősítés, gerinctorna).
A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben.

Mindennapos mozgásos tevékenység

A napirend fontos része, mely a gyerekek fejlettségétől függően változó időtartamú. Megalapozzuk azt az igényt, hogy rendszeresen mozogni jó és szükséges. Középpontban a mozgásos játékok állnak, melyek aktív pihenést jelentenek a gyermekeknek. Kiegészülnek a járás, futó és gimnasztikai gyakorlatokkal. Az óvoda egész területén biztosítunk lehetőséget a mozgásra.

Törekszünk arra, hogy minél többet tartózkodjunk a szabad levegőn, ahol a legjobban ki lehet használni a mozgásos játékok kooperatív, fejlesztő hatásait.

A fejlődés várható jellemzői óvódáskor végére:

- Szereti és igényli a mozgást.
- Megfelelő szintű teljesítőképesség jellemzi, mozgása összerendezett, ügyes, megfelelő ritmusú. Finommozgása harmonikus.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes
- Tud a térben tájékozódni, ismeri az irányokat. Testsémája kialakult.
- Sor és váltóversenyt, futó és fogójátékokat játszik a szabályok pontos betartásával.
- Ismeri az eszközök nevét és a gyakorlatokhoz kapcsolódó kifejezéseket, vezényszavakat.
- Játékos-és versenyhelyzetekben magatartása a feladatnak megfelelő (kitartás, akarat, tevékenységének önálló szervezése, kreativitás Figyelme, gondolkodása, emlékezőképessége, ötletessége megfelelő szintű.

<u>Módszertani alapelvek:</u>

- A szaknyelv használata.
- Egyszerű, érthető utasítások alkalmazása.
- Mintaértékű gyakorlatbemutatás, vagy magyarázattal kísért bemutattatás.
- Tapintatos hibajavítás.
- Egyéni képességek figyelembe vétele

10.5.2.5. Külső világ tevékeny megismerése

Természeti- és környezeti nevelés – környezettudatos magatartás (7.1. 7.2. 7.3. 7.4.)

Helye a nevelés folyamatában:

A környezettudatos magatartás áthatja az egész óvodai nevelés rendszerét. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi, környezeti, formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

A hatékony környezet-egészségügyi nevelés hosszú távon érvényesülő prevenciós eszköz. Környezetünk megismerésének és óvásának igényét, óvodai hagyományait tudatosan alakítjuk a gyermekekben a foglalkozásokon és a rendszeres környezetvédelmi tevékenykedtetés során is. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is. Különös hangsúlyt fektetünk a helyi, sopronkövesdi hagyományok, programok megismerésére, ápolására.

Ezek segítik:

- szűkebb és tágabb környezet értékeinek (szülőföld, ott élő emberek, hagyományok, helyi népszokások) megismerését, szeretetét és védelmét,
- a gyermek spontán és irányítottan szerzett tapasztalatainak feldolgozását,
- a természet szeretetének megalapozását,
- lehetővé teszi a csoporthoz való érzelmi kötődés erősítését, kapcsolatépítést,
- fejleszti értelmi képességeiket.

Célja:

Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedésformák kialakítása, amelyek meghatározzák a természet és az ember által létrehozott környezettel való harmonikus együttélést a helyi adottságok figyelembevételével.

Alapelvek:

❖Rendszerszemléletre nevelés elve:

Tegyük képessé a gyermeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, lássák meg a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, keressenek választ, megoldást azokra.

❖Természet és társadalom harmóniájának elve:

Alapozzuk meg gyermekeinkben a természet, az épített és társadalmi környezet –benne az ember- harmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszert (értelmileg, érzelmileg, erkölcsileg, esztétikailag). Felelős, elkötelezett, környezettudatos és kulturált magatartással működjenek közre a szülőföld, a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében.

❖ Fenntarthatóság elve:

Alakítsuk ki gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformákat, életvitelt, a jövőre és a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdöket.

❖ Foglalkozásközi integráció elve:

Legyünk képesek a különböző ismeretek anyagát összekapcsoló, harmonizáló pedagógiai módszerek alkalmazására, a környezeti és egészségnevelés kapcsán a pedagógusok közti együttműködés új formáinak, módszereinek alkalmazására.

Feladatok:

- ❖ Változatos tevékenységek szervezése, melyeken keresztül a gyermekek tapasztalatokat gyűjthetnek, szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről:
- ❖ Séták, kirándulások a szabad természetben (erdei óvoda)
- ❖ Zöld Nap szervezése
- ❖ A környezettudatos magatartás kialakulásának elősegítése.
- ❖ A környezet felé való nyitottság kialakítása.
- ❖ A természet védelmére, szeretetére nevelés.
- ❖ A környezet és élővilág közötti kapcsolatok összefüggéseinek, a természet körforgásának megismertetése.
- ❖ A szülőföld megismertetése, megszerettetése, a környezetükben élő emberek életének, hagyományainak, a helyi kultúra tárgyi értékeinek bemutatása, néphagyományok ápolása.

A fejlesztés tartalma:

- ❖ Család – óvoda – lakóhely
- ❖ Jeles napok – hagyományok - népszokások
- ❖ Évszakok, természeti változások– időjárás, Napok – napszakok
- ❖ Négy őselem: tűz – víz – levegő - föld
- ❖ Növényvilág – állatvilág

- Egészségvédelem- Testrészek
- Közlekedés
- Emberek munkája, foglalkozása

A környezeti nevelés színterét nehéz szétválasztani a többi nevelési területtől, szinte körbefogja azokat, ezért az évszakok témakörét alapul véve tervezzük és szervezzük óvodai életünket. A négy évszak ritmikusságára, változásaira, a hónapok aktuális eseményeire építünk a négy őselem sajátosságainak beépülésével. Feladatainkat a gyermekek spontán érdeklődésére alapozva, illetve korosztálynak megfelelően a gyermekekkel együtt tervezzük meg. A gyűjtő munkákba a szülőket is aktívan bevonjuk. Tervezésünk során a környezeti nevelés szorosan összekapcsolódik a matematikai ismeretszerzéssel, hiszen nagyon sok matematikai jellegű tapasztalatokat szereznek a gyerekek, és ezeket a többi tevékenységekben is alkalmazzák. Ezáltal alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík-, és mennyiség szemléletük.
Komplex foglalkozásaink magukban foglalják a testápolástól a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyermeknek támpontot nyújthat a környezetében meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. Ezek a tervezett kezdeményezések, illetve spontán ismeretszerzések a nap bármely szakában megvalósíthatóak. Lehetőséget adunk a gyermekek önálló véleményalkotására, döntési képességeik fejlődésére, a környezet alakításában.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Ismeri nevét, szülei nevét, foglalkozását, lakásuk címét.
- A testrészeket megnevezi, igényes teste tisztaságára.
- Tájékozódik a térben, dominanciája kialakult.
- Megismeri az elemi közlekedési szabályokat, és gyakorolja azok betartását. Ismeri a közlekedési eszközöket, járműveket, tudja, hogy azok az emberek munkáját segítik, könnyítik.
- Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetükben levő intézmények nevét, rendeltetését.
- Különbséget tud tenni az évszakok között, ismeri jellemző tulajdonságaikat, képes összehasonlításukra.
- Ismeri a növény fogalmát, annak tartalmát, tudja, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van. Tudja, hogy a növényeket gondozni, óvni kell, ismer néhány ezzel kapcsolatos munkát.

- Ismeri és megnevezi a környezetükben élő állatokat, azok gondozását és védelmét, tudja csoportosítani életmódjuk, egyéb tulajdonságaik szerint.
- Ismernek néhány erdei vadállatot, költöző és nálunk telelő madarat, tudják, hogy óvásuk, védelmük milyen fontos.
- Ismerik, környeztük színeit, a színárnyalatokat. Képesek ismert tárgyak, jelenségek közt összehasonlításokat végezni külső jegyeik alapján, ill. rendeltetésük szerint.
- Ismeri és a gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés szabályait.
- Megtanulják értékelni a természet szépségét, annak növény- és állatvilágát, óvják és védik, gondozzák azokat.
- Pozitívan fejlődik tenni akarásuk, a munkához való viszonyuk, nő feladattudatuk, kitartásuk.
- Tudatosul bennük, hogy mi is a természet részei vagyunk, és hogy a Föld a mi otthonunk.
- Kialakul az igényük a környezetük szépítésére, megóvására, tisztántartására.
- Kialakul a hulladékkezelés fogalma - komposztálás.
- Megtanulják értékelni és védeni az egyes környezeti elemeket - víz, levegő, talaj.

Módszertani alapelvek:

- A tapasztalatszerzés természetes körülmények között történjen.
- Játékosság hassa át a tapasztalatszerzést (játékos, cselekvéses tanulás)
- Szenzitív módszerek
- Tevékenység során jusson sikerélményhez (terepi tapasztaltatás, tevékenykedtetés, felfedeztetés)
- Élményszerzés a közvetlen környezetéből (élménypedagógia, projektpedagógia)
- Kooperatív tanulási elemek alkalmazása

10.5.2.6. Zöld óvoda Program

Fontos számunkra a megfelelő érzelmi viszony kialakítása mind a természeti, mind a társadalmi környezetünk iránt, hiszen ez a környezetvédelmi nevelés alapjául szolgál. 2019. januárjában, első alkalommal sikerült megszerezni a Zöld Óvoda címet. Ennek szellemében természetszerető, környezetbarát gyermekeket nevelünk.

Megalapozzuk ökológiai szemléletüket, a „zöld szemléletet”, a föld kincseivel, a négy őselemmel, a takarékossággal, a fenntarthatóságra való nevelés szemléletét.

A kerti munkák során a növények és állatok gondozása közben megtanulják a felelősségvállalást. Óvodásaink aktívan részt vesznek környezetük tisztaságának megőrzésében: szemetes használat, levélseprés, gereblyézés, virágültetés, bokrok, fák, virágok megóvása, védelme, magas ágyásokban veteményezés, növénygondozás, fűszerkert ápolása, komposztáló használata, eldobásra ítélt tárgyak újrahasznosítása (műanyag, papír, ruha), fel nem használt víz összegyűjtése és újrahasznosítása.

Kirándulások alkalmával tudatosítjuk a gyermekekben, hogy viselkedésükkel ne zavarják az élővilág nyugalmát. Erdei óvodák alkalmával betartjuk és betartatjuk azt a szabályt, hogy csak azt hozzuk haza, amit a természet elenged. Inkább a helyszínen lerajzoljuk, lefényképezzük, könyvekben megnézzük, minthogy elvegyük a természettől.

Mindezekkel elősegítjük a környezettudatos magatartásuk formálását, alapozását, alakítását. Amennyiben anyagi lehetőségeink engedik, kirándulásainkat természetvédelmi területekre szervezzük. (Fertő-Hanság Nemzeti Park, Soproni Botanikus Kert, Agg- hegy, Cifra híd, Horgásztó)

A természetvédelem fontosságát hangsúlyozó jeles napokat megünnepeljük. Programunkba építjük a zöld óvoda kritériumrendszerét.

Hungarikumok

Az óvodai tevékenységünkbe beépülnek a **„hungarikumok”,** a helyi sajátosságok figyelembevételével:

- néptánc alaplépései népdalokkal, népi játékokkal
- népi hímzéssel való ismerkedés
- magyar növény-és állatfajok kiemelése (pl. ősmagyar kutyafajták),
- gyógynövények a közvetlen környezetünkben (kirándulások, gyűjtés, szárítás, teakészítés),
- magyar népviselet jellegzetességei
- magyar konyha jellegzetességei, ételek, fűszerek (népszokások, hagyományok, helyi jellegzetességek)

Zöld jeles ünnepeink:

Nemzetközi egészségnap – szeptember 26.

Állatok világnapja - október 04.

Komposztálás napja – október 10.

Kézmosás világnapja- október 15.

Takarékossági világnap – október 31.

Márton nap – november 11.

Víz világnapja - március 22.

Föld napja - április 22.

Méhek napja – április 30.

Madarak, fák napja - május 10.

Környezetvédelmi világnap - június 5.

A szelektív hulladékgyűjtés megismertetése, a külső – belső környezetünk alakításának hagyományai, a hulladékok hasznos felhasználása, az azokból gyártott játékok, ajándékok készítése egész éves tevékenykedtetést jelentenek a gyermekek számára. Így tud megvalósulni a „hulladék nem szemét" – elv.

Az óvodában kezdeményezett különböző Zöld tevékenységekbe a szülőket is bevonjuk, így próbáljuk a gyermekek mellett a családok szemlélet is formálni.

A használt, jó állapotú ruhák (család, dolgozók) újraértékesítését, hasznosítását támogatjuk azzal, hogy minden évszakban helyet adunk, illetve megrendezzük az ún. Ovi-bolhát.

Madárbarát kert

Óvodánk a madárbarát programban is részt vesz. A madárvédelmi munka egész éven át tart, az évszakoknak megfelelő aktuális feladatokkal.

Feladataink:

- odúk kihelyezése, ellenőrzése és megfigyelése
- itatók feltöltése, karbantartása és megfigyelése
- etetők kihelyezése, feltöltése és megfigyelése
- a megfigyelések alapján játékok, kézműves foglalkozások, beszélgetések
- madárgyűrűzési program szervezése

Célunk:

- A gyermekek természetszerető és természetvédő emberré formálása egyéni fejlettségüknek megfelelő ismeretnyújtással a természetről, növény- és állatvilágról, az ember és környezete egészséges viszonyáról.
- A természeti –és az épített környezetben való tájékozódás képességének fejlesztése.
- Az értékeket meglátó, védő viselkedés kialakítása: képesek a környezettudatos gondolkodásra, magatartásra a mindennapokban (szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás, újrahasznosítás)
- Egy egész életre szóló élménynyújtás a természet megszerettetéséhez kirándulások, természetben szervezett foglalkozások által.

Feladataink:

- A környezettel, természettel való ismerkedés mindig az érdeklődésen alapuljon, megfigyeléssel párosuljon, aktivitást váltson ki, hasson az értelmi erők fejlődésére és a szókincs gyarapítására.
- Alapozzuk meg és alakítsuk ki a gyermekekben a természetbarát viselkedést és az esztétikus környezet iránti igényt.
- Ismerjék meg a 4 őselemet – levegő, tűz, víz, föld.
- Ismertessük meg őket eltérő halmazállapotú anyagok – víz, levegő, talaj - hasznosságával, életet adó funkcióival és védelmének fontosságával.
- Tudatosítsuk bennük, hogy környezetük tisztántartása fontos, mert ezzel saját egészségüket is védik.
- Figyeltessük meg séták, kirándulások alkalmával az ember környezet-átalakító szerepét, munkáját, annak szépségét, veszélyét, károsító tényezőit.
- Ismertessünk meg néhány védett növényt, amit ne szedjenek le.
- Tudatosítsuk a gyermekekben, hogy a virágok, növények a saját élőhelyükön a legszebbek, s az állatok is a természetes környezetükben érzik jól magukat. Természetellenes magatartásunkkal ne háborgassuk fejlődésüket, életüket.
- Alakítsuk ki bennük azt a szemléletet, hogy a környezetünket pusztító magatartást elítéljék.
- Tudatosítsuk bennük, hogy az élőlények és a környezetük között szoros összefüggés van, s hogy minden élőlény valamilyen szempontból fontos.
- Alakítsuk ki a jó levegő, a tiszta víz és az egészséges föld iránti igényüket, ami a természet- és környezetvédelem fő fogalma is.

- Felnőtt példa alapján érzékeljék és gyakorolják az ésszerű, takarékos munka, tisztaság, fegyelmezett magatartás pontosságát a környezet értékeinek, rendjének, nyugalmának megóvásában.
- Kirándulások alkalmával is tanulják meg a növényeket és az állatokat tisztelni és szeretni. Sajátítsák el a természetben való viselkedést, mértéktartó magatartást.
- Kirándulások alkalmával gyűjtött anyagból hozzanak létre közös és egyéni alkotásokat.
- Folyamatjelleggel vegyenek részt a kerti munkákban, az élősarok gondozásában, gazdagításában, valamint a madárvédelemmel kapcsolatos teendőkben.
- Nézegessenek a megismert növény- és állatvilághoz kapcsolódó képeket.
- Tudatosodjon a gyermekekben, hogy a Föld - a mi otthonunk, és vigyáznunk kell rá!
  - Kertünk, udvarunk, közvetlen környezetünk rendben tartása minden évszakban /sepregetés, lombgyűjtés, gyomlálás, öntözés, gereblyézés, szemétgyűjtés/.
  - A szülők természetvédő magatartását formáljuk, pl. aktívan vegyenek részt a használt elemgyűjtésben, újrahasznosítás során).
  - A családokat rendszeresen tájékoztatjuk faliújságon, illetve a honlapunkon a ZÖLD HÍREK- ben.
  - Folyamatosan gyarapítjuk a környezeti neveléshez kapcsolódó szakirodalmat, a felnőttek és a gyermekek környezet-és egészségbarát szemléletét formáló kiadványokat, könyveket.
  - Alakítjuk a gyermekek közvetlen és tágabb környezetének (család, település) környezettudatos szemléletét, fogyasztói szokásait.
  - Az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására, a közösségi egészséges életvitelre.
  - Az óvodapedagógusok külső és belső továbbképzéseiben meghatározó szempont a Zöld Óvodai programokkal kapcsolatos témák frissítése, kiegészítése, a folyamatos fejlesztés.

10.5.2.7. MATEMATIKAI ISMERETSZERZÉS (1.2.,1.4., 2.3. 2.7. 3.1. 4.2.)

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatokhoz juttatjuk a gyermekeket, melyeket tevékenységeikben alkalmazhatnak.

A matematikai nevelés a külső világ megismerésének tevékeny része, az analízis-szintézis, konkretizálás, elvonatkoztatás, gondolkodási műveletek alkalmazásának gyakorlati lehetősége.

A gyermekekkel a környező valóságot, a természet törvényszerűségeit és összefüggéseit ismertetjük meg. Megalapozzuk a logikus gondolkodást.
Matematikai érdeklődésüket folyamatosan kielégítjük, élményeket, eszközöket biztosítunk a tapasztalatszerzéshez.
Szemléletüket úgy formáljuk, hogy gondolkodási műveleteik, készségeik, képességeik, fejlődjenek. Megismertetjük gyermekeinket: mennyiségi viszonyokkal, a színekkel, halmazokkal, tő-és sorszámnevekkel, egyszerű labirintus játékokkal, ritmikus sorokkal, a pár fogalmával, variációs lehetőségekkel, egyszerű és bonyolultabb társasjátékokkal, a tükörkép fogalmával, a relációkkal, az irányokkal, névutókkal, a kiterjedésekkel, tér és síkmértani formákkal és egyéb gyűjtőfogalmakkal.
A gyermekek által kezdeményezett játék kínálta lehetőségekben folyamatosan figyeljük ötleteiket, alakítjuk gondolkodásmódjukat. A matematikai nyelv használatával példát adunk a gyerekeknek, amellyel konkrét tapasztalataik megfogalmazására biztatjuk őket. Biztosítjuk a választás lehetőségét a különböző játéktevékenységekben, amelyekben lehetőséget adunk az önálló gondolkodásra, szabályalkotásra. Tudatosan figyelünk arra, hogy a gyermekek találjanak megoldásokat egy-egy számukra problémát jelentő helyzetben.
A differenciált fejlesztést mikro csoportos foglalkozás keretein belül valósítjuk meg.

Célja:

- A matematikai nevelés célja a gyermek gondolkodási műveleteinek, megismert tevékenységének fejlesztése.
- A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.

Feladatok:

Fejlesszük a gyermekek egyéni problémalátó-és megismerő képességét és teremtsük meg az ehhez szükséges feltételeket a következő területeken:

- Tapasztalás: érzékelés, észlelés, megfigyelés
- Emlékezet
- Megértés: azonosítás, megkülönböztetés, összefüggések felismerése, általánosítások, kérdések, utasítások megértése
- Konstruálás: formák, mennyiségek előállítása, megkeresése
- Ítélőképesség: igaz-hamis állítások
- Különbözőségek megfigyeltetése (nagyobb, hosszabb, magasabb, szélesebb)

- Mennyiségi eltérések megfigyeltetése (sok, kevés, több-kevesebb, eggyel több)
- Mennyiségi eltérések megállapítása (párosítás, csoportosítás, számlálás, bontás)
- Tő és sorszámlálás
- Azonosság megfigyelése
- Becslések-mérése
- Térbeli tájékozódás

A matematikai fejlesztés tartalma:

Halmazok képzése, bontása, összehasonlítása tulajdonság szerint

több – kevesebb – ugyanannyi; kisebb – nagyobb – ugyanolyan,

Halmazok elemeinek sorba rendezése

sorozatok; összemérés, becslés, párosítás,

Mennyiségek összemérése síkban és térben

hosszabb – rövidebb; szélesebb – keskenyebb; alacsonyabb – magasabb; tömeg; térfogat,

Számlálás, tapasztalatok a darabszám változásairól, tőszámlálás, sorszámlálás

bontás, egyesítés, hozzátevés, elvevés,

Ítéletalkotások

ok-okozati összefüggések keresése,

Építések, alkotások szabadon, tapasztalatok a geometria körében

formák, alakzatok; nyitott és zárt vonalak.

Tevékenységek tükörrel szimmetria,

Tájékozódás a térben és a síkban

névutók, relációk: lent – fent; jobbra – balra; mögötte – előtte; mellé, fölé, alá, mögé, elé, közé…

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képes az óvónő kérdéseit, feladatadását megérteni, követni. Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolatait szabadon is elmondani, egymás állításainak igazságát megítélni.
- Jól ismert tulajdonságok szerint: válogatást, összehasonlítást, sorberendezést végez.
- Érti, és helyesen használja a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos kifejezéseket.
- Önállóan is össze tud mérni mennyiségeket, különböző kiterjedéseket, két halmazt párosítással az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.
- Elő tud állítani különféle elemekből, különféle elrendezéssel, bontással, többet, kevesebbet, ugyanannyit.
- Meg tud számolni tárgyakat 10-ig. Számfogalma kialakult, elemi műveletekre képesek 10-es számkörön belül.
- Halmazokat tud képezni megadott vagy választott szempont szerint. Azonosítani tud különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- Másolással képes megépíteni, kirakni a mintával megegyező elemekből, színben és nagyságban eltérő elemekből térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Különféle geometriai tulajdonságok szerint szétválogat, egyszerű tulajdonságokat megnevez.
- A térben való tájékozódást érti és tudja az irányokat, ill. a helyeket jelölő névutókat. (alá, fölé, között, mögött, stb.) Mindezt síkban is alkalmazni tudja.

Módszertani alapelvek:

- Spontán helyzetek kihasználása.
- Problémahelyzetek sokoldalú megközelítésére való ösztönzés.
- A belső motiváció, a felfedezés öröme legyen a legfontosabb hajtóerő.
- Egyéni különbségek figyelembevétele (differenciálás).
- A játékosság hassa át a tapasztalatszerzést.
- Térre, formára, színre, mennyiségre vonatkozó élményanyag fokozatos bővítése.
- Tevékenységek során jusson a gyermek sikerélményhez.

10.5.2.8. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK (1.3. 1.4. 2.1. 2.3. 2.4. 2.7. 5.2. 5.5.)

Helye a nevelés folyamatában:

A gyermeki munka önként, örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

A munka jellegű tevékenység a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége. A közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A munka végzése közben megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek a természeti és társadalmi környezetükről. Minden munkatevékenység újabb tapasztalatok forrását jelenti.

Célja:

A gyermekek fokozatosan tapasztalják meg a munka örömét, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert. Munkavégzés közben alkalmazkodnak egymáshoz, megbecsülik egymás munkájának eredményét, fejlődnek közösségi kapcsolataik, alakul feladattudatuk, felelősségérzetük.

Önkiszolgáló munka:

Az önkiszolgáló munka a gyermekek természetes, mindennapi szükségleteinek önálló kielégítését, valamint környezetünk rendjének megőrzését és helyreállítását jelenti.

- öltözködés, vetkőzés, ruhák összehajtogatása, öltözőszekrény rendben tartása
- testápolás, mosdózás, WC használat
- étkezés.

Naposi munka:

A naposi munka, közösségi megbízatás. A naposság feladattudatot feltételez. A naposok feladatai lehetnek: az asztalterítő leterítése, az étkezéshez szükséges eszközök szétosztása, és egyéb csoportonkénti szokások (lsd. Csoportnapló).

Alkalomszerű munka:

Arra törekszünk, hogy a gyerekek minél nagyobb önállóságra tegyenek szert az által, hogy egyszerű feladatokat kapnak.

Egy részük szabályosan ismétlődik, más részük esetleges.

- teremrendezés,
- segítségnyújtás a felnőtteknek, kisebbeknek,
- megbízatások teljesítése,
- ajándékkészítés,
- egyéb

Felelősi munkák:

- a játékok helyre rakásának felügyelete
- kész rajzok, gyermeki munkák összegyűjtése az óvónő kérésére, jelekre való kiosztásuk
- gyümölcsmanó kiválasztásának figyelemmel kísérése, a mindennapi gyümölcsfogyasztás fejben tartása
- ivóvíz újrahasznosításának felelőse (öntözés)
- csoportszobai locsoló felelős
- heti kisállat- ill. madáretető felelős

Kerti munka illetve növénygondozás:

A kerti munka a gyermekeknek olyan közösségi jellegű tevékenysége, amely közben átélik munkájuk természetre gyakorolt hatását, megfigyelhetik azokat a változásokat és eredményeket, amelyek munkájuk során létrejönnek.

A gyerekek alkalomhoz és évszakokhoz kapcsolódóan végeznek kerti munkát. Ez is segíti a természet szeretetére, megóvására nevelést. A környezeti témakörökhöz kapcsolódva kérjük őket különböző gyűjtő munkára (levélgyűjtés, termések gyűjtése).

- tavaszi teendők: csíráztatás, rügyeztetés, veteményezés az érett komposzt felhasználásával, öntözés
- nyári, ill. őszi betakarítás, öntözés
- őszi teendők: felkészülés a téli időszakra, Száraz gallyak felszedése, falevélseprés.
- téli teendők: madárodú kihelyezése, madáretetés télen, ivóvízről folyamatos gondoskodás. A madáretető folyamatos feltöltése. Madárvédelem.

Csoportjainkban található cserepes virágok, melyek gondozásához a gyermekek is segítséget tudnak nyújtani, pl. virágültetés, locsolás.

Feladatok:

- Teremtsük meg a nyugodt légkört, ismertessük meg a gyermekekkel a munkafogásokat, a munkavégzés technikáit, amelyek a munkavégzéshez nélkülözhetetlenek.
- Tudatosan szervezzük meg a gyermeki munkát, a gyerekekkel való együttműködést.
- Az egyes munkafolyamatokat fokozatosan vezessük be.
- Biztosítsuk a gyermekek tényleges tevékenységét, aktivitását.
- Biztosítsuk a munka állandóságát és folyamatosságát.
- Vegyük figyelembe a gyermekek egyéni sajátosságait.
- Az óvónők a gyermek munkáját saját magához mérten értékeljék.
- Ösztönözzük a gyermekek önértékelésének kialakulását, igényszintjének növekedését.
- A munka a napi tevékenységek részét alkossa, soha ne legyen büntetés.
- Azokat a munkákat, amelyekre képes, nem végezzük el helyette!
- Törekedjünk arra, hogy a szülő is értse, mennyire fontos a gyermek munkájának tiszteletben tartása.
- Tudatosítsuk a gyermekkel azokat az eltérő sajátosságokat, amelyek a munkát a játéktól megkülönböztetik.
- Erősítsük a munka iránti pozitív érzelmeket a gyermekben.
- Fejlesztjük a munkavégzéshez szükséges attitűdöket, képességeket és készségeket.
- Különböző problémahelyzetek biztosításával elősegítjük a problémamegoldó, önálló gondolkodás fejlődését. pl. terítésnél, szék megtalálásánál.

A munka jellegű tevékenységek fejlesztésének tartalma:

Önkiszolgálás:
a gyermek *saját személyével* kapcsolatos feladatai - testápolás, öltözködés, étkezés,

Naposi munka:
a gyermekek *közösség érdekében*, felváltva végzett munkája - étkezés előkészületeinek teendői, terem- és udvarrendezés, növényápolás, madárgondozás,

Alkalomszerű munka és megbízatás:
egyszeri vagy ismétlődő tevékenységek óvónői segítséggel, megbízatások felkérés és önkéntes alapon, ünnepi készülődések munkái, udvar- és teremrendezések, üzenetátadások, kisebbek segítése,

Növény- és állatgondozás:
a növények és állatok fejlődésével, gondozásával, védésével való ismerkedés;
élősarok gondozása; veteményes- és virágoskert ápolása - ültetés, öntözés, gyomlálás, betakarítás; kiállatok gondozása - madáretetők elhelyezése, madáreleség készítése, folyamatos etetés.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A napos önállóan megterít, kiosztja az étkezéshez szükséges eszközöket.
- A nagycsoportos korúak önállóan merítenek maguknak. Gyakorolják a késsel-villával való étkezést, a vízöntést, akár társaiknak is.
- Játékelrakásnál a játékokat esztétikusan a helyére teszi.
- A foglalkozásokhoz, barkácsoláshoz szükséges eszközök kiosztásában önállóan vesz részt. Az eszközöket a megjelölt helyre viszi.
- Részt vesz a csoportszoba díszítésében, rendezésében. Önállóan képes a terem díszítésével kapcsolatos feladatok ellátására, virágot hoz a vázába stb.
- Vigyáz a terem rendjére, felszólítás nélkül helyére teszi a kint felejtett eszközöket.
- Ünnepekre ajándékot készít.
- Minden olyan területen segít, ahol erre szükség van.
- Folyamatos feladata az udvar rendezése. Közreműködik a falevelek összegereblyézésében, az udvari járdák tisztántartásában.

- Szívesen vállal egyéni megbízásokat.
- Munka jellegű tevékenységeket önként vállal.
- A munkavégzéshez szükséges eszközök használatát ismeri.

Módszertani alapelvek:

- A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű maradjon.
- Tudatos, együttműködő és segítőkész óvónői magatartás.
- Egymás és a felnőtt munkájának megbecsülése.
- Feladattudat és feladattartás erősítése.
- Egyéni különbségek figyelembe vétele, fejlesztő értékelés.
- Megfelelő idő biztosítása a munka elvégzésére.
- A munka értékteremtő tevékenysége.

10.5.2.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás (1.3. 1.4. 1.5. 2.3. 2.4. 2.7. 3.3. 3.4. 5.2. 5.5.)

Helye a nevelés folyamatában:

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodás korban. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodást a tanulásban természetes kíváncsisága, érdeklődése motiválja. A gyermekek természetes helyzetekben, tevékenységeken keresztül, játékosan szereznek ismereteket. A gyermeket tevékenységi vágya ösztönzi a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre, és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz. Felhasználja már meglévő ismereteit, kreatív megoldásokat keres, így a gyermek önmagához képest fejlődik.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az ismeretszerzés óvodánkban komplex formában történik:

- szokások alakítása, utánzással modellkövetés és magatartásformák fejlesztése,
- spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- cselekvésen alapuló tanulás,
- gyermeki kíváncsiságra épülő ismeretszerzés,
- tapasztalatszerzés, megfigyelés, felfedezés,
- problémamegoldás fejlesztése

Mindig tartalmaz választási lehetőséget, amely a gyermek egyéni érdeklődésére épít, és lehetőséget ad a szabad önkifejezésre. Személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyerekek személyiségének kibontakozását.

A különböző motiváló hatásokat megfelelő módon használjuk ki a gyermeki önfejlődés inspirálására. Támogatjuk az eltérő szükségletű gyermekeket az eltérő tanulási stílusok érvényesülésében.

Így biztosítjuk az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését, a differenciálást, az érzelmi légkört, a játék elsődlegességét.

Célja:

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek személyiség kibontakoztatása, képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

Feladatok:

- Tudatos, tervszerű felkészülés a pedagógusok részéről.
- Alakítsuk ki a nyugodt tanulás feltételeit.
- Segítsük az önálló feladatvégzést.
- Erősítsük az önfegyelmet, a szándékos figyelmet, a kitartást, a feladattudatot.
- Vegyük figyelembe a gyerekek egyéni fejlődési/fejlettségi ütemét.
- Fejlesszük a gyermekek megismerési funkcióit, a gondolkodási folyamatokat a készségek és képességek fejlesztésével.
- Fejlesszük az anyanyelvi-és kifejezőképességet.
- Erősítsük kreativitását, biztosítsuk számára a felfedezés lehetőségét.
- Építsünk a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Biztosítsuk a gyermeki kérdésekre és válaszokra irányuló tapasztalatszerzés lehetőségét játékos formában.
- Törekedjünk a természeti kincsek felhasználására.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás fejlesztésének tartalma:

A tanulás lehetősége az egész nap folyamán jelen van:

- a játék adta lehetőségek összes alkalmával,
- játékos helyzetek megteremtésével,
- spontán adódó és tudatosan kezdeményezett tevékenységformákban,
- kötetlen vagy kötött kezdeményezett tevékenységi formák által,
- cselekvéses tanulással,
- gyermekek kérdéseire épülő válaszokkal,
- tevékenységek közben felmerülő problémák megoldásával,
- kirándulásokon, séták alkalmával (felfedezés)

A tanulást szolgálják:

- Közvetlen, önálló tapasztalatszerzések, megfigyelések.
- Figyelemráirányítás a lényeges közös jegyekre.
- Élmények benyomások felfogása, emlékezetből való felidézésére.
- Kreatív gondolkodást, képzeletet megvalósító tevékenységek.
- Szókincs és beszédfejlesztés.
- Jelenségek változásainak megfigyelése, azok összefüggései - ok-okozat.
- Összehasonlítások és megkülönböztetések irányított és spontán megfigyelésekkel.

A fejlődés várható jellemzői:

A kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodából iskolássá szocializálódik. Az iskolakezdéshez testi, lelki és szociális érettség szükséges.

- érzékelésük, észlelésük differenciálódik
- Kialakul benne az igény, hogy a feladatokat sikerrel oldja meg.
- Kialakulnak a közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok (egymásra figyelés, egymás meghallgatása, segítségadás), a viselkedés alapvető szabályai.
- Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
- Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő.
- Szándékos figyelemre képes.

- Kialakul benne a tanulás iránti igény
- megjelennek akarati tulajdonságaik: kitartás, önállóság, céltudatosság,
- A cselekvő, szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Kialakul feladattudatuk, szabálytudatuk.

Módszertani alapelvek:

- Sokoldalú cselekedtetés, tevékenykedtetés.
- A tanuláshoz való pozitív viszony kialakítása.
- A tanulás játékos jellege domináljon.
- Motiváció elvének biztosítása.
- Probléma szituációk teremtése.
- Szemléletesség.
- Egyéni fejlettséghez mért feladatadás.
- Differenciált értékelés.
- Pozitív megerősítés.

11. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

11.1. Testi (biológiai, szomatikus) érettség

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

11.2. Lelki (pszichés) működések érettsége

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus eltérésnek, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

11.3. Szociális érettség

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is érettté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek, kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

12. GYERMEKVÉDELEM

A gyermeki jogok védelme: a gyermeki jogok védelmére köteles minden olyan természetes és jogi személy, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, a gyermek ügyeinek intézésével foglalkozik.

A 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény, illetve a 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény, valamint a 2011. évi CXC. a nemzeti köznevelésről szóló törvény rendelkezései az irányadóak. Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése. Az óvodában a gyermekvédelmi feladatokat a gyermekvédelmi felelős koordinálja, a gyermekvédelmi feladatok megvalósítása a nevelőtestület feladata.

Célunk:

- 2,5 éves kortól a tankötelezettség eléréséig a gyermekek érdekeinek képviselete emberi és gyermeki jogok érvényesülésének, valamint a gyermek egészséges testi-lelki fejlődésének biztosítása.
- szegregációmentes óvodai környezetben, egyéni bánásmóddal és differenciáló pedagógiai gyakorlattal a gyerekek jövőbeli esélyeinek növelése, különösen a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében.

A gyermek jogai:

- A gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez.
- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, valamint önálló életvitelének megteremtéséhez.
- A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek joga van ahhoz, hogy fokozott segítséget kapjon a fejlődését hátráltató körülmények leküzdéséhez és esélyeinek növeléséhez.
- A gyermeknek joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással - fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal -, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A gyermek nem vethető alá kínzásnak, testi fenyítésnek és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetésnek, illetve bánásmódnak.
- A gyermeknek joga van a szabad véleménynyilvánításhoz, és ahhoz, hogy tájékoztatást kapjon jogairól, jogai érvényesítésének lehetőségeiről, továbbá ahhoz, hogy a személyét és vagyonát érintő minden kérdésben közvetlenül vagy más módon meghallgassák, és véleményét korára, egészségi állapotára és fejlettségi szintjére tekintettel figyelembe vegyék.

A tanuló kötelessége, hogy

- óvja saját és társai testi épségét, egészségét, a szülő hozzájárulása esetén részt vegyen egészségügyi szűrővizsgálaton, elsajátítsa és alkalmazza az egészségét és biztonságát védő ismereteket, továbbá haladéktalanul jelentse a felügyeletét ellátó pedagógusnak vagy más alkalmazottnak, ha saját magát, társait, az iskola, kollégium alkalmazottait vagy másokat veszélyeztető állapotot, tevékenységet vagy balesetet észlelt,
- az iskola, kollégium vezetői, pedagógusai, alkalmazottai, tanulótársai emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartsa, tiszteletet tanúsítson irántuk, segítse rászoruló tanulótársait,
- A gyermek, a tanuló személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani, és védelmet kell számára biztosítani fizikai és lelki erőszakkal szemben. A

gyermek és a tanuló nem vethető alá testi és lelki fenyítésnek, kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak.

A gyermeknek, a tanulónak joga, hogy

- a nevelési és a nevelési-oktatási intézményben, biztonságban és egészséges környezetben neveljék és oktassák, óvodai életrendjét, iskolai tanulmányi rendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki,
- egyházi köznevelési intézményben vagy magán köznevelési intézményben vegye igénybe az óvodai, iskolai, kollégiumi ellátást, továbbá hogy az állami vagy települési önkormányzati fenntartású nevelési-oktatási intézményben fakultatív hitoktatásban, hit- és erkölcstanoktatásban vegyen részt,
- állapotának, személyes adottságának megfelelő megkülönböztetett ellátásban - különleges gondozásban, rehabilitációs célú ellátásban - részesüljön, és életkorától függetlenül a pedagógiai szakszolgálat intézményéhez forduljon segítségért,
- A gyermek, tanuló joga, hogy a nevelési-oktatási intézményben, családja anyagi helyzetétől függően, külön jogszabályban meghatározott esetekben kérelmére térítésmentes vagy kedvezményes étkezésben, tanszerellátásban részesüljön, továbbá, hogy részben vagy egészben mentesüljön az e törvényben meghatározott, a gyermekeket, tanulókat terhelő költségek megfizetése alól, vagy engedélyt kapjon a fizetési kötelezettség teljesítésének halasztására vagy a részletekben való fizetésre.
- A tanuló joga különösen, hogy
  - rendszeres egészségügyi felügyeletben és ellátásban részesüljön,
  - vallási, világnézeti vagy más meggyőződését, nemzetiségi önazonosságát tiszteletben tartsák, és azt kifejezésre juttassa, feltéve, hogy e jogának gyakorlása nem ütközik jogszabályba, nem sérti másoknak ezt a jogát, és nem korlátozza a társai tanuláshoz való jogának gyakorlását.

Feladatunk:

- biztosítjuk a derűs, szeretetteljes, biztonságos óvodai életet
- intézkedéseket teszünk a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, felismerése érdekében

- hatósági eljárást kezdeményezünk a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása vagy egyéb más súlyos veszélyeztető ok fennállása, valamint a gyermek önmaga által előidézett súlyos, veszélyeztető magatartása esetén
- együttműködünk és kölcsönösen tájékoztatjuk egymást a gyermekjóléti szolgálat mellett a jelzőrendszerben szereplő partnerekkel (védőnő, háziorvos, gyermekorvos)
- felmérjük és nyilvántartásba vesszük a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekeket
- csökkentjük a hátrányokból adódó nevelési hiányosságokat
- a szociális hátrányok enyhítése érdekében tompítjuk a társadalmi folyamatok hatására kialakuló családi funkciók sérülékenységét, hatékony pedagógiai folyamatokkal segítjük a hátrány kiegyenlítést
- biztosítjuk a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, és magatartási zavarral küzdő, a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és tehetséges gyermekek integrációs nevelését
- nyomon követjük a gyermekvédelmi munkaterv és az abban megfogalmazott feladatokat

12.1. Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén

12.1.1. Első szint az óvodapedagógusok szintje:

- Biztosítja a gyermeki jogok érvényesülését.
- Hátrányos és veszélyeztetett helyzetet felismeri.
- Szükség esetén megfelelő szakemberhez, intézményhez irányítja, megszervezi a gyermek felzárkóztatását.
- Biztosítja a gyermekek differenciált és egyéni fejlesztését.
- Figyelemmel kíséri a gyermek rendszeres óvodába járását.
- A feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezi, megvalósítja (a gyermekek fejlődési lapjain feljegyzést készít).
- A szülőkkel megfelelő, együttműködő kapcsolatot alakít ki.
- Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő, óvó intézkedésre javaslatot tesz.
- Közreműködik az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében.

12.1.2. Második szint a gyermekvédelmi felelős szintje:

- Nevelési év elején megtervezi az adott év gyermekvédelmi feladatait.
- Az óvónő segítségével felméri a hátrányos és veszélyeztetett gyermeket és nyilvántartást vezet róla.
- Kapcsolatot tart a családsegítő szolgálattal és a gyermekjóléti szolgálattal (esetmegbeszélésen vesz részt)
- Szükség szerint családlátogatásokat végez az óvónőkkel.
- A fogadó órák alkalmával a szülők rendelkezésére áll a felmerülő problémák és kérések megbeszélésére.

12.1.3. Harmadik szint az óvodavezető szintje:

- Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát.
- A gyermek mindenekfelett álló érdekének érvényesítése, és az érvényesítés ellenőrzése.
- Kapcsolat felvétele az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel.
- Gondoskodik a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről és beszámoltatja az elhangzottakról.
- Rendszeres támogatás iránti kérelmekről a pedagógiai asszisztenssel, a csoportos óvodapedagógusokkal, illetve a gyermekvédelmi felelőssel egyeztet, és a megfelelő intézkedéseket megteszi.
- A gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint segítséget nyújt (gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek).
- Az óvodában kihelyezett faliújságon, honlapon tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős, és a családsegítő személyéről és elérhetőségéről.
- Segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.

13. INKLUZÍV NEVELÉS, A GYERMEKEK EGYENLŐ ESÉLYEINEK BIZTOSÍTÁSA AZ SNI, A BTM, A HH, A HHH ÉS A TEHETSÉGES GYERMEKEK SZÁMÁRA

Fontosnak ítéljük, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeink gátlások és szorongások nélkül, felszabadultan vegyenek részt az óvoda mindennapi életében. Óvodánkban megvalósul az integráció mellett az inklúzió (befogadás) is. Az intézményünk úgy azonosul az inklúzió gondolatával, hogy átgondoljuk a nevelési terv megvalósításának szervezeti kereteit, és azokat

a feltételeket, melyekkel valamennyi gyermek fejlődését tudjuk biztosítani. A funkcionális integráció az együttnevelés legmagasabb foka, amikor nem választjuk szét a gyermeket az óvodai foglalkozásokon, hanem együtt fejlesztjük őket. Emellett kis időre ki is vonjuk a csoportból, amíg a logopédus vagy a gyógypedagógus foglalkozik vele. Intézményünkben vállaljuk annak a sajátos nevelési igényű gyermeknek az integrációját, aki a többi gyermekkel együtt nevelhető (az alapító okirat szerint). Az integrációt az egész nevelőtestület vállalja, biztosítva a nem pedagógus dolgozók részéről is a nyugodt, érzelmi támaszt nyújtó légkör megteremtését. A szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosítunk ezeknek a gyermekeknek.

A 2011. évi CXC. törvény módosításának megfelelően kiemelt figyelmet igénylő gyermeknek minősül a tartós gyógykezelés alatt álló gyermek. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermeknek az minősül, akinek egészségügyi ellátása az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 89 § szerinti általános járóbeteg szakellátásban vagy Eütv. 91. § szerinti általános fekvőbeteg szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben a 36 nevelési napot várhatóan meghaladja, és emiatt az óvodai nevelésben napi minimum 4 órában nem tud részt venni. Ezen esetekre vonatkozik a kórház-pedagógia, mely tevékenység célja a fent említett gyermekek oktatási rehabilitációja.

13.1. Helyzetkép:

Jelenleg óvodánkban 1 fő rendelkezik Fejlesztőpedagógiai szakmódszertanos pedagógus végzettséggel, 1 fő gyógy-testnevelő, Természetesen rajtuk kívül minden óvodapedagógus egyéni segítségnyújtással támogatja meg a kiemelt figyelmet igénylő és sajátos nevelési igényű gyermekeket. A fejlődési zavarok megállapítására a TKVSZRB hivatott, az általa kiállított szakvélemény alapján lehetséges a BTMN /SNI jogosultság. A szakértői véleményben foglaltak alapján a megbízási szerződéssel foglalkoztatott fejlesztő pedagógus és gyógypedagógus végzi az arra rászorulók fejlesztését.

A logopédiai fejlesztést a GY-M-S Megyei TKVSZRB Soproni Pedagógiai Szakszolgálata biztosítja.

A csoporton belüli foglalkoztatás során a részképességek fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt.

13.2. Helye a nevelés folyamatában:

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek társadalmi megbecsülésének kérdése gyermekkorban kell, hogy kezdődjék. Az egészséges kisgyermekek az óvodába bekerülve szerzik első benyomásaikat társaikról. Ha velük együtt, egymást megbecsülve, egymást nem zavarva nevelkedhetnek, akkor a felnőttkori egy-társadalomban élés számos problémája már eleve megoldható, megelőzhető. (4.1. 4.3. 4.7. 4.9. 5.2. 5.7. 6.3. 6.5. 6.7.)

Ennek megfelelően az elkövetkező évek pedagógiai törekvéseinek kiemelt feladata az esélyteremtő, együttnevelő pedagógiai környezet megteremtése, melyben hangsúlyozott fontosságú a speciális fejlesztés és az együttnevelés gyakorlatának általánossá tétele.

Célunk:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése a többi óvodással együtt azonos óvodai csoportban, a programban meghatározott elvek és célok szerint, biztosítva részükre a speciális fejlesztés lehetőségét.
- A pozitív szemlélettel, a személyiséget megerősítő attitűddel elősegíteni azoknak a kiemelkedő képességeknek a feltárását, további megerősítését, melyek kibontakoztatása a fejlődés, érés során tehetséggé alakulhatnak.
- Differenciáló személyiségfejlesztés, amellyel minden gyermek számára egyéni állapotához, igényeihez mérten lehetőséget biztosítunk.
- A gyermekek személyiségének, egyéni sajátosságainak, terhelhetőségeinek figyelembe vétele.
- A gyermekek önállósulásának segítése.

Feladatunk:

- Folyamatosan dolgozunk az inkluzív pedagógiai gyakorlathoz nélkülözhetetlen személyi és tárgyi (speciális fejlesztő eszközök) feltételek megteremtésén. Éppen ezért támogatjuk az óvodapedagógusoknak a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel kapcsolatos továbbképzésen való részvételét.
- Elfogadó, befogadó, segítő intézményi és csoportlégkör biztosítása.
- Az eltérő nevelési igényű gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítása.
- A hosszantartó megfigyelés, felfedezés, megerősítés.
- A gyermeki képességek kibontakoztatása, a tanulás iránti érdeklődés felkeltése.

- A tehetségazonosítás során feltérképezzük a gyermekben az adottságokat, képességeket, kreatív gondolkodásuk jellemzőit.
- Team munkavégzés a gyógypedagógus, a gyermeket nevelő óvodapedagógusok és a dajkák között.
- Egyéni fejlesztési terv készítése

  (Amennyiben a szakértői-és rehabilitációs bizottság szakvéleményében BNO kód szerepel, úgy a fejlesztési tervet a fejlesztést végző (saját vagy utazó) gyógypedagógus készíti el.

  Amennyiben BNO kód nem szerepel a diagnózisban, akkor a csoportos óvodapedagógus készíti el.)
- Szakvélemény javaslatainak beépítése a tervbe.
- Alternatívák keresése a nevelési helyzetek megoldására.
- Eltérő viselkedéshez, képességhez való alkalmazkodás.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása.
- Egyéni képességekhez mért differenciált elvárások (pozitív megerősítés).
- Fejlődést segítő játékok alkalmazásával a gyermekek kapcsolatépítő képességeinek, illetve önismeretének fejlesztése.
- Személyre szabott, cselekvéshez kötött értékelés.
- Kíváncsiságra, érdeklődésre, alkotási vágyra történő építkezés.
- A gyermek számára optimális tanulási teljesítményvágy kialakítás (számára örömet okozó tevékenység).
- Erősségek, gyengeségek feltérképezése, erősségekre való építkezés.
- A szülő és óvoda szoros együttműködése a beilleszkedés segítésében.
- Diagnózisra épülő, sokoldalú képességfejlesztés.
- Cselekvésbe ágyazott fejlesztés, nevelés.
- Kellő idő, alkalom biztosítása.
- Nagy mennyiségű, változatos ingerek biztosítása a tapasztalati és ismeretkör bővítése érdekében.
- Eltérő terhelhetőség figyelembe vétele, rugalmas követelményrendszer.
- Rugalmas szervezeti keretek biztosítása.
- Változatos értékelési formák alkalmazása.

<u>Az integrálás feltételei:</u>

- Az alapító okiratban megnevezett, szakértői bizottsági vélemény alapján.

- Társak között nevelhető, önmagára és társakra nem jelent veszélyt.
- Közös tevékenységekbe részben vagy teljesen bevonható.
- Szükségleteit képes jelezni a társak és az óvodapedagógusok felé.
- Elemi szinten, óvodapedagógusi segítséggel el tudja látni önmagát.
- Kommunikációs kapcsolatot tud teremteni az óvodapedagógusokkal, társaikkal, illetve kontaktust lehet vele teremteni.

Befogadó intézményként kötelességünk:

- felvételi naplóban és a csoportnaplóban feltüntetni a szakértői bizottság nevét, címét, szakvélemény számát, kiállítás keltét, felülvizsgálat időpontját
- minden év június 30-ig meg kell küldeni az illetékes bizottság részére annak a gyermeknek a nevét, akinek felülvizsgálata a következő nevelési évben esedékes
- intézményváltozás jelzése a szakértői bizottság felé

13.3. A fejlesztő tevékenység területei és tartalmai

Ebben a fejezetben csak azokra a területekre térünk ki, amelyek a sajátos nevelési igényű gyermekek számára kiegészítéseket, változtatásokat kívánnak a nevelésben és egyéni fejlesztésben egyaránt.

13.3.1. Egészséges életmódra nevelés

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél, valamint a pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan akadályozott, a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek integrált nevelésénél további feladataink a következők:

- Prevenció és korrekció szükségességének időbeni felismerése.
- Pozitív viszony kialakításának elősegítése az orvossal, valamint a külső segítőkkel.
- Az adott csoporton belül alkalmazható egyéni fejlesztési tervek elkészítése a szakemberek segítségével.

13.3.2. Érzelmi nevelés és szocializáció

A kiemelt figyelmet igénylő kisgyermekek óvodai közösségbe történő beszoktatásakor hasonló problémák jelentkezhetnek, mint ép társaiknál. Félelem az új környezettől, gyerekektől, felnőttektől.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek szociális beilleszkedése egyrészt a gyermek személyiségétől, másrészt és nagymértékben a befogadó környezettől, a gyermektársaktól és a pedagógustól függ.

Közösségi nevelésen belüli feladatainkat a sajátos nevelési igényű gyermeknél az óvónői feladatokat a következőkkel egészítjük ki:

- Érzelmi biztonság, szeretetteljes légkörre való igény felkeltése, valamint annak fenntartására való képesség kialakítása (hagyományok, szokások, ünnepek segítségével).
- Az egyéni bánásmód elvének hangsúlyozott alkalmazása.
- Az életkori sajátosságoknak megfelelő szociális érzékenységre való nevelés.
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása gyermek –gyermek, gyermek –felnőtt viszonylatában.
- Az én tudat fejlesztésénél, valamint az önérvényesülési törekvéseknél az óvodánkban kialakított magatartásformák elfogadtatása.
- A hangra, beszédre való figyelem képességének kialakítása.
- A többi gyermek másságának elfogadtatása.
- Utánzóképesség fokozott fejlesztése.
- Viselkedészavarok korrigálása a belső és külső szakemberek segítségével.

13.3.3. Munka

A munka jellegű tevékenységeknél feladatunk:

- Az önkiszolgálás, naposság, alkalmi munkák játékos jellegének megtartása.
- Az együttesen vállalt munka és az együtt dolgozás örömének tudatosítása, képességének fejlesztése.
- Az eredményes munkavégzéshez szükséges képességek fejlesztése, tulajdonságok alakítása.
- A jól végzett és eredményes munka örömének a tudatosítása.
- A munka megszervezéséhez szükséges képességek fokozatos kialakítása.

13.3.4. Tanulás

Kiemelten kezelt feladataink a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekeknél a következők:

- A gyermekek érdeklődésének felkeltése, és fenntartása változatos tevékenységek kínálatával.
- Ismereteik rendszerezése, bővítése, valamint azok beépítése eddigi ismereteik rendszerébe.
- Tapasztalataik, ismereteik verbális megfogalmazására való képesség folyamatos fejlesztése a szakemberek segítségével.
- Képi és szóbeli megfogalmazási kísérleteik elősegítése.
- Anyanyelvi játékok játszása.
- Vizuális, akusztikus, kinesztetikus észlelés és érzékelés, verbális emlékezet játékos fejlesztése fejlesztőjátékok segítségével.
- Képi és verbális gondolkodás és képzelet fejlesztése.
- Egyéni anyanyelvi fejlesztések.

13.3.5. Anyanyelvi nevelés

Az integrált neveléshez és fejlesztéshez kapcsolódó feladataink ezen a területen a következők:

- Verbális kommunikációra való igény kialakítása.
- Beszédtanulási képességek fejlesztése mondókák és versek segítségével.
- Az aktív szókincs folyamatos bővítése.
- Egyéni fejlesztéseknél a beszéd és a mozgás koordinálásának fejlesztése.
- Részképességek fokozatos fejlesztése a szakemberekkel való konzultálás valamint az egyéni fejlesztési terv alapján.

13.3.6. Játék

Az óvodai nevelésben részesülő sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a játék az elsődleges tevékenységi forma. Ezt a terepet kiválóan fel lehet használni a differenciált fejlesztéshez.
Feladatainkat a következőkkel egészítjük ki:

- Differenciáltan használjuk fel a szakemberek által javasolt fejlesztő játékokat, hogy az arra rászoruló gyermekek speciális fejlesztésére jótékony hatást gyakoroljanak, valamint a problémák megelőzését szolgálják.

- Gyermekenként fokozott figyelmet fordítunk a játékon keresztül történő társas kapcsolataik elősegítésére, alakulására.
- Ezen gyermekeknél még nagyobb hangsúlyt kap a játék elsődlegességének és szabadságának elve (változatos játéklehetőségek kínálatával).
- Feladatunk továbbá a gyermekek adottságainak, képességeinek, érzelmi –akarati életének megnyilvánulási lehetőségeinek a segítése, fejlesztése.

13.3.7. A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Minden gyermeknél egyénre szabott, előre nem tervezhető a fejlődés ütemétől függ. Az iskolába lépés feltétele minden SNI gyermek esetében az illetékes szakértői bizottság véleménye. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.
A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

- Gyermekenként változó, a sérülés mértékétől befolyásolt, és függ a fejlesztés sikerétől.
- Sikerként könyvelhető el, ha a gyermek jól érzi magát a közösségben, amely befogadta őt.
- A pedagógusok, a társak és a szülők elfogadó, segítő magatartása biztonságot jelent számára, így alakul önbizalma és környezetéhez való viszonya.

13.4. Tehetséggondozás

Óvodás korban tehetségígéretekről, tehetségre irányuló hajlamaikról beszélhetünk.
Adottságaik valamilyen területen az átlagosnál jobbak, és ehhez sokszor a kíváncsiságnak és az akaratnak szokatlan erőssége társul. Az adottság csak egy lehetőség, amely áldássá válhat a belső erők és a környezet hatása által.

<u>Tehetségre utaló jellemzők az óvodáskorban:</u>

- jó koncentrációs képességek
- szokatlanul jó memória
- szellemileg fejlettebbek koruknál
- korai nyelvi fejlettség
- kíváncsiság, tudásvágy, sokrétű érdeklődés

- önálló tanulásra való hajlam, szeret egyedül tevékenykedni
- kreativitás
- szimbólumok, szimbólumrendszerek használata
- fejlett igazságérzet
- humorérzék
- túlérzékenység
- maximalizmus
- sok energia jellemzi
- erős kötődés emberekhez, tárgyakhoz

Célunk:

- a tehetségígéretes gyermekek kiemelkedő képességeinek felismerése, speciális szükségleteik kielégítése, fejlődésük biztosítása

Speciális célunk:

- a kiemelkedő képességű gyermek erősségeinek fejlesztése
- tehetségével összefüggő gyengeségeinek kiegyenlítése, harmonizálása
- az átlagos képességek, az egész személyiség optimális támogatása
- elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése
- az esélyegyenlőség biztosítása

Feladataink:

- a gyermekek megismerése, a tehetség keresése, azonosítása folyamatos megfigyeléssel, konzultációval
- a tapasztalatok rögzítése, egyéni fejlesztési irányok meghatározása
- a gyermek érzelmi támogatása, elfogadása, odafigyelés (együttlét, szeretet, figyelem)
- egyoldalú képességfejlesztés helyett komplex tehetségfejlesztés megvalósítása a napi tevékenység során
- erős és gyenge oldalak egyforma fejlesztése
- olyan módszerek, tevékenységek biztosítása, melyek erősítik az önbizalmat, areális önértékelése kialakulását, a társas kapcsolatok gazdagodását, hatékony problémamegoldást, helyzetfelismerési-és döntési készség fejlesztését eredményezik

- a fejlődés folyamatos értékelése
- megfelelő légkör, lazító, közös programok szervezése, támogató környezet biztosítása
- intenzív együttműködés a családdal
- rugalmas, folyamatos, kötetlen napirend biztosítása
- sokszínű, változatos tevékenységek, játéklehetőségek biztosítása
- az óvodapedagógus személyisége, partnerkénti jelenléte
- sikerélmény biztosítása
- szabad önkifejezés lehetőségeinek biztosítása
- a tehetséggondozás óvodai formáinak megteremtése
- szülők, család figyelmének felhívása, lehetőségek ismertetése

A területek a következők lehetnek az óvodában:

- kiváló rajzkészség
- zenei hallás, ritmusérzék, hangterjedelem
- természetismereti témakör
- matematikai képesség
- anyanyelvi, kommunikációs képesség
- testi ügyesség, tánc- harmonikus mozgás, versenysportra való alkalmasság
- kiemelkedő szociális képesség, vezetői képesség

Tehetséggondozás módszerei:

- gyorsítás: melynek lényege, hogy az óvodapedagógus, aki ismeri a gyermek képességeit, az adott területen magasabb szintű feladatokat ad
- gazdagítás, dúsítás: a gyermekek fejlesztése kiscsoportban (2-4 fő) játékidőben történik

Óvodánkban a tehetségfejlesztés a csoportokon belül, illetve a különböző szolgáltatásokon történik.

Az alábbi foglalkozásokon vehetnek részt a gyerekek:

- néptánc
- ovifoci
- kutyaterápia
- játékos vízhez szoktatás
- játékos idegen nyelv

Feltételek biztosítása:

- ábrázolási, kézimunka tevékenységek gyakorlásához változatos eszközök, anyagok, technikák állnak a gyerekek rendelkezésére
- zenei tevékenységhez sokféle hangszer várja a gyerekeket
- megfigyelésekhez, kísérletekhez kreatív eszközök
- a nagyvilág megismeréséhez diák, diafilmek, CD-k, ismeretterjesztő könyvek, földgömb, térkép biztosított
- improvizációhoz, dramatikus és szerepjátékokhoz, bábozáshoz különböző színű és méretű anyagok, jelmezek, fejdíszek, bábok, paraván áll a gyerekek rendelkezésére

14. **AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE** (1.3. 2.7. 4.7. 8.1. 8.5. 9.2. 9.3.)

Minél hatékonyabb működtetés érdekében kiépítettük és folyamatosan szélesítjük kapcsolatrendszerünket.

A kapcsolattartás formái, módszeri alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez.

Óvodánk eredményes működésének elősegítése érdekében megismerjük a külső –belső partnereink tapasztalatait, véleményét, javaslatait az óvoda eddigi munkájával kapcsolatban (kérdőív, interjú, napi kapcsolattartás). A kapott javaslatok, eredmények irányt mutatnak a továbblépés lehetőségéhez, minőségi mutatóink javításához.

Feladatunk:

- Gyakoroljuk a partneri együttműködést.
- Információs rendszerünket működtetjük (szóbeli, digitális és papír alapú)
- a helyi térségi identitás erősítése nagy hangsúlyt kapjon
- a tervezésben és a megvalósításban is fontos a helyi igények, lehetőségek és szükségletek összhangja
- a hagyományok ápolása a családdal való kapcsolatban, és a település speciális szinterein is megvalósuljon (KÖN napok, Adventi forgatag)

Alapelvünk:

- Együttműködés
- Bizalom
- Elérhetőség
- Nyitottság

- Információ áramoltatás

<u>Kapcsolatrendszerünk:</u>*(Kétirányú információáramlás)*

Kapcsolatban résztvevők	**Kapcsolattartás alkalmai, továbbfejlesztés formái**
Óvodavezető↔ Fenntartó	munkáltatói, finanszírozási, szakmai területen
Óvodapedagógus↔ Gyermek	Napi tevékenységek folyamatában, a gyermekek óvodában tartózkodásának teljes idejében.
Óvodapedagógus↔ Óvodapedagógus	Gyermekekkel kapcsolatos közös tevékenységekben: - Alkalmazotti értekezletek - Nevelőtestületi értekezletek - Mikro csoportos megbeszélések - Ünnepek - Hagyományápolás - Belső hospitálások, szakmai műhelymunka
Óvodapedagógus↔ Dajka	-Partneri együttműködés a saját csoportos óvodapedagógussal: óvónői munka segítése, gyermekek szükségleteinek kielégítése, illetve a csoportszoba higiéniájának biztosítása során. -Partneri együttműködés a többi óvodapedagógussal: az intézményt érintő feladatok megosztása, helyettesítések
Dajka ↔Dajka	❖ mindennapi feladatvégzés során (együttműködés) ❖ helyettesítések esetében ❖ munkamegosztás területén
Óvodavezető, helyettes↔ pedagógiai asszisztens	❖ napi adminisztratív területen ❖ telefonos, email-es ügyintézés ❖ egyéb eseti megbízások ❖ leltárkészítés ❖ étkezés

	❖ munkaidő, munkafolyamatok koordinálása
Óvodapedagógus ↔pedagógiai asszisztens	❖ étkezés ❖ dokumentumkészítések ❖ nyilvántartások ❖ gyermekfelügyelet ❖ egyéb eseti megbízások ❖ munkaidő, munkafolyamatok koordinálása
Dajka↔ pedagógiai asszisztens	❖ feladatkiosztás ❖ helyettesítés ❖ munkaidő, munkafolyamatok koordinálása
Óvoda↔ *Család*	- Napi találkozások - beiratkozás - Eseti megbeszélések - Szülői értekezletek, fogadóórák - Családlátogatások - Ünnepek - Családokkal közös programok: hagyományok, népszokások ápolása
Óvoda↔ *Családi Bölcsőde*	- Közös rendezvények - Szakmai tapasztalatcserék - gyermekátvételről szóló megállapodások - kölcsönös látogatások
Óvoda↔ *Iskola*	- Közös rendezvények (Mikulás futás, suli kóstoló, márc.15.) - Szakmai tapasztalatcserék - kölcsönös látogatások, hospitálás
Óvoda ↔ *Egyéb partnerek*	- Kulturális, illetve szakmai szolgáltató intézményekkel együttműködés (programszervezés, továbbképzés, fejlesztések)

	- egészségügyi szolgáltatók: orvosi, fogorvosi, védőnői vizsgálatok - szakmai kapcsolattartás a környékbeli óvodákkal (Mesés délelőtt, Környezetvédelmi vetélkedő) - határon átnyúló együttműködés (Ausztria)

Partneri kapcsolati körünkből meghatározónak, nevelésünkre közvetlen befolyást gyakorló, a gyerekek életében a folyamatosságot biztosító, ezért a legszorosabb együttműködést kívánó kapcsolatnak tekintjük az óvoda-család és az óvoda –iskola kapcsolatot.

14.1. Óvoda-család kapcsolat

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele, a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, ill. a család teremt meg.

- Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
- A szülők nevelési célkitűzéseinek ismeretében segítünk abban, hogy az elvárásaik reálisak legyenek.
- Tájékoztatjuk a szülőket nevelési elképzeléseinkről, módszereinkről, tervezett eseményekről, programokról.
- Együttnevelő partnerként hangsúlyozzuk a gyerekekért érzett közös felelősségünket.
- Családdal kapcsolatos minden információnkat diszkréten kezeljük, eleget teszünk a titoktartási kötelezettségünknek.
- Különös gonddal készülünk fel az új gyermekek fogadására, beszoktatására.
- Amennyire ez tőlünk függ, segítjük a szülő és a gyermek közötti harmónia erősítését.
- Csoportonként megválasztják a szülők a szülői munkaközösség képviselőit, figyelmet fordítunk arra, hogy a szülői munkaközösség képviselőit helybeli és vidéki tagok alkossák.

14.2. Óvoda-családi bölcsőde kapcsolat

Az intézmény a szomszédos épületben található. Az átmenet zökkenőmentessége érdekében olyan kapcsolatot építünk ki a családi bölcsődével, melynek során megismerhetjük, segíthetjük egymás nevelő munkáját. (látogatások, közös tevékenységek, ünnepségek)

Együttműködési megállapodás keretében a gyermekek átadás-átvételét próbáljuk a legideálisabbá és zökkenőmentessé tenni.

14.3. Óvoda-iskola kapcsolat

A nevelés – fejlesztés horizontális és vertikális összehangolása együttesen alapozza meg az élethosszig tartó tanulás lehetőségét. Szoros kapcsolatunk van a helyi általános iskolával, mivel óvodásaink nagy része itt kezdi meg az iskolai tanulmányait.

- Szociális, érzelmi és erkölcsi kompetenciák és érzelmek alapozásával felkészítjük őket a beilleszkedésre, együttműködésre.
- Lehetőséget biztosítunk az alsós tanítóknak, hogy megismerkedjenek nevelőmunkákkal.
- Tájékoztatjuk őket az egyes gyermek fejlettségi szintjéről, azokról a módszerekről, amelyekkel az adott gyermek legkönnyebben fejleszthető.
- A nagycsoportosokkal látogatást teszünk az iskolába, ahol megismerkedünk az iskolai élettel.(iskolacsalogató délelőtt)
- Figyelemmel kísérjük a tőlünk iskolába kerülő gyermeket beilleszkedésének folyamatát.

14.4. Óvoda- fenntartó kapcsolat

Folyamatosság, rendszeresség és kölcsönösség jellemzi a kapcsolatot, mely biztosítja az óvodánk zavartalan, jó színvonalon való működését.

Szeretnénk, ha az intézményünkben folyó szakmai munkával megismerkednének, ezért rendezvényeinkre hívjuk és várjuk őket.

14.5. Óvoda- szakszolgálat kapcsolat

(Pedagógiai Szakszolgálat, GY-M-S TKVSZRB, Gyermekjóléti)

Szükség esetén segítséget kérünk és kapunk tőlük a HH, HHH, BTM, SNI, tanulási és magatartási, beilleszkedési zavarral küzdő gyermekek fejlesztéséhez.

14.6. Óvoda-szakmai szolgáltató kapcsolat

(Pedagógiai Oktatási Központ-POK, OH)

Pedagógiai szakmai szolgáltatások igénybevétele, pedagógiai munkát támogató szaktanácsadói hálózat igénybevétele, ingyenes továbbképzési lehetőségek.

14.7. Óvoda-közművelődési intézmény kapcsolat

Pályázati lehetőségek, programok igénybevétele.

- Soproni Petőfi Színház
- GYIK Rendezvényház
- Csemete Bábszínház
- Fertőszentmiklósi Önkormányzat (Felsőbüki Nagy Pál Ált. Isk. - tanmedence)

14.8. Óvoda- egészségügyi szolgáltató kapcsolat

- Az egészségügyi szolgáltatóval kötött megállapodás alapján évente végez szűrő-és prevenciós vizsgálatokat intézményünk orvosa, mely kiegészül a havi rendszerességű védőnői szolgáltatásokkal.
  Az Nkt. módosításának megfelelően, amennyiben erre igény van, az óvoda az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek részére speciális ellátást biztosít az óvoda egészségügyi ellátóján keresztül az óvoda védőnője ill. óvoda orvosa útján.
  (A speciális ellátási eljárásrendet a Házirend mellékleteként található.)
- ANTSZ: a közegészségügyi feltételeket ellenőrzi az intézményben.
- Munka-alkalmassági orvos: évente 1 alkalommal felülvizsgálatot végez.

14.9. Óvoda-gazdálkodási szervezet, vállalkozás kapcsolat

A kapcsolat fenntartásának célja az óvodai munka feltételeinek javítása, egyes rendezvények lebonyolításának támogatása.

A gyermekétkeztetés lebonyolítása (RÁBAKÉSZ KFT.)

15. AZ ÓVODA BELSŐ ELLENŐRZÉSI RENDJE

Minden óvodapedagógus számára fontos, hogy munkájáról visszajelzést kapjon, valamint, hogy munkájának eredményességét, hatékonyságát ellenőrizni tudja. Intézményünkben a nevelőmunka ellenőrzése az alábbiak szerint történik:

Az óvodapedagógus:

- önmagát ellenőrzi, saját munkáját értékeli.
- A csoportban együtt dolgozó óvodapedagógusok közösen értékelik a csoportjukban végzett munkát.

Az óvodavezető:

- az ellenőrzési ütemterv alapján, a pedagógiai munka eredményessége és az intézmény zavartalan működése érdekében ellenőrzi, értékeli az alkalmazottak munkáját.

A fenntartó ellenőrizheti:

- a köznevelési intézmény gazdálkodását, működésének törvényességét, hatékonyságát, a szakmai munka eredményességét
- a gyermekvédelmi tevékenységet
- a tanuló-és gyermekbaleset megelőzése érdekében tett intézkedéseket
- a köznevelési intézmény vezetőjének megbízása, kinevezése, a megbízás visszavonása, a jogviszony megszüntetésének jogával kapcsolatos, e törvényben foglalt korlátozó rendelkezések keretei között gyakorolja a munkáltatói jogokat a köznevelési intézmény vezetője felett.

Oktatási Hivatal:

- egységesen meghatározott kritériumok alapján vizsgálja az óvoda szakmai munkáját.

A belső ellenőrzés rendszere átfogja az óvodai nevelő-fejlesztő munka egészét. Egyrészt biztosítja a minőségi munkavégzést, azzal hogy az ellenőrzés során felmerülő hibák feltárása időben megtörténhet, másrészt fokozza a munka hatékonyságát. A belső ellenőrzés legfontosabb feladata az óvodában folyó pedagógiai tevékenység hatékonyságának mérése.

16. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Az óvoda pedagógiai programját az óvoda nevelőtestülete készítette.

Sopronkövesd, 2021.

……

óvodavezető

Sopronkövesd község Önkormányzatának Képviselő-testülete az óvoda pedagógiai programját……sz. határozatával jóváhagyta.

Sopronkövesd, 2021.

……

fenntartó

Az óvodában működő Szülői Szervezet a pedagógiai programban foglaltakkal kapcsolatosan – a jogszabályban meghatározott jogaival élve – véleményt alkotott.

Sopronkövesd, 2021.

…… ……

szülői szervezet képviselője szülői szervezet képviselője

Nyilvánosságra hozatala:

- nevelőtestületi értekezleten
- a falu honlapján
- a helyben szokásos módon (hirdetőtáblán, óvodavezetői irodában)

Hatályba lépés: 2021.09.01.

Érvényességi ideje: határozatlan időre szól

Tervezett felülvizsgálat időpontja: törvényi, jogszabályi vagy egyéb változás esetén

Sopronkövesd, 2021. 08. 05.

PH. ……

óvodavezető

17. MELLÉKLET

17.1. ESZKÖZJEGYZÉK 2021

készült a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. melléklete alapján

1. ÓVODA

I. HELYISÉGEK

Eszközök, felszerelések	**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés**
csoportszoba	3	Süni, Maci, Nyuszi
gyermekágy/fektető tároló helyiség	csoportonként 1	Jelenleg a csoportszobákban oldjuk meg a tárolást.
tornaszoba, sportszertárral	óvodánként 1	
logopédiai foglalkoztató,	óvodánként 1	

egyéni fejlesztőszoba		
játszóudvar	óvodánként 1	Mászókák, csúszda, hinták, lengőhíd, homokozó, babaház található az udvaron. Önerőből és önkormányzati támogatással folyamatos fejlesztésre, bővítésre, pótlásra törekszünk.
intézményvezetői iroda	1	
intézményvezető-helyettesi iroda	ha az óvodában intézményvezető-helyettes alkalmazása kötelező 1	Erre a célra az irodahelyiséget használjuk.
Nevelőtestületi és könyvtárszoba	óvodánként 1	
általános szertár/raktár	óvodánként 1	
többcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	óvodánként 1	Tárgyalásra a nevelőtestületi szobát használjuk, az ünnepek megtartására a csoportszobákban, tornaszobában, illetve jó idő esetén az udvaron van lehetőség.
orvosi szoba, elkülönítő szoba	óvodánként 1	Intézményünkben nem kötelező, mert a gyermekek ellátása az óvoda-egészségügyi szolgálattal kötött szerződés szerint a közelben található egészségügyi intézményben megoldható.
gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1	Folyosón találhatóak az új, 2016 nyarán készíttetett, minden igényt kielégítő öltözőszekrények.
gyermekmosdó, WC helyiség	gyermekcsoportonként 1 (WC-nemenként 2-2)	A Maci és Süni csoportnak közös a mosdója, amit 2012

		nyarán újítottunk fel. Itt található a lezárt felnőtt WC, illetve nemenként 2-2 gyermek WC. 2015 nyarán egy vizesblokk bővítése történt: 1 felnőtt WC, 2 gyermek WC, 3 mosdó került kialakításra. 2020-ban az új óvodaszárnyban 5 gyermek WC-t és 5 gyermekmosdót alakítottak ki. Tusoló, akadálymentes WC és plusz egy felnőtt WC is helyet kapott.
felnőtt öltöző	óvodánként 1	
felnőtt mosdó	óvodánként 1	
felnőtt WC helyiség	óvodánként 1	3 + 1 akadálymentes
felnőtt zuhanyzó	óvodánként 1	Nincs felnőtt zuhanyzó. A mosdóhelyiségben 2 gyermek zuhanyzó található.
mosó, vasaló helyiség	óvodánként 1	Mosógép elkülönítve a gyermek-mosdóban található. A vasalás az öltöző előterében történik.
szárító helyiség	óvodánként 1	Erre a célra szükség esetén a nevelőtestületi irodát használjuk.
felnőtt étkező	óvodánként 1	A felnőttek együtt étkeznek a gyerekekkel a csoportszobákban.
főzőkonyha	óvodánként 1	Óvoda épületének hátsó részében található. A

		főzőkonyha teljes felújítására 2015 nyarán került sor.
melegítőkonyha	óvodánként 1	Külön melegítő konyha nincs.
tálaló-mosogató	óvodánként 1	Mosogatók: fehér, illetve fekete.2 átadó ablak.
Szárazáru raktár	óvodánként 1	1 szárazáru raktár található.
Földesáru raktár	óvodánként 1	Pincében oldjuk meg a földes áru tárolását.
Éléskamra	óvodánként 1	Külön éléskamra nem található, ezen funkciót a raktárhelyiség látja el.
Ételhulladék tároló	óvodánként 1	Udvaron tároljuk, amit az ÁNTSZ engedélyével naponta elszállítanak.

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

1. Csoportszoba	**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés**
óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	Jelenleg 75 db műanyag fektető van. Gyermeklétszám függvényében elosztásra kerülnek a 3 csoportban.
gyermekszék	gyermeklétszám szerint 1	Jelenleg 80 db fából készült gyermekszék van. Gyermeklétszám függvényében elosztásra kerülnek a 3 csoportban.
gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	Jelenleg 15 db fából készült gyermekasztal van.

		Gyermeklétszám függvényében elosztásra kerülnek a 3 csoportban.
fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	Gyermekcsoportonként minden ablakon található.
szőnyeg	a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben	csoportonként 2 db
játéktartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1	A Süni és Maci csoportokba 2016-ban új, beépített szekrényrendszer került, 2020-ban további polcokkal bővült. 2020-ban a Nyuszi csoportban új, elemes, polcos bútorcsalád került.
könyvespolc	gyermekcsoportonként 1	
élősarok állvány	gyermekcsoportonként 1	
textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	Süni:1, Maci:1, Nyuszi:1
edény –és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	Süni:1, Maci:1, Nyuszi:1
szeméttartó	gyermekcsoportonként 1	Süni:2, Maci:2, Nyuszi:2
2. Tornaszoba	**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés**
tornapad	2	6 db tornapad
tornaszőnyeg	1	3 db
bordásfal		6 db
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	2 garnitúra Greiswald tornaszer, 1 db több funkciós mászókészlet

egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	Egyensúlyozó tölcsérek, lépegetők, mocsári kövek. Folyamatos beszerzésre törekszünk.
3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés** Nevelőtestületi szobában történik.
a fogyatékosság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök	A pedagógiai programban foglaltak szerint.	Egyensúlyozó tölcsérek, lépegetők, mocsári kövek. Folyamatos beszerzésre törekszünk.
tükör (az asztal szélességében)	1	1
asztal	1	2
szék	2	10 gyermek
szőnyeg	1	1
játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	4 db
5.Játszóudvar	**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés**
kerti asztal	gyermekcsoportonként 1	1 db kerti asztal van az egész óvodára. + 3 db gyermek kerti ülőgarnitúra beszerzésre került 2018-ban.
kerti pad	gyermekcsoportonként 2	2 db pad van összesen.
babaház	gyermekcsoportonként 1	1 db babaház található az udvaron.
udvari homokozó	gyermekcsoportonként 1	
takaróháló	homokozónkként 1	
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök		1 db mászó-vár csúszdával, 4 db hinta, 1db mókuspörgő, 1 db

		függőhíd, 1 db függő-mászó sor
6.Intézményvezetői iroda	**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés** Ez egyben az intézményvezető-helyettesi iroda is.
íróasztal és szék	1-1	íróasztal: 2 db, szék: 2 db
tárgyalóasztal székekkel	1	Tárgyalóasztal helyett íróasztal van.
telefon	1	1 db vezetékes telefon, ill.1 db mobiltelefon
fax	1	Multi-funkciós készülék 1db, ezen van fax funkció is, ill. 1 db nyomtató. Új színes, multi-funkciós gép beszerzésére került sor a 2017/2018 nevelési évben.
könyvszekrény	1	
iratszekrény	1	10 zárható iratszekrény, a vezetőnek, a pénztárosnak, a pedagógiai asszisztensnek.
elektronikus adathordozó szekrény	1	Nincs.
számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	ADSL internet, WIFI. A WIFI mindhárom csoportban elérhető, 2 db nyomtató, projektor hangszóróval.
számítógépasztal és szék	1-1	Az íróasztal egyben számítógép asztal is.
7.Intézményvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda	**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés** Az intézményvezetői

		irodában kap helyet az intézményvezető-helyettes és a pedagógiai asszisztens.
íróasztal és szék	1-1	2
iratszekrény	1	3 szekrény
telefon	1	
számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	1 felszerelés
8.Nevelőtestületi szoba	**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés**
asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	pedagógus létszám figyelembe vételével	A három csoportszobában van 1-1 asztal.
szék	pedagóguslétszám szerint 1	1 vezetékes, 1 mobil telefon
könyvtári dokumentum	500	A nevelőtestületi irodában, illetve a csoportokban.
könyvszekrény	2	1 könyves szekrény található a csoportszobákban és a nevelőtestületi szobában is
számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	Projektor, hangszóró
tükör	1	1 db
10.Gyermeköltöző	**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés**
öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	Maci: 25, Süni: 25, Nyuszi:25 Létszám függvényében változik!
öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	Maci:25, Süni:25, Nyuszi:25 Létszám függvényében változik!
11. Gyermekmosdó, WC helyiség	**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés**

törölközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	25-25-25
falitükör	mosdókagylónként 1	2 - 4 - 5
rekeszes fali polc (fogmosó tartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	Maci:25, Süni:25, Nyuszi:25 Létszám függvényében változik!

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELESZERELÉSEK

egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1	A gyerekeknek saját jelükkel ellátott fogkefe, fogmosó pohár készletük van, fésű igény szerint.
tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1	Folyékonyszappan- tartály minden mosdónál van, körömkefe igény szerint. Ruhakefe nem jellemző. Minden WC-hez külön WC-kefe tartozik.
fésűtartó	csoportonként 1	
törülköző	felnőtt és gyermeklétszám szerint 3-3	A gyerekeknek 2-2 garnitúra törülközőjük van, a felnőtteknek 3 db/fő.
abrosz	asztalonként 3	Az asztalokon 2-3 garnitúra csoportonként. Folyamatos pótlásra törekszünk.
takaró	gyermeklétszám szerint 1	Gyermeklétszám szerint 1, pléd: 50 db, takaró: 25 db

ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	A gyermeklétszám függvényében kerül elosztásra a 3 csoport között. Folyamatos pótlásra törekszünk.

IV. A FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGESESZKÖZÖK

szennyes ruha tároló	óvodánként 1	1 db a mosdóban található.
mosott ruha tároló	óvodánként 1	Erre kijelölt szekrényben.
autómata mosógép	óvodánként 1	1
vasaló	óvodánként 1	1
vasalóállvány	óvodánként 1	1
szárítóállvány	csoportonként 1-1	
takarítóeszközök	óvodánként 1	csoportonként 1 partvis, szemetes lapát, felmosó vödörrel
kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként 1-1	ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna, lombseprű, hólapát, mindegyikből 2-2
hűtőgép	óvodánként 1	Konyhában található.
porszívó	óvodánként 1	1

V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

1. Játékok, játékeszközök	**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés**

különféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök	**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés**

Digitális hanglejátszásra és képmegjelenítésére alkalmas eszköz	óvodánként 1	Projektor
Hangfalak	1	4 db
diavetítő	óvodánként 1	1 db
vetítővászon	óvodánként 1	1 db
hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként 1	A pedagógusok saját hangszereiket használják.
hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	Sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodában, az óvoda pedagógiai programja szerint. Folyami kövek, lépegetők, egyensúlyozó tölcsérek (kicsi, nagyméretű). Folyamatos beszerzésre törekszünk.

VI. EGÉSZSÉG-ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

étel-mintavétel készlet	óvodánként 1	1
elsősegélyláda	óvodánként 1	a közegészségügyi előírások szerint
gyógyszerszekrény (zárható)	óvodánként 1	a közegészségügyi előírások szerint
tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	6 db

I Tartalom

1.1. TÖRVÉNYI HÁTTÉR: 2
1.2. HELYI CÉLKITŰZÉSEINK: 4
1.3. DOKUMENTUMOK RENDJE, EGYMÁSRA ÉPÜLÉSE: 5

2.1. AZ ÓVODA ADATAI 6

2.2. AZ INTÉZMÉNY RÖVID TÖRTÉNETE: 8
2.3. SZEMÉLYI FELTÉTELEK: 8
2.4. AZ ÓVODA TÁRGYI, DOLOGI FELTÉTELE, ESZKÖZRENDSZERE: 9

3. ERŐSSÉGEINK -ÉS SAJÁTOSSÁGAINK 10

4. ÁLTALÁNOS PEDAGÓGIAI ALAPELVEK 11

4.1. KÜLDETÉSNYILATKOZAT- JÖVŐKÉP: 11
4.2. ÓVODAKÉP: (2.1. 2.5. 3.1. 4.2. 4.3. 4.5. 4.9.) 12
4.3. GYERMEKKÉP: (2.5. 2.6. 3.1. 4.3. 4.5. 5.7.) 13
4.4. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI: 14

5. A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA FOLYAMATÁBAN AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOKKAL SZEMBENI ELVÁRÁSOK, A PEDAGÓGUSKOMPETENCIÁK ALAPJÁN 16

5.1. SZAKMAI FELADATOK, SZAKTUDOMÁNYOS, SZAKTÁRGYI, TANTERVI TUDÁS: 16
5.2. PEDAGÓGIAI FOLYAMATOK, TEVÉKENYSÉGEK TERVEZÉSE, ÉS A MEGVALÓSÍTÁSUKHOZ KAPCSOLÓDÓ ÖNREFLEXIÓK: 17
5.3. A TANULÁS TÁMOGATÁSA: 17
5.4. A TANULÓ SZEMÉLYISÉGÉNEK FEJLESZTÉSE, AZ EGYÉNI BÁNÁSMÓD ÉRVÉNYESÜLÉSE, A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ, SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ, VAGY BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI ZAVARRAL KÜZDŐ GYERMEK, TANULÓ TÖBBI GYERMEKKEL, TANULÓVAL EGYÜTT TÖRTÉNŐ SIKERES NEVELÉSÉHEZ, OKTATÁSÁHOZ SZÜKSÉGES MEGFELELŐ MÓDSZERTANI FELKÉSZÜLTSÉG: 18
5.5. A TANULÓI CSOPORTOK, KÖZÖSSÉGEK ALAKULÁSÁNAK SEGÍTÉSE, FEJLESZTÉSE, ESÉLYTEREMTÉS, NYITOTTSÁG A KÜLÖNBÖZŐ TÁRSADALMI- KULTURÁLIS SOKFÉLESÉGRE, INTEGRÁCIÓS TEVÉKENYSÉG, OSZTÁLYFŐNÖKI TEVÉKENYSÉG: 18
5.6. PEDAGÓGIAI FOLYAMATOK ÉS A TANULÓK SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉSÉNEK FOLYAMATOS ÉRTÉKELÉSE, ELEMZÉSE: 18
5.7. A KÖRNYEZETI NEVELÉSBEN MUTATOTT JÁRTASSÁG, A FENNTARTHATÓSÁG ÉRTÉKRENDJÉNEK HITELES KÉPVISELETE ÉS A KÖRNYEZETTUDATOSSÁGHOZ KAPCSOLÓDÓ ATTITŰDÖK ÁTADÁSÁNAK MÓDJA (7.1. 7.2. 7.3.)19
5.8. KOMMUNIKÁCIÓ ÉS SZAKMAI EGYÜTTMŰKÖDÉS, PROBLÉMA MEGOLDÁS: 19
5.9. ELKÖTELEZETTSÉG, SZAKMAI FELELŐSSÉGVÁLLALÁS A SZAKMAI FEJLŐDÉSÉRT: 19

6. MÓDSZERLISTA -ÉS MOTIVÁCIÓS ESZKÖZTÁR 20

6.1. A MESE-VERS TEVÉKENYSÉG SORÁN ALKALMAZHATÓ MÓDSZEREK 20
6.1.1. Az irodalmi élményátadás módszerei: 20
6.1.2. Az irodalmi élményének kiteljesedését segítő fejlesztő módszerek: 20
6.1.3. Mese-vers tevékenységhez alkalmazható motivációk: 21
6.2. A ZENEI NEVELÉS SORÁN ALKALMAZHATÓ MÓDSZEREK 21
6.2.1. Ritmusérzék fejlesztése 21
6.2.2. Zenei hallásfejlesztés 21
6.2.3. Zenei formaérzék fejlesztése 21
6.2.4. Zenei alkotókészség fejlesztése 22
6.2.5. A zene hallgatására nevelés 22
6.2.6. Zenei neveléshez alkalmazható motivációk: 22
6.3. A VIZUÁLIS NEVELÉS TERÉN ALKALMAZHATÓ MÓDSZEREK 22
6.3.1. A vizuális nevelés motivációi: 23
6.4. A MOZGÁS, A MOZGÁSOS JÁTÉK TERÉN ALKALMAZHATÓ MÓDSZEREK 23
6.4.1. A mozgás, a mozgásos játék motivációi: 23
6.5. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSÉNEK, MATEMATIKAI TAPASZTALATSZERZÉSÉNEK MÓDSZEREI 24

6.5.1. A cselekvéssel kapcsolatos módszerek: ... 24
6.5.2. A szemléltetéssel és a képszerű megismeréssel kapcsolatos módszerek: ... 24
6.5.3. A szóbeli megismeréssel kapcsolatos módszerek: ... 24
6.5.4. A külső világ tevékeny megismerésének, matematikai tapasztalatszerzésének motivációs eszközei:24
6.6. A KULCSKOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE ÉRDEKÉBEN AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK ÁLTAL ALKALMAZHATÓ MUNKAFORMÁK ÉS MÓDSZEREK ... 24
6.6.1. A foglalkozás-szervezés módszerei ... 25
6.7. AZ IKT (INFORMÁCIÓS ÉS KOMMUNIKÁCIÓS) ESZKÖZÖK HASZNÁLATÁNAK LEHETŐSÉGEI AZ ÓVODÁBAN (1.5. 2.7. 3.6. 3.8.) ... 26

7. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE ... 27

8. AZ ÓVODAI TERVEZŐMUNKA ÍRÁSOS DOKUMENTUMAI ... 28

8.1. AZ ÓVODA ÉVES MUNKATERVE ... 29
8.2. CSOPORTNAPLÓ ... 29
8.3. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE ... 30
8.4. BESZÁMOLÓ: ... 32

9. PDCA CIKLUS AZ INTÉZMÉNY PEDAGÓGIAI MUNKÁJÁBAN ... 32

10. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI ... 34

10.1. EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM - AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA ... 34
10.1.1. Egészséges táplálkozás ... 36
10.1.2. Személyi higiénia biztosítása ... 38
10.1.3. Mindennapos testnevelés, testmozgás ... 39
10.1.4. Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése ... 40
10.1.5. A bántalmazás, erőszak megelőzése ... 40
10.1.6. Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás ... 41
10.1.7. Biztonságra nevelés ... 42
10.2. ÉRZELMI, ERKÖLCSI NEVELÉS ÉS SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA ... 43
10.3. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS (2.1. 2.4. 4.2. 4.4. 4.5. 5.1. 5.2. 5.5. 5.6.) ... 45
10.4. AZ ANYANYELVI-, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA ... 47
10.4.1. Idegen nyelvi kompetencia fejlesztés ... 48
10.5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI (1.4. 2.1.2.2. 2.3. 2.6. 3.1. 3.3. 4.1. 4.2. 5.3.) ... 50
10.5.1. Játék ... 50
10.5.2. Játékba ágyazott tanulási tevékenységek ... 54

11. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE ... 90

11.1. TESTI (BIOLÓGIAI, SZOMATIKUS) ÉRETTSÉG ... 90
11.2. LELKI (PSZICHÉS) MŰKÖDÉSEK ÉRETTSÉGE ... 91
11.3. SZOCIÁLIS ÉRETTSÉG ... 92

12. GYERMEKVÉDELEM ... 92

12.1. KOMPETENCIA SZINTEK A GYERMEKVÉDELEM TERÜLETÉN ... 95
12.1.1. Első szint az óvodapedagógusok szintje: ... 95
12.1.2. Második szint a gyermekvédelmi felelős szintje: ... 96
12.1.3. Harmadik szint az óvodavezető szintje: ... 96

13. INKLUZÍV NEVELÉS, A GYERMEKEK EGYENLŐ ESÉLYEINEK BIZTOSÍTÁSA AZ SNI, A BTM, A HH, A HHH ÉS A TEHETSÉGES GYERMEKEK SZÁMÁRA ... 96

13.1. HELYZETKÉP: ... 97
13.2. HELYE A NEVELÉS FOLYAMATÁBAN: ... 98
13.3. A FEJLESZTŐ TEVÉKENYSÉG TERÜLETEI ÉS TARTALMAI ... 100
13.3.1. Egészséges életmódra nevelés ... 100
13.3.2. Érzelmi nevelés és szocializáció ... 101
13.3.3. Munka ... 101

13.3.4. Tanulás ... 102
13.3.5. Anyanyelvi nevelés ... 102
13.3.6. Játék ... 102
13.3.7. A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére ... 103
13.4. TEHETSÉGGONDOZÁS ... 103

14. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE (1.3. 2.7. 4.7. 8.1. 8.5. 9.2. 9.3.) ... 106

14.1. ÓVODA-CSALÁD KAPCSOLAT ... 109
14.2. ÓVODA-CSALÁDI BÖLCSŐDE KAPCSOLAT ... 110
14.3. ÓVODA-ISKOLA KAPCSOLAT ... 110
14.4. ÓVODA- FENNTARTÓ KAPCSOLAT ... 110
14.5. ÓVODA- SZAKSZOLGÁLAT KAPCSOLAT ... 111
14.6. ÓVODA-SZAKMAI SZOLGÁLTATÓ KAPCSOLAT ... 111
14.7. ÓVODA-KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNY KAPCSOLAT ... 111
14.8. ÓVODA- EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLTATÓ KAPCSOLAT ... 111
14.9. ÓVODA-GAZDÁLKODÁSI SZERVEZET, VÁLLALKOZÁS KAPCSOLAT ... 111

15. AZ ÓVODA BELSŐ ELLENŐRZÉSI RENDJE ... 112

16. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK ... 113

17. MELLÉKLET ... 114

17.1. ESZKÖZJEGYZÉK 2021 ... 114